TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 15 (1522) 1979 BALANDIS - APRIL 12 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 30 ct.

Prisikėlimas - krikščionybės širdis

Šiuo rašiniu kalba kardinolas JOHN WRIGHT, amerikietis, kuriam Roma yra pavedusi rūpintis 450.000 kunigų visame pasaulyje. Jis yra pagarsėjęs kaip gilus ir aktualus kalbėtojas. Čia spausdinama ištrauka yra paimta iš leidinio "The Church: Hope of the World". Antraštės — "TŽ" redakcijos.

MŪSŲ TIKĖJIMAS teikia šviesos apie pirmųjų Velykų įvykius, atsakydamas į klausimus, kas ir kodėl įvyko, bet neliečia klausimo kaip. Iš mūsų, jei esame krikščionys pilna prasme, reikalaujama tikėti, kad Kristus prisikėlė, kaip buvo sakęs. Apie tai mums kalbama kaip apie faktą ir skatinama tikėti, nes tiktai tikėjime šis Prisikėlimas turi prasmę. Nėra nei prasmės, nei galimybės žinoti, kaip tas izraelitas iš Galilėjos galėjo prisikelti ir nugalėti mirtį. Joks mokslas, jokia protinė įžvalga negali pakeisti tikėjimo, kurio šaukiasi ano fakto liudininkai, sakydami: "Kristus prisikėlė."

KALBA LIUDININKAI

"Aš mačiau Viešpatį!" Marija Magdalena tuščio kapo sode matė Viešpatį ir tai liudijo apaštalams bei pirmųjų krikščionių Bendrijai. Šie trys žodžiai, t. y. pirminė geroji žinia, išreiškia esminę krikščionybės pasiuntinybę. Juk šis liudijimas, einąs iš kartos į kartą, kelia kiekvieno tikėjimą, įgalinantį sakyti — Kristus prisikėlė. Jis prisikėlė ir dėlto žmonės tiki į Jį, ryžtasi vykdyti Jo valią, stengiasi sekti Jį tikėjimu ir gerais darbais. Taip yra nuo pat Velykų ryto, nuo Emauso įvykio, nuo Paskutinės Vakarienės, nuo Sekminių — ir tai dėlto, kad dalykai buvo matyti, girdėti, paliesti, žinomi.

Jean Guitton savo knygoje "Jesus: The Eternal Dilemma" taip aptaria šį faktą: "Pirmosios tikėjimo tiesos, pirmosios giesmės Kristui vos beprasidedančioje liturgijoje, šv. Pauliaus ir kitų Naujojo Testamento autorių laiškai, apaštalų veikla, kaip ji surašyta Apaštalų Darbų knygoje, Romos teisėjų pastabos — visa tai pabrėžia mums, faktą, kad pirmieji sekėjai garbino Jėzų ir kad tose dažnai nevieningose bendruomenėse, apimančiose žydus ir pagonis, tuo klausimu nebuvo ginčų. Tai buvo Jėzus, kuris prisikėlė."

GEROJI PROPAGANDA?

Dažnai pabrėžiama, kad Naujojo Testamento autoriai rašė ne dokumentuotą mokslinę istoriją ar sistemingą biografiją. Kartais sakoma, kad jų raštai esanti "propaganda" gerąja prasme, entuziastingas žinios skelbimas. Tai tiesa, bet tai neturėtų mūsų klaidinti. Entuziazmas nekyla pats iš savęs. Toji "propaganda" buvo sąžiningų žmonių darbas, kuriems nepaprastai rūpėjo **tiesos** skleidimas ir jai tarnavimas. Jų entuziazmas neplasnojo tuščioje erdvėje ir nebuvo nukreiptas į abstrakčius dalykus. Tai buvo atsiliepimas į **faktą**, susijusį su **asmeniu.**

Tasai **faktas** kaip tik ir buvo Prisikėlimas. Tasai **asmuo** buvo Jėzus Kristus, kurio prisikėlusį gyvenimą jie skelbė su tuo pačiu užsidegimu bei įsitikinimu, kaip ir Jo mirtį. Tai nebuvo abstrakcija, kuri mirė ant kryžiaus. Tai nebuvo šmėkla, kuri prisikėlė iš numirusių. Abiejų įvykių liudininkai buvo tie patys. Šis **faktas** yra paminėtas ir šv. Pauliaus: "Pirmiausia aš jums perdaviau, ką esu gavęs, būtent: Kristus numirė už mūsų nuodėmes, kaip skelbė Raštai; jis buvo palaidotas ir buvo prikeltas trečiąją dieną, kaip skelbė Raštai" (1 Kor. 15, 3-4). Šį faktą šv. Paulius pabrėžė su ypatingu iškilmingumu: "Jeigu nėra mirusiųjų prisikėlimo, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas" (1 Kor. 15, 13-14). Nieko negali būti tyresnio, aiškesnio, įtikinančio.

KERTINIS AKMUO

Mums tad Prisikėlimas nėra viena iš daugelio tikėjimo tiesų — jis yra tikėjimo širdis, krikščioniškos patirties pradžia, kertinis krikščioniško tikėjimo akmuo, liturgijos centras. Mes tikime tai, remdamiesi kitų liudijimu, kaip ir visi žmonės daro tokiais atvejais. Bet tiems, kuriuos Dievo Apvaizda išrinko būti patikimais liudininkais, Prisikėlimas buvo objektyvi patirtis. Jie ne tiktai tikėjo — jie matė Viešpatį. Jie liudijo faktą, kuris davė pradžią, tikslą ir esmę visai krikščionybei.

Šv. Rašto tekstai yra aiškūs. Jie kalba ne miglotai, kad Kristus esąs kažkaip, kažkur gyvas, bet aiškiai ir konkrečiai apie fizinę tikrovę, apie prisikėlusį kūną Asmens, kurį jie pažįsta ir atpažįsta.

Kardinolas Danielou, gvildendamas klausimą, ar Prisikėlimas yra mitas, ar tikrovė, savo veikale "La Resurrection" sako: "Žodis 'prisikėlimas' nėra dvireikšmis. Arba jis reiškia tai, kad Kristaus kūno nebėra kape, kad jis Dievo galia yra gyvas ir tuo būdu liudininkų atpažįstamas toks, koks visuomet buvo, — arba jis nieko nereiškia". Čia tad liudininkų tikslumas įgauna didelį svorį. Jie kartoja paties prisikėlusio Kristaus žodžius, kad išreikštų savo tikrumą: "Pažiūrėkite į mano rankas ir kojas. Juk tai aš pats! Palieskite mane ir įsitikinsite: dvasia gi neturi kūno nei kaulų, kaip matote mane turint" (Lk. 24, 39). "Pridėk čia pirštą ir apžiūrėk mano rankas. Pakelk ranką ir paliesk mano šoną; jau nebebūk netikintis, — būk tikintis" (Jn. 20, 27).

TIKĖJO, NES MATĖ

Apaštalai ir jų mokiniai yra liudininkai prisikėlusio Viešpaties ne dėlto, kad jie tikėjo, bet dėlto, kad jie **matė** Jį ir dėlto tikėjo. Ir mes tikime, remdamiesi jų liudijimu, perduotu gyvosios Bendrijos. Kaip apaštalai buvo liudininkai visų Jėzaus žodžių ir darbų, taip jie yra liudininkai Jo Prisikėlimo bei pasekmių (Ap. Darbai 10, 34-41).

Ši pažiūra į mokinių liudijimą apie prisikėlusį Kristų palaiko ir mus, kai kas nors ima abejoti pasakojimu apie Kristaus Prisikėlimą. Nežiūrint evangelistų entuziazmo ir tvirto jų įsipareigojimo, pasakojimas apie Prisikėlimą yra tikra istorija. Meilės pilnas evangelijų autorių tikėjimas nepanaikina istoriškumo įvykių, kuriuos skelbti jie jautėsi įpareigoti. Faktas, kad jie skelbė tuos įvykius su džiugiu uolumu, turėtų greičiau patvirtinti matytą jų tikrovę, o ne ją neigti. Susitikimas su prisikėlusiu Kristumi yra faktas, kurį evangelijos pabrėžia. Liudijimas apie Prisikėlimą kaip tik ir remiasi šiuo faktu.

Evangelijų patikimumą kaip istorinių dokumentų patvirtino ir naujųjų laikų studijos. Joms visoms bendra yra ta pati tradicija, pateikta įvairiomis formomis, būtent: Jėzus paskelbė Dievo Karalystę, buvo nukryžiuotas, mirė, palaidotas ir trečiąją dieną prisikėlė iš numirusių.

Jei būtų klausiami apie Velykų ryto įvykius atsivertėlis Paulius, karštasis Jonas, abejojantis Tomas, nusiminę Emauso keleiviai, ištikimosios moterys, temperamentingasis Petras, ankstyvosios Bendrijos grupės, — visi atsakytų ne paslapties aiškinimu kaip tai įvyko, bet faktų pasakojimu: mes matėm tuščią kapą; mes matėm prisikėlusį Viešpatį; mes kalbėjom su Juo, mes vaikščiojom su Juo, mes planavom su Juo ir dabar liudijame tai visai žmonijai.

"Po tavo skausmų kartybės nušvito diena linksmybės, aleliuja!" Rimo Paulionio kūrinys, kuriame Prisikėlimo angelas skleidžia pergalės žinią kančioje nuskaidrintai žmonijai

Tau nėra užraktų, Viešpatie!

KUN. STASYS YLA

GYVENAM RŪPESČIAIS ir skuba. Vejamės laiką ir nespėjam. Nespėsim nei Velykom. Pastebėsim tik praėjus, kad buvo toks trumpas blykstelėjimas, kaip foto aparato darant nuotrauką.

Velykinį laikraštį perversim jau po švenčių. Tik perversim — skaityti nebus kada. Neskaitom savų sielos atodūsių, ką jau skaitysim svetimas kronikas. Stenografai tegu rašo dienos faktus. Tebraižo sąžinėmetrai kreivom linijom mūsų virpesius. . . Vis tiek neskaitysim, Viešpatie! Neturim laiko.

Štai žmogus! — sakys kas nors, — lyg be laiko gimęs. Bet taip yra. Vaikštom gi nebe savom kojom. Lekiam motorais, turbinomis — sprausminiais. Ir kylam, kylam ligi mėnulio, siekiam Marso, Jupiterio. . . Dangaus dar neradom, Tavo dangaus, Viešpatie!

Erdvės vaizdas keičiasi, taip pat ir istorijos. Praeitis tolsta. Darosi mažiau įtikima. Kryžius! . . Buvom jį pamėgę, ir dabar dar puošiam kryžminėm koplytėm savo namus. Bet ką jis sako? Ar gi kas bekryžiuoja žmogų? Kam? Mes tik šaudom, kartais kariam ir nuodijam. Be teismo arba nuteisiam už akių. Miršta vienas — sakom tragedija. Žūsta tūkstančiai — tik statistika. Šeši milijonai vien Amerikoj kasmet negimusių ir nekrikštytų aukų — tik statistika, nieko daugiau. Ką gi reikia, Viešpatie, tavo vieno mirtis? . .

Kalbam apie Tavo prisikėlimą, kurį mena Velykos. Ir galvojam, ar prisikels kada tos statistikos. Ar bereikės prisikelti, kai mokslas "žada" nemirtingumą. Sukursim, sako, laboratorinį žmogų, kuriam nereikės Kūrėjo nei Atpirkėjo, ir bus tobulas, neturės pirminės nuodėmės ir nemirs. . .

Gyvenam, Viešpatie, nauju tikėjimu, neįtikėtinu. Jei Tu, sukūręs rojų, jo neišlaikei, mes, sako, išlaikysim. Jei nepašalinai skurdo, mes jį išrausim su šaknimis. Jei nepagydei visų ligonių, mes įveiksim visas bacilas savais išradimais. . . Tu sumažėjai, Viešpatie, nebesi Vienas, Augščiausias. Nesistebėk, kad ir Tavo vardą jau rašom iš mažosios. Augštesni už Tave Marksas ir Leninas, Stalinas ir Mao, Mussolinis ir Hitleris, Tito ir Castro. Grįžo mūsų žemelėn visas pusdievių dvaras. Prasivėrė ir senųjų dievų galerija su Marsu ir Venera, su Hermesu — pirklių ir vagių globėju, su Bachu išpurtusiais žandais ir apsvaigusiom akim nebe nuo vyno, o nuo stipresniųjų.

Viskas keičiasi, Viešpatie. Viskas, kaip sako ir nuolat kartoja mūsų vaikai. Argi Kalėdos nėra naujų pusdievių gimimas ir Velykos — senųjų dievų prisikėlimas? Kas lieka Tau, Viešpatie? Tik Didysis Penktadienis su egzekvijomis. Pradėjom jas tau giedoti su Nietzsche aname šimtmetyje ir tęsiam dabar su kaikuriais teologais. . . Ilsėkis ramybėje ir nesijaudink, kad vienintelė planeta, kurią norėjai išskirti laisvu ir protingu žmogumi, pagaliau atsipalaidavo nuo Tavęs.

Išsilaisvinom, Viešpatie, iš Tavęs, bet ne iš savų iliuzijų, sąmyšio ir baimės. Kartais skriejam kaip pūkas — tokie lengvi, lengvi. O kartais krintam kaip švinas. Krūpčiojam naktimis, o neretai ir dienom. Keliamės plakančiais smilkiniais ir gulam svaigstančiom galvom. . . Tada prisimenam, kad Tu kažkada kalbėjai apie ramybę, kurios negali duoti ši žemelė. Ar ne Tu pasakei: "Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate apsunkę"? Ateiti! Kokiais keliais ar klūpkeliais?

Gal Tu ateik, Viešpatie, nenumarintas Nietzsches nei naujų teologų. Nutrauk raiščius, nuversk uolas ir ateik. Juk Tau nėra durų nei užraktų į jokius namus. . .

Velykos anuomet ir dabar

KAZYS MILERIS

VELYKOS yra pati didžiausia katalikiškojo pasaulio religinė šventė. Jos yra liturginių metų centras. Jei Kalėdos visą laiką būna gruodžio 25, tai Velykos yra kilnojama šventė. Jos būna ir ankstyvos, ir vėlyvos — turi keturių sekmadienių pasirinkimą. Šiemet jos išpuola pusėje balandžio. Pernai Velykas turėjome kovo 26, o sekančiais metais jos bus balandžio 6. Su Velykomis keičiasi ir Šeštinių, Sekminių ir Devintinių švenčių datos.

Anglosaksų ir protestantų kraštuose Kalėdos yra labai propaguojama ir spalvinga šventė, o Velykoms kažkaip neskiriama tiek daug svarbos. Gal Kalėdas tiek išgarsino jų komercinis charakteris? Įmonėse darbininkams visur apmokamos dvi Kalėdų švenčių dienos, ta proga dažnai dar duodamos ir dovanos, o Velykų švenčių dienos nesiskiria nuo kitų darbo dienų. Tiesa, D. Penktadienis yra laikomas religine šventė.

Išeivis lietuvis šituose kraštuose yra patekęs į kitokią Velykų aplinką. Jis ir pats nebepraktikuoja tokių Velykų, kokias jis turėjo Lietuvoje. Tėvynėje turėjome labai daug įvairių tos šventės papročių bei tradicijų. Bet ir ten, kad ir nedideliame mūsų krašte, tose pačiose tradicijose ir papročiuose buvo daug įvairumo.

Susikaupimo laikotarpis

Velykų laukimas prasideda su Užgavėnėmis, po kurių turi sekti šešios maldų ir santūros savaitės. Seniau Lietuvoje žmonės griežtai laikydavosi pasninko. Net ir paskutiniais laikais Lietuvoje visi laikėsi pasninko. Vestuvės, krikštynos ir visokie baliai buvo nukeliami po Velykų. Per gavėnią negirdėdavai jokios muzikos ar dainavimo. Buvo tai tikras maldos ir susikaupimo laikotarpis.

Mūsų namuose vakarais samdyta šeimyna ir motina su mano seserimis prie žibalinės lempos, atsivertusios storas, pageltusių lapų knygas, giedodavo įvairias Kristaus kančių giesmes. Ir šiandien negaliu suprasti, iš kur tiek daug tų įvairių giesmių ir kas galėjo atsiminti tas visas skirtingas jų melodijas! Į parapijas atvykę barzdoti vienuoliai misijonieriai vesdavo rekolekcijas. Per gavėnią mes, vaikai, į puodus merkdavom beržų ir žilvičių šakelių, kad turėtume jau išsprogusių šakų velykavimui. Seserys į vazonus pasodindavo avižų, kad sužaliuotų ir tiktų papuošti Velykų stalui. Verbų sekmadienis buvo lyg ir pralinksmėjimo sekmadienis.

Didžioji savaitė

Išskirtinos yra priešvelykinės dienos — D. Ketvirtadienis, D.

(Nukelta į 3-čią psl.)

BALYS GAIDŽIŪNAS

Velykų rytas

Mačiau mergaičių akyse linų
žydėjimą,
Kada jos kunigui po kojom bėrė
Pražydusių palazdžių pirmus
žiedus.
Varpų skambėjime pakilę
paukščiai
Kėlė saulę iš miškų platybės,
Kaštanų šakose maištavo vėjas,
Jie šaukė žemei, dangui,
Kad prisikėlė, kad prisikėlė!

Buvau su jais, svetur klajojęs
brolis,
Sugrįžęs iš namų šaltinio
pasisemt vandens,
Nuplauti veidą, dulkių
užneštas akis,
Kad vėl aiškiau matyčiau
Tą savo žemės vargą, skausmą,
Kada nužmogintas žmogus
Velykų rytą
Išsineria iš pinklių svetimų
ir šaukia:
Jis prisikėlė, jis prisikėlė!

O. B. AUDRONĖ

Man Velykos

Viešpatie,
Kai aš matau
Prisikėlimą
Pumpuruose —
Man Velykos! . .
Viešpatie,
Ką paliksi
Man po kojų
Ir ką man duosi?!

Nepalikus
Savo pėdsakų
Einu
Keliu savuoju . . .
O gyvenimas
Taip skubinas,
Visais keliais
Pro šalį moja.

Viešpatie,
Kai verbos puošiasi
Aksomo švelnumu —
Tai man Velykos!
Buvau be kelio,
Be namų,
Buvau viena . . . —
Jau ne viena!
Tave
Prisikėlimo šventėje
Sutikus. —

Man Velykos,
Man Velykos!

Pavasaris

Toks jaunas, žieduotas
Pavasaris kėlės —
Geltonos ir baltos
Jo pirmosios gėlės.

Giedojo žibutės
Dangaus mėlynumo
Linksmai pasistiepę
Iš sprogstančio krūmo.

Giedojo pavasario
Vėjas laukinis,
Kuždėjo balandis
Upeliais patvinęs.

Ir tavo širdis
Pakartojo lyg maldą
Tik Tam
Kuris prikelia,
Veda
Ir valdo.

Pavasarį jauną,
Ir žmogų,
Ir lapą,
Ir amžiną meilę
Prikėlęs iš kapo.

Didžioji Kristaus Prisikėlimo

ŠVENTĖ TEATNAUJINA GĖRIO PERGALĖS VILTĮ,

KURIOS IŠSIPILDYMO LINKIME VISIEMS TAUTIEČIAMS

— LAISVĖJE IR NELAISVĖJE

"Tėviškės Žiburiai"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $14, pusmetinė — $7.50. Rėmėjo prenumerata $20.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $14.00 per year, $7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **POP. JONAS PAULIUS II** gali vėl apsilankyti P. Amerikoje. Tai pareiškė Kordobos arkivyskupas kard. Raul Primatesta. Kaip žinoma, vyksta ginčas tarp Argentinos ir Čilės dėl trijų salų pietiniame P. Amerikos žemyno iškyšulyje. 1978 m. pabaigoje abidvi valstybės kreipėsi į Joną Paulių II, prašydamos tarpininkavimo. Popiežius tuojau ten pasiuntė kard. Antonio Samore reikalui ištirti. Peržiūrėjęs visus jam parvežtus duomenis, Jonas Paulius II š.m. sausio mėn. sutiko tarpininkauti ir, jeigu ginčas bus sėkmingai išspręstas, vyks Argentinon ir Čilėn sprendimo apvainikuoti.

★ **POPIEŽIAUS APSILANKYMAS LENKIJOJE** bus psichologinis žemės drebėjimas, jeigu jis ten nuvykęs ir nieko ypatingo nepasakys. Tai pareiškė Vienos arkivyskupas kard. Franz Koenig spaudos konferencijoje Georgetown universitete, JAV-se. Jis ten buvo atvykęs skaityti paskaitų. Pasak kardinolo, nei lenko išrinkimas popiežiumi, nei jo vykikimas Lenkijon nepablogins Vatikano santykių su komunistiniais kraštais, kurie buvo užmegzti Pauliaus VI laikais. Tačiau daug priklausys nuo to, ką popiežius kalbės. Popiežius esą turi labai aiškią savo nuomonę apie Vatikano su komunistiniais kraštais iki šiol vestą politiką, bet yra atsargus ir pergreit neparodo ką galvoja.

★ **KARDINOLAS JEAN VILLOT**, kuris neseniai mirė Romoje, buvo pirmasis asmuo istorijoje, tarnavęs prie trijų popiežių kaip Vatikano valstybės sekretorius ir kamerlengas (Vatikano einamųjų reikalų tvarkytojas popiežiui mirus). Paulius VI jį paskyrė 1969 m. valstybės sekretoriumi. Jis buvo pirmasis šią vietą užėmęs neitalas nuo 1914 m. Jonas Paulius I jį vėl paskyrė tom pačiom pareigom. Prie Jono Pauliaus II jo ateitis nebuvo aiški, nes buvo paskirtas valstybės sekretoriaus pareigom laikinai ir Vatikane ėjo gandai, kad šį pavasarį bus iš tų pareigų atleistas. Kaip valstybės sekretorius, kard. Villot buvo nustelbtas energingo valstybės pasekretoriaus arkiv. Giovanni Benelli, kuris paskutiniu metu buvo paskirtas Florencijos arkivyskupu ir pakeltas kardinolu. Kard. Villot laikėsi minties, kad Vatikanas turi nesikišti Italijos vidaus politikon, tačiau jį nugalėjęs arkiv. Benelli.

Kard. Villot labai mėgo jaunimą ir iki 1978 m. vidurio kiekvieną šeštadienį, apsirengęs tamsia kunigiška eilute, vykdavęs miesto autobusais į Šv. Pauliaus baziliką, kur būdavo jaunimo pamaldos. Jis buvo gimęs 1905 m., mokėsi Krikščioniškųjų Mokyklų Brolijos mokykloje ir pas vienuolius maristus; 1950 - 1960 m. Prancūzijos vyskupų sekretorius; 1954 m. konsekruotas vyskupu ir paskirtas Paryžiun kardinolo Maurice Feltin pagalbininku; 1959 m. paskirtas arkivyskupu - pagalbininku Lijono arkivyskupijos, kurią valdė kard. Pierre Gerlier; po kard. Gerlier mirties 1965 m. perėmė arkivyskupijos vadovybę ir tais pačiais metais buvo pakeltas kardinolu.

★ **MOTINAI TERESEI**, Indijos vargšų misijonierei, buvo įteikta 500,000 šveicariškų frankų (apie $300,000) — Balzano taikos, brolybės ir žmoniškumo premija Romoje. Premija įteikta už atsidavimą vargšams, badaujantiems, skurdžiams, ligoniams ir mirštantiems Indijoje bei kitose pasaulio šalyse. Balzano premija yra duodama kas treji metai už iškilią humanistinę bei kultūrinę veiklą. Premiją skiria Balzano Fondas, kurį 1956 m. įsteigė ponia Angela Lina Balzan. Tas fondas taipgi duoda metines premijas už nuopelnus tiksliuosiuose moksluose, medicinoje ir literatūroje.

★ **KUN. KARL RAHNER, SJ**, š.m. kovo 5 d. sulaukė 75 m. amžiaus. Ta proga 38 pasižymėję teologai, buvę kun. Rahnerio mokiniai, parašė knygą apie sukaktuvininką. Knyga 700 puslapių, vadinasi "Wagnis Theologie" (drąsos teologija), išleista Herderio leidyklos. Knygą visų buvusių mokinių vardu įteikė kun. Herbert Vorgrimler, kuris tą knygą ir redagavo. Herderio leidykla savo ruožtu irgi pagerbė kun. Rahnerį, išleisdama svarbesniųjų sukaktuvininko raštų antologiją, pavadintą "Rechenschaft des Glaubens" (tikėjimo apyskaita). Kun. Rahneris buvo vienas įtakingiausių teologų II Vatikano santaryboje. Tuo metu jis buvo Koelno arkivyskupo kard. Josef Frings teologiniu patarėju, taipgi pagrindiniu patarėju vokiečių vyskupų grupei. Kun. Rahnerio paruošti apmatai dogmatinėm konstitucijom apie Apreiškimą, Bendriją ir Marijos vietą Bendrijoje buvo vokiečių vyskupų pasiūlyti santarybai. Pagal tuos apmatus buvo parašytos dogmatinės konstitucijos.

Kun. Rahneris yra gimęs 1904 m.; į jėzuitus įstojo 1922 m. ir teologijos doktoratą gavo 1936 m. Innsbrucko universitete, Austrijoje. Jo tezė angliškai pavadinta "Spirit of the World" ir knyga "Hearers of the World" laikomos klasikiniais vadovėliais teologijoje. Vienas iš jo didesnių darbų — 14 tomų veikalas "Theological Investigations". Jis taipgi suredagavo teologinę 6 tomų enciklopediją "Sacramentum Mundi" ir 10 tomų Teologijos ir Bendrijos žodyną. Jo knygos yra skaitomos plačiau nei kurio kito XX š. teologo mūsų laikais. Sudėjus jo parašytąsias knygas, jo redaguotas ir tas, kurias kiti parašė apie jo mintis, — susidaro 3,500 knygų rinkinys.

Kun. Rahneris buvo teologijos dėstytoju Innsbrucko universitete nuo 1937 m. iki 1939 m. Vokiečiams užėmus Austriją, kurį laiką jis darbavosi parapijose, o 1943 m. buvo pakviestas vėl į Innsbrucko universitetą dogmatikos profesoriumi. 1964 m., mirus garsiajam teologui kun. Romano Guardini, jis buvo pakviestas užimti jo vietą Muencheno universitete ir dėstyti religijos filosofiją bei krikščioniškąją pasaulėžiūrą. Nuo 1967 m. iki 1971 m. jis buvo dogmatikos ir dogmų istorijos profesorius Muensterio universitete. Dabar, išėjęs pensijon, gyvena Muenchene.

★ **BAZILIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ KUNIGŲ VIENYBĖ**, vadovaujama kun. Prano Gavėno, SDB, išleido pirmąjį "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" ištraukų leidinį portugalų kalba "Cronica da Igresa Catolica na Lituania". Įžanga parašyta S. Paulo miesto vienos dalies vyskupo Dom Luciano Mendes de Alimeida, SJ. Jis žavisi didvyriškąja Lietuva, lietuvių bendruomene Brazilijoje ir sako: išrinkus popiežiumi Joną Paulių II, kurio kraštas turi daug bendrų vertybių su Lietuva, žmonijos žvilgsnis staiga nukrypo į didvyriškus krikščioniškųjų Europos rytų kraštus. Jis linki braziliečiams pasinaudoti tikėjimo bei ištikimybės liudijimu, kurį rodo lietuvių tauta. Viršelis papuoštas dviejų Lietuvos kankinių-vyskupų atvaizdais. Pateikiamas Baltijos kraštų žemėlapis. Atspausdinta 2000 egz. Numatyta išsiuntinėti: Brazilijos vyskupams — 230, seimo nariams, senatoriams, įvairių vienuolijų viršininkams bei viršininkėms — 710, laikraščiams S. Paulo valstijoje — 413 ir kitoms įstaigoms. Manoma aprūpinti ir Potrugaliją šiuo leidiniu. Jau verčiamas ir ruošiamas spaudai 33 "LKB Kronikos" numeris.

★ **VYRIAUSIEJI PASAULIO ŽYDŲ TIKĖJIMO ATSTOVAI** lankėsi pas Joną Paulių II. Pasaulio Žydų Kongreso pirm. Philip A. Klutznik iš Čikagos kalbėjo visų žydų vardu ir pareiškė popiežiui, jog katalikų pažanga žydų supratime po II Vatikano santarybos privedė abi puses prie didesnės draugystės ir tarpusavio supratimo, paremto pagarba Šv. Raštui, pasmerkimu antisemitizmo, puoselėjimu religinės laisvės ir bendros socialinės veiklos. Jis gyrė K. Bendriją, drąsiai ginančią religines vertybes religinės laisvės ir žmogaus teisių pažeidinėjimo akivaizdoje. Jonas Paulius II, atsakydamas žydų atstovams, nurodė, kad abi pusės turi stengtis nugalėti praeities sunkumus ir pildyti dieviškąjį meilės įstatymą draugišku bendravimu visos žmonijos gerovei. Atkreipdamas žydų atstovų dėmesį į pastaruoju metu išleistuosius K. Bendrijos pasisakymus žydų atžvilgiu, popiežius pabrėžė antisemitizmo nesutaikomumą su krikščioniškąja dvasia ir žmogiškojo asmens kilnumu. Esą K. Bendrija smerkia principe ir praktikoje visus žmogaus teisių pažeidimus pasaulyje. Popiežius skatino žydų atstovus suprasti K. Bendrijos uždavinį — skelbti Jėzų Kristų pasauliui, gerbiant religinę kiekvieno žmogaus laisvę II Vatikano santarybos šviesoje. Jis pažadėjo daryti visa, kas įmanoma, kad įsiviešpatautų taika toje žemėje, kuri yra šventa ir žydams, ir krikščionims. Jis taipgi išreiškė viltį, kad Jeruzalė taps centru darnaus sugyvenimo trijų didžiųjų monoteistinių religijų — žydų, mahometonų ir krikščionių, kurioms šis miestas yra pa[illegible]ieta.

KUN. J. STS.

Gradinėmis surakintos tautos

Leidinys vokiečių kalba apie nerusų tautas Sovietų Sąjungoje

Šveicarijos Rytų Institutas išleido knygą "Voelker in Ketten" kurioje išspausdintos Žmogaus Teisių ir Tautų Apsisprendimo konferencijoje skaitytos paskaitos. Konferencija įvyko Luzernoje 1978 m. sausio 13 — 15 d.d. Leidinys kuklus, gana smulkaus šrifto, turi tik 139 puslapius, bet vertas dėmesio net keliais atžvilgiais.

Pirmiausia įdomu tai, kad iš 16 konferencijoje pasireiškusių paskaitininkų net du yra lietuviai: dr. Albertas Gerutis ir Stasys Lozoraitis, jn. Be to, kartu su šveicaru Hans Rychener, dr. A. Gerutis atliko ir tos konferencijos paskaitų suredagavimo, spaudai paruošimo darbą. Lietuvių paskaitininkų skaičių viršija tik vokiečiai.

Lozoraičio paskaita

Gal dar labiau lietuviui skaitytojui įdomu, kaip St. Lozoraitis, jn., sugebėjo pateikti tarptautinei auditorijai Lietuvos reikalą Paskaitininkas sumaniai atskleidžia istorinį faktą, kad Stalino ir Hitlerio noras pasigrobti Lietuvos teritoriją nepasibaigė slapta Molotovo ir Ribbentropo sutartimi, pasirašyta 1939 m. rugpjūčio 23 d. Slapto sutarties protokolo priedas aiškiai rodo, kaip Hitleris buvo susidomėjęs Lietuva, tiesioginiu Rytprūsių kaimynu. "Prie Baltijos valstybių priklausančių kraštų teritorinio - politinio pertvarkymo atveju šiaurinė Lietuvos riba sudaro kartu ir interesų sferos ribą tarp Vokietijos ir SSSR." Bet jau rugsėjo 28 d., tuoj po Lenkijos nepriklausomybės sužlugdymo, tie patys suokalbininkai pasirašė naują slaptą protokolą sekančio turinio: "1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašytas slaptas papildomas protokolas pakeičiamas ta prasme, kad Lietuvos valstybės teritorija pereina į SSSR interesų sferą." Bet ir pagal šitą sutartį kelios Lietuvos apskritys Suvalkijoje palei Rytprūsių ribą dar buvo paliktos Vokietijos įtakos sferoje. Už perleidimą šito paskutinio Lietuvos žemės sklypo Sov. Rusijai Stalinas Hitleriui turėjo sumokėti 7.500.000 aukso dolerių. Tos slaptos sutartys tarp Maskvos ir Berlyno buvo sudarinėjamos kaip tik tuo metu, kai Stalinas su plačia geradėjo šypsena grąžino Lietuvai Vilniaus miestą ir nedidelę Vilniaus krašto dalį, kai raudonosios armijos įgulų įvedimą į Lietuvą sovietai suktai aiškino, tai esą reikalinga tik laikinai, kol gresia pavojus, nes Hitleris gali pasigrobti ir Lietuvą... Nors anuometinis Lietuvos respublikos prezidentas A. Smetona vargiai galėjo žinoti apie slaptų Berlyno - Maskvos sutarčių turinį, bet parodė pakankamai apdairumo ir išminties — neišreiškė padėkos Sov. Sąjungos atstovui Kaune už Vilniaus grąžinimą Lietuvai.

Skaitytojo prisiminimai

Kam tuos įvykius teko pergyventi Lietuvoje, skaitydamas trumpus St. Lozoraičio teiginius dar daug kuo juos papildys savais prisiminimais. Paskaitininkas ribotu laiku galėjo suminėti tik dalį faktų, pasirinkdamas tuos, kurie turi didesnį svorį tarptautinėje plotmėje. Šią atranką jis padarė apgalvotai ir vykusiai. Ar lygiai gerai jam pavyko ir pasirinktų faktų išryškinimas, jau kitas klausimas. Apdairiai paskaitoje buvo nurodyta, kad balsavimą Lietuvoje sovietai pravedė vos vienam mėnesiui praslinkus po jos okupacijos. Gal dar svarbesnis nurodymas, kad į kiekvieno balsavusio asmens liudijimą arba pasą buvo įspaudžiama pažyma "balsuota". Tas faktas aiškiai rodo, kad apie demokratinius slaptus rinkimus 1940 m. vasarą tiek Lietuvoje, tiek Latvijoje ir Estijoje negali būti kalbos. Verta prisiminti, kad minėti balsavimai buvo numatyti atlikti per vieną dieną, bet kai balsuotojų nustatytą dieną atsirado tiek mažai, kad 99% paskelbimą ir puskvaišis būtų melu esant supratęs, tai per laikraščius ir radiją paskelbtas balsavimų pratęsimas dar ir sekančiai dienai. Balsuotojų skaičius žymiai padidintas uniformuotų ir neuniformuotų ragintojų. Ypač iš paskaitininko buvo lauktina išryškinimo prieš balsavimus pradėto teroro. Juk tik per vieną naktį į liepos 12 d. sovietai suėmė ir be teismo uždarė į kalėjimą apie 1000 iškiliausių Lietuvos žmonių. Tie asmenys nebuvo tik aktyvūs augštesni valdininkai ar karininkai, bet ir seniai pensijon išėję politikai iš seimo laikų. Atrodo, į jų tarpą pakliuvo ir buvęs Lietuvos respublikos prezidentas Aleksandras Stulginskis, kuris tikrai buvo rinktas pagal visus demokratiškų balsavimų reikalavimus, todėl vien tik jo suėmimas prieš sovietinius "rinkimus" aiškiai parodo, kad Maskvai Lietuvoje rūpėjo ne rinkimai, o rinkimų priedanga, reikalinga pasaulio viešajai nuomonei klaidinti.

Partizanų sąjūdis

Verta būtų atpasakoti ir daugiau paskaitoje iškeltų faktų, bet pro vieną dalyką negalima tyliai praeiti. Paskaitininkas nenutyli, kad partizaninis judėjimas Lietuvoje susilaukė kritikos net ir iš pačių lietuvių pusės, tačiau pabrėžia: "ginkluotas pasipriešinimas apsaugojo kraštą nuo dar radikalesnių sovietizacijos priemonių. Jeigu prievarta į Lietuvą atvežtų rusų imigrantų skaičius nepasiekė tokio grėsmingo dydžio, kaip pvz. kaimyninėje Latvijoje, tai ir dėlto, kad tas kraštas, kolonizatorių nuomone, buvo laikomas pavojingu" (83 psl.). St. Lozoraičio teiginio paryškinimą randame prof. dr. Laszlo paskaitoje apie nacionalinę priespaudą Sov. Sąjungoje. "Dėl vadinamojo internacionalizavimo vietiniai gyventojai 13-koje autonominių respublikų — iš viso jų yra 20 — jau atsidūrė mažumoje" (31 p.). Tas pats paskaitininkas, nurodė, kad latvių skaičius Latvijoje nuo 1959 m. buvusių 62% 1970 m. jau buvo kritęs iki 56,8, Estijoje — nuo 74,6% iki 68,2. Jis aiškiai pabrėžia: "Tik lietuviai pajėgė savo skaičių pakelti nuo 79,2 iki 80,1%" (t. p.). Šitokio skirtingo gyventojų prieauglio priežasčių įvairiose sovietų imperijos provincijose prof. Laszlo nenurodo. Vieną tokią priežastį kaip tik ir randame visu aiškumu iškeltą St. Lozoraičio paskaitoje.

Kitos tautos

Kaip pavyko paskaitininkams, kurie atstovavo kitom tautom, kurios šiandien irgi sudaro dideles ar mažas sovietų imperijos provincijas, sunku būtų ir pasakyti, nes tam reikėtų daugiau žinių tiek apie tų tautų praeitį, tiek apie dabartinę jų padėtį. O kad ta padėtis tikrai gali būti skirtinga, tai parodo jau vien tik Baltijos tautų sugretinimas. Bet vien tas faktas, kad palyginti trumpose paskaitose galima rasti esminių žinių apie visą eilę šiandien Maskvos valdomų tautų, ne tik pateisina jų išleidimą knygos forma, bet ir patį leidinį daro tikrai vertingu. Be jau minėtų Baltijos tautų, kalbama apie Ukrainą, Gudiją, Rytų Kareliją, Krymo totorius, šiaurės Kaukazo tautas, Azerbaidžaną, Gruziją, Turkestaną, totorių-baškirų apgyventus plačiosios Azijos kalnų ir lygumų plotus. Visa eilė tų tautų atstovų duoda daug medžiagos blaivesniam dabartinės padėties įvertinimui.

Visoms Baltijos tautoms, ypač lietuviams, atrodo, tikrai dėmesio vertas Gudijos ir Ukrainos likimas. Juk vien tik Gudija ir gyventojų skaičiumi, ir geografiniu plotu viršija visas tris Baltijos tautas kartu paėmus. O Ukraina prilygsta Anglijai, Italijai, Prancūzijai. Jeigu Baltijos tautoms po I D. karo pavyko išsikovoti ir iki pat II D. karo išlaikyti nepriklausomybę, o gudams ir ukrainiečiams nepavyko, tai to skirtumo priežastis vargu gali būti skirtingos nepriklausomybei iškovoti bei išlaikyti pastangos. Gal žymiai daugiau lėmė skirtinga geografinė padėtis.

Ne tik baltiečių, bet ir visos eilės kitų dabartinių "sovietinių respublikų" žmonėms dėmesio vertas yra šiaurės Kaukazo tautų atstovo iškeltas faktas. "Nors teritorijos apimties ir gyventojų skaičiaus atžvilgiu šiaurės kaukaziečiai pralenkia net aštuonias sovietines respublikas, jie sąmoningai yra padalinti į keturias autonomines respublikas ir du autonominius kraštus" (138 p.).

Dr. Gerutis ir kiti

Pavedęs padaryti pranešimą apie Lietuvą jaunesnės kartos diplomatui St. Lozoraičiui, dr. A. Gerutis su savo paskaita apie nerusų tautas maskolių priespaudoje liko lyg ir šešėlyje kitų dviejų paskaitininkų, prie kurių nors trumpai norėtume sustoti. Atrodo, kad ir V. Vokietijos Bundestago atstovas dr. Claus Jaeger, ir prof. dr. Laszlo Revesz vienas kitą gerai papildo. Pirmasis kalbėjo apie žmogaus teises ir tautų apsisprendimą, o antrasis apie nacionalinę priespaudą Sov. Sąjungoje. Jeigu pirmasis taikliai nurodė, ką sovietų imperijos tautų būklei pagerinti galėtų ir turėtų daryti nepriklausomų valstybių politikai bei visuomenės veikėjai, tai antrasis vykusiai iškėlė, kad ta padėtis verkiančiai pagerinimo šaukiasi. Abi paskaitos yra tokios turiningos, kad su jomis ištisai susipažinti derėtų kiekvienam, kuris tais klausimais domisi.

Kad šis kuklus, bet svarus leidinys galėjo išvysti dienos šviesą, padėka priklauso ir Šveicarijos Rytų Institutui, ir abiem leidinio redaktoriam — dr. A. Geručiui ir Hans Rycheneriui. Šis leidinys "Voelker in Ketten" yra esminis papildymas "Acta Baltica", baltiečių metraščio, kurio jau 17-ka tomų yra išėję Koenigsteine/Taunus irgi vokiečių kalba. Jei baltiečių metraštis nagrinėja tik Baltijos tautų istoriją ir dabartinę padėtį, tai "Voelker in Ketten" glaustai apžvelgia visas svarbesnes tautas, kurios šiandien yra sovietų imperijos ribose.

Lietuviškoje spaudoje pasigirdo balsų, pageidaujančių leidinio ir lietuvių kalba. Manytume, kad ir lietuviškam, ir kitų ten paliestų tautų reikalui dar labiau būtų pasitarnauta, jeigu tas leidinys pasidarytų prieinamas ir kitomis kalbomis, kurios pasaulyje dar plačiau vartojamos, negu vokiškoji.

VOELKER IN KETTEN. Nichtrussen in der Sowjetunion. Schweiz. Ostinstitut Bern, 1978. 139 psl.

Dr. K. G.

SIMAS KUDIRKA, Edmontono Lietuvių Namuose gavęs dovaną, atsisveikina su vietos lietuviais. Šalia jo — KLB Edmontono apylinkės pirm. dr. Aras Balsys

Nuotr. A. Dudaravičiaus

Padėka

A. a. Apolonija Evans-Evanauskienė

mirė 1979 m. kovo 12 dieną; palaidota kovo 15 d. iš Šv. Kazimiero šventovės Delhi, Ont.

Nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie suteikė velionei paskutinį patarnavimą: kun. dr. J. Gutauskui ir kun. klebonui L. Kemėšiui už gedulingas pamaldas laidotuvių namuose ir šventovėje; visiems, palydėjusiems velionę į kapines; užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems bei atnešusiems gėles; išreiškusiems paguodos bei užuojautos žodžius; nešusiems karstą ir visiems, dalyvavusiems laidotuvėse.

Priimkite nuoširdžiausią mano padėką.

Liūdintis vyras —
Antanas Evans-Evanauskas

A†A
VERONIKAI SENKEVIČIENEI

mirus, sūnų ČESLOVĄ bei jo šeimą ir jos sesutę ZUZANĄ GIRNIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Bronė Mačiulaitienė ir sūnūs — Virgilijus, Valentinas, Vidmantas su šeimomis

Australija

A†A
FELIKSUI SENKUI

mirus, jo žmonai ELENAI, jos seseriai ONUTEI reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime —

Bronius, Izabelė Stasiuliai
Raimundas Stasiulis su šeima

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

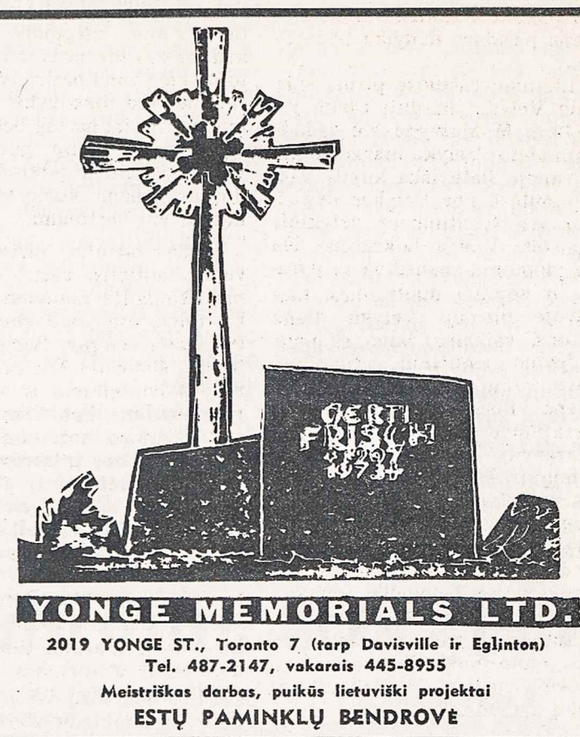

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas į namus.

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamosios mašinos
★ Rašomosios mašinėlės

KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Kanados lietuvių talentų dienose Hamiltone dailiojo žodžio II premijos laimėtoja ONUTĖ STANEVIČIŪTĖ priima žymenį iš PLJS pirm. Gabijos Juozapavičiūtės. Kairėje — rengėjų komiteto sekr. K. Baronas

Velykos anuomet ir dabar

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Penktadienis ir D. Šeštadienis. Jos turi atitinkamas apeigas, kurios Lietuvoje labai iškilmingai būdavo atliekamos. Kiekviena tų dienų katalikui turi gilią prasmę. Kiekvienas jaučia pareigą tose pamaldose dalyvauti. Tos dienos skirtos pamaldų lankymui ir pasiruošimui Velykų. Moterys Lietuvoje turėjo išvalyti visus kambarius, išdulkinti ir pakeisti patalynes, naujomis staltiesėmis užtiesti stalus ir ant siūlo suraukti naujas ar perplautas langų užuolaidas.

Mūsų, vaikų, darbas buvo laužavietės sutvarkymas, kad stirtose tvarkingai būtų sukrauti virbai, šakaliai ir malkos. Reikėjo švariai iššluoti kiemą ir iš pušyno atsineštu smėliu išbarstyti visus kiemo takus. D. Penktadienio vakarą tie visi darbai jau turėjo būti užbaigti. D. Šeštadienį mes, vaikai, ant vielos užsikabinę išdžiovintą kempinę ir pasiėmę kibiriukus bei butelius, skubėdavom į pamaldas parsinešti pašventintos ugnies ir vandens. Šeimynai, išeinančiai į pamaldas velykinio budėjimo, jau duodavo ir mėsos pavalgyti, nes varpai jau buvo atgavėję, vanduo pašventintas.

Pirmoji ir antroji Velykų diena

Velykos yra susijusios su dažytais margučiais ir avinėliu. Į Velykas kiaušiniai buvo įvesti jau XII š. Tai simbolis prisikėlimo — gyvybės pergalė. Avinėlis turi nuolankumo ir aukos reikšmę. Bet jį dabar beveik visur pakeitė zuikutis, nes tas vaikams pasidarė daugiau priimtinas.

Lietuvių raštuose pirmą sykį apie Velykų marguti užsiminta 1549 m. M. Mažvydo, kai jis kažkam vietoj Velykų margučio padovanojo lietuvišką knygą. Slavų tautose per Velykas dvasiškių yra šventinamas velykinis maistas. Vietos laikraščiai čia su įdomumu spausdina tų pyragų ir kepinių nuotraukas. Lietuvoje pirmoji Velykų diena mums, vaikams, buvo skanaus valgymo, kiaušinių ridinėjimo, savo kūmų ir dėdžių lankymo diena. Besisvečiuojant kepurė prisipildydavo įvairiaspalvių margučių. Pagal šeimos pajėgumą ir šeimininkių sugebėjimus velykinis lietuvių stalas būdavo apdedamas paštetais, kumpiu, veršienos vyniotiniais, ruliadom, šaltienom. Jį puošdavo beržo šakos, kringeliai, ežiukai, mozūrėliai, "babkos". O stalo vidury, blizgančiu popieriumi apvynioto puodo žaliose avižose stovėjo su pergalės vėliava Velykų avinėlis.

Antrosios Velykų dienos rytas pas mus apie Kretingą buvo verbomis plakimo rytas, nors girdžiu, kad kitur tai buvo atliekama per Verbas. Nežinau kodėl, bet antrą Velykų dieną mama mums visada išvirdavo manų kruopų košės. Mes ją valgydavom apsibarstę cukrumi ir cinamonais arba užsidėję uogienės. Tą dieną mūsų kaimo mokykloje būdavo surengiamas vakarėlis su kokiu nors mokytojos režisuotu vaidinimu. Neeilinis tai buvo vakaras — grodavo net dūdų orkestras. O tie muzikantai, kuriems rašytos gaidos tik tupiančias ant vielų kregždes tereiškė, išraitydavo labai graudžias melodijas. Mes, vaikai, ypač stebėdavom muzikantą su pačia didžiausia triūba, kuris užmerktomis akimis ir lyg nenuryjamo kąsnio išpūstais žandais atrodė tik spjaudė į savo dūdą. . .

Išeivijoje

Išeivijos lietuviui daugiausia tos lietuviškos velykinės nuotaikos teikia savos parapijos, kurios bando, kiek galima, čia išlaikyti savas tradicijas. Į D. Savaitės pamaldas, kurios būna gana ilgos, prisirenka daug tikinčiųjų. Prisikėlimas visada būna sekmadienio rytą auštant, tik jau be būgnų, be šaudymų ir be procesijos šventoriuje. Chorai visada užgieda "Linksma diena mums nušvito" ir kitas dar iš Lietuvos mūsų atsivežtas velykines melodijas. Prisikėlimas dar būna paįvairinamas solistais ir kitomis naujomis Velykų kompozicijomis.

Prie kiekvienos savo šventovės turime parapijų sales, į kurias parapijiečiai visada po pamaldų susirenka. Tokiomis progomis, kaip Velykų, jie dažnai būna savo gerų klebonų kuo nors pavaišinami.

Mums, lietuviams, Velykų šventė ir su ja atbundanti pavasario gamta savotiškai kalba apie mūsų tėvynės simboliką: buvo miręs, bet prisikėlė, buvo nuvytus gamta, bet dabar pradeda žydėti. . . Velykos juk mums kalba apie nemirštamumą, kur laukimas yra apvainikuojamas išsipildymu ir pergale.

Šventėms mums iš Lietuvos ateina fotografinės kortelės su patriotiniais ir viltingais įrašais. Matyti, kad Prisikėlimo ženklas turi jiems dar ir kitą reikšmę. Mes gi čia šio išlepinto gyvenimo keliautojai, turėdami tą pačią žmogiškąją prigimtį kaip ir Kristaus mokytiniai, dažnai išsukame iš asfaltuotų greitkelių į siaurą ir dulkėtą šešiasdešimt varsnų iš Jeruzalės į Emaus miestelį vedantį keliuką ir prisijungiame prie Kleopo ir jo bendrininko pokalbio, kad kažkas tikrai buvo, bet dabar, atrodo, gali nieko ir nebebūti. . . Ar neužsitarnaujame ir mes kartais to paties dieviškojo pabarimo: "O, neišmanėliai ir nerangios širdies tikėti. . ." (Lk. 24, 13-35).

Laiškas meno mėgėjams

AL. GIMANTAS

Atvelykio šeštadienį ir sekmadienį Toronto Lietuvių Namų Gedimino Pilies menėje Liet. Namų Moterų Būrelio iniciatyva ruošiama dail. Ringailės Zotovienės tapybos darbų paroda. Menininkė atskris iš Palm Beach, norėdama susipažinti ir pabendrauti su torontiečiais meno mėgėjais. Atrodo, kad tai bus pirmasis mūsų tapytojos kūrybinis pasirodymas užsienyje. Tad toks įvykis yra įdomus ne tik jai pačiai, bet ir gausiems jos talento gerbėjams, ypač Detroito ir pietinės Floridos lietuviams, kurių tarpe jos darbai yra vertinami.

Vienas bičiulis, Mičigane gyvenąs tautietis, kartą, stebėdamas Ringailės Zotovienės kūrybą, teigė, esą jos darbuose matyti daug šviesios floridinės šilumos, šiaurinio Mičigano vasaros spalvų gilumo ir ankstyvo rytmečio mistikos. Tiesa, tai ne meno žinovo sprendimas, bet tik nuoširdžios ir atviros meno mėgėjo pastabos.

Viena didesnių jos parodų įvyko 1978 m. rudenį Detroito Kultūros Centre kartu su prof. Vyt. K. Jonynu ir dail. Danguole Jurgutiene. Jau pats faktas, kad jos darbai kabėjo šalia tokio visų pripažinto talento, rodo, kad R. Zotovienės meniniai sugebėjimai nėra tik pretenzingi laisvalaikio mėginimai, bet rimtos ir nuolatinės pastangos tobulėti, jaučiant, kad zenitas nėra dar pasiektas, talentas dar nepilnai atskleistas. Pripažinimai ar įvertinimai, ateiną iš amerikinės ir iš lietuviškosios auditorijos, yra puiki paskata į dar intensyvesnę kūrybą.

Šis kelias yra kiekvieno subrendusio ir savąją vertę suprantančio menininko. Sunkus tai pasirinkimas, reikalaująs daug disciplinos, bet kartu tai yra ir ženklas, kad kūrėjas niekad nesustoja pakelėj, tegu ir užtarnautam poilsiui. Ringailės kūrybinis pajėgumas dar toli gražu nėra atskleistas ir tikrasis credo surastas, tačiau ligšioliniai jos laimėjimai neabejotinai žada našų derlių ne tiek kiekybine, kiek kokybine prasme. Torontiečiai žiūrovai matysite jos bent 30 darbų, akvarelės ir aliejaus pavyzdžius, su pastarųjų persvara. Ir tai jau šis tas naujo R. Zotovienės kūryboje, nes, bent iki šiol, parodose matėme vyraujančius akvarelės darbus.

Žiūrovai tikrai gėrėsitės jos pievų gėlėmis, kurios turi tiek daug turtingumo. Kun. V. Bagdonavičiaus žodžiais, ji sugeba sudėti į tų gėlių puokštes visą Floridos saulėtumą, net nesinaudodama tamsiu kontrastu. Mat, šviesa ypač pasirodo ryški šalia tamsos. Tuo tarpu jos gėlės turi visas spalvas, neišvirsta pilkuma, kurios galima būtų tokiu atveju tikėtis. Aplamai, lengvas žaismingis ir žydintis požiūris į gyvenimą Ringailei Zotovienei, matyt, yra jos prigimties dalis.

Rašytojas JUOZAS KRALIKAUSKAS, šiais metais laimėjęs dienraščio "Draugas" romanų premiją, kuri buvo įteikta Detroite kovo 25 d. Romanas pavadintas "Įkaitę Vilniaus akmenys"

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
Naujas adresas:
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Rašytojų dialogas apie Vilnių

Tomas Venclova atsiliepia į lenkų rašytojo Česlovo Milašiaus-Milosz samprotavimus

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Keletą žodžių apie tėvą. Negaliu jo teisti ir to nedarysiu. Žinau, kad turėjo labai sunkų gyvenimą. Jaunystėje buvo kairių pažiūrų intelektualas, maždaug to paties lygio kaip ir K. Boruta ar O. Lukauskaitė. Jo geru bičiuliu prieš pabėgimą į Lenkiją buvo Pr. Ancevičius. Šis kaunietiškai-vilnietiškas pasaulis tikrai yra labai siauras, viskas jame surišta. Taipgi apie Ancevičių girdėjau jau vaikystėje, nors jo povyza rodėsi gana specifinėje perspektyvoje.

Sunku pasakyti ką tėvas pergyveno 40-siais metais, tačiau, atrodo, lemiamos įtakos jam turėjo karas. Po to jis nesikeitė ir taikėsi prie esamos padėties. Ciniku nebuvo. Susidraugavo su Boruta, ir jam Lietuva nebuvo tuščias skambesys. Po Stalino mirties sužinojęs, kad į rengtą buvusių kairiųjų teismą ir jis buvo įjungtas. Nesuspėta.

* * *

Vilniaus universitetas. Pradėjau jį lankyti stabilizacijos laikotarpyje. Aišku, skirtingas jis buvo nuo Tavo laikų. 1939 m. į Vilnių persikėlė neblogo Kauno universiteto profesoriai. Tačiau mano metais jie jau nedėstė. Buvo emigracijoje, Sibire arba nebebuvo gyvųjų tarpe. Keletas, kaip minėtasis Putinas, gavo pensiją. Tuoj po karo unto lygis katastrofiškai krito.

Buvo keletas profesorių, kurie paliko malonius prisiminimus. Pvz. prof. Balčikonis, seno stiliaus kalbininkas, didelis keistuolis, tačiau kartu drąsus žmogus. Kiek žinau, beveik visą savo uždarbį atiduodavo nukentėjusioms šeimoms. Jis buvo kauniškis. Arba prof. Lebedys, Lietuvos XVI ir XVII š. žinovas. Logikos profesorius buvo senas rusų emigrantas Sezemonas, grįžęs iš stalininio lagerio, užsiėmė joga ir vertė Aristotelį į lietuvių kalbą.

Jau man baigus un-tą, susiformavo baltistika. Patraukė ji daugelį, nes tai patriotinis reikalas, bet kartu lyg ir neutralus. Tačiau vėl gal nevisiškai neutralus, nes mokyklos vadovas prof. Kazlauskas paskendo Neryje paslaptingomis aplinkybėmis.

Seno un-to aureolę išsaugojo jo mūrai, puikios bibliotekos salės ir dar gražesni kiemai. Paliko taip pat Tauro kalne akademikų namai, kur daug laiko praleisdavau. Tiesa, gal ne vien architektūra paliko, bet ir biblioteka. Didžioji jos dalis. Ji buvo lenkiška, vėliau kiek pasikeitė. Daug knygų pateko į "specfondą", kuris praktiškai nepasiekiamas. Gan greitai išmokau lenkiškai, nors daugumas draugų nesidomėjo ta kalba (man buvo lengviau, nes mano senelė kilme buvo lenkė, Sienkevičiaus gerbėja; tėvas taip pat galėjo lenkiškai kalbėti ir kiek skaityti). Parašiau referatą "Mickevičius Vilniaus universitete". Dirbdamas prie to referato, perskaičiau beveik pusę to, kas buvo reikalinga perskaityti. Sužinojau apie seną Vilniaus masoneriją, Kontrimą. Po referato įsteigėm net ratelį "šubravcų" pavyzdžiu. Be abejonės, tai buvo rizikingas dalykas, žinant visamatančias KGB akis. Tačiau tai nuplaukė alkoholyje ir moksleiviškuose juokuose — išdykavimuose. Jaučiau, kad mano tradicijoms priklauso ir keistuoliai, "šubravcų" išjuokti Poška su Daukantu, turėję ryšius su filomatais. Pastarasis nuėjo kitu keliu, tapdamas pirmuoju lietuvių istoriku. Reikšmingas man paliko Donelaitis, XVIII š. poetas, mano manymu, lygus didžiausiems Europos poetams.

* * *

Šį tą reikėtų pasakyti apie kalbą. Vilnius, pusiau lietuviškas miestas, kalba keistu "koine", kadangi į jį atvyko atstovai visų Lietuvos tarmių. Savo keliu slavų tarmė čia taip pat turi įtaką. Tad lietuvių poezija yra iš dalies maištas prieš tą "koine". Manding, lietuvių literatūra didele dalimi surišta su Vilniumi. Tačiau iš un-to išsinešiau meilę lenkų ir rusų literatūrai. Aišku, to manęs niekas nemokė.

Čia suminėsiu pirmuosius savo politinius pergyvenimus. Mokykloje tapau komjaunuoliu ir man net atrodė, kad tai kelias į pasaulio gerinimą. Į komjaunimą maždaug traukė visus, tad ir komjaunuoliai įvairiai buvo atstovaujami. Nevisuomet tai buvo bukos galvos, nors "staliniečiai" viršijo ir visuomet turėjo paskutinį žodį. Priklausiau prie vadinamų "tikinčiųjų", kurių nebuvo daug. Dvidešimtasis partijos suvažiavimas man ir keliems bičiuliams buvo "šokas". Tai buvo 1956 m. lapkričio 4 d., kai buvo numalšintas vengrų sukilimas. Vėliau atėjo Pasternako atvejis. Keturiese parašėme jam laišką, išreikšdami susižavėjimą. Perskaičiau visas jo eiles ir pusę išmokau mintinai. Mėginom paruošti studentišką literatūros almanachą, tačiau jis buvo sulaikytas cenzūros ir viešai paskelbtas kaip priešiškas. Metams buvau pašalintas iš un-to. Skaičiau nuo ryto iki vakaro. Tuomet tik supratau kas yra rusiška poezija ir aplamai kas yra literatūra.

Turiu vieną tipiškai sovietišką žaizdą — nemoku kalbėti jokia svetima kalba, išskyrus rusų ir lenkų. Net dabar JAV-se sunkiai man sekasi su anglų kalba. Tikrumoje Sov. Sąjungoje svetimos kalbos nereikalingos: Vakarų knygos žmones pasiekia absurdiškai mažais skaičiais, visiškai negaunama spaudа, o apie keliones nėra reikalo plepėti. Juo svarbesnė paliko lenkų kalba ir ne tik man vienam. Pažinojau keletą asmenų, kuriems tai buvo langas į pasaulį. Susitikdavome Gedimino g-vės lenkų knygyne, kur mūsų rankas pasiekdavo tokios knygos, kokių knygyne nebuvo. Pavyzdžiu gali būti Tavo knygos. Diskutuodavome arba pajuokaudavome lenkiškai, dažnai sukлaidinimui nepageidaujamų asmenų, dažnai iš snobizmo, kartais iš meilės lenkiškumui, nes tai kalbai už daug ką esame dėkingi.

* * *

Tad čia artinamės prie lietuvių-lenkų santykių. Dviejų tautų antagonizmas man atrodo perdėtai piramidiška kvailyste. Manau, kad didesnė dalis naujosios kartos Lietuvoje lenkams nejaučia jokio priešiškumo. Turbūt panašiai yra ir su lenkais; gal kaikur šiek tiek kutena lenkiškos augštybės jausmas, poniškumo, o gal ir ne.

Per mus persirito tokia epocha, kad buvusios nesantaikos atrodė labai nereikšmingos. Visdėlto problema galbūt yra labiau sudėtinga.

Lietuva tautinį subrendimą pasiekė gana vėlokai, su nemažu vargu, ir tai priešindamasi Lenkijai. Lenkų kultūros įtaka, ypač po Liublino unijos, buvo milžiniška. Manau, kad ji buvo labai pozityvi, nors čia niekas iš lietuvių su manimi nesutiks. Be Lenkijos daug ko nežinotume, galbūt ir politinių teisių (valstybingumo) supratimo neturėtume. Na, ir mūsų tautinis atgimimas turėjo tipiškus lenkiškus anttonius, mesijanistinius, sarmatinius. Tik tie pavyzdžiai paradoksiškai nusvirdavo lenkiškos kultūros pusėn. Viskas buvo "atvirkščiai": Jogaila — išdavikas, J. Radvila — didvyris ir t.t. Tauta turėjo atsistoti ant savų kojų, neturėdama patirties. Galima tai atleisti, nes kiekvienam pradžioje taip atsitinka.

* * *

Kalbi apie lenkų atmintį. Bet lietuvių atmintis yra dar didesnė, gilesnė, nes siekia šimtus metų. Tuo didžiuojamės, tačiau nežinau ar verta. Atsimename, kad XVIII š. lenkiška kultūra ir socialinė dominacija Lietuvoje ėmė tapti grėsme netekti savosios kalbos ir savito istorinio kelio. (Toliau T. V. rašo, esą pasitaiko lenkų, galvojančių apie lietuvių nutautinimą, Lietuvos įjungimą į Lenkiją, tačiau subrendusios lietuvių tautos, kokia dabar yra Lietuva, nutautinti neįmanoma, K. B.).

Be abejonės, paliečiamas Vilniaus klausimas. Yra specifinė lietuviško Vilniaus mitologija ir manau, kad to miesto įvykiuose atliko svarbesnį vaidmenį už pvz. ekonominius santykius. Lenkams Vilnius buvo svarbi kultūrinė vietovė "kresuose", tačiau kartu ir provincinė. Lietuviams — simbolis tęstinumo ir istorinės tapatybės, panašios į Jeruzalę. XIX ir XX š. lietuvišką vaizduotę veikė mitas karališko ir švento Vilniaus, jėga pagrobto. Nevisuomet tas mitas man patinka, ypač savoje didkunigaikštystės-karalystės dalyje, tačiau turime sutikti, kad kažkas jame yra. Pvz. Vilnius nuo Rygos ar Talino labai skiriasi, nes nebuvo hanzeatišku centru. Tai buvo sostinė su didingu universitetu. Nebuvo Vilnius kolonizacinė vietovė — natūraliai išaugo iš savos aplinkos. Taigi, eina ginčas dėl to miesto istorinės reikšmės: ar Vilnius turi būti apygardiniu centru ar įsirikiuoti į tradicinių Rytų Europos sostinių eilę. Tai liečia ir Lietuvą, nes su Vilniumi ji atgauna visą savo praeitį ir visą istorinę atsakomybę.

Nebuvo daug kovų tarp Lietuvos ir Lenkijos, tačiau Vilniaus problema buvo labai svarbi. Miestas pamažu tapo lenkiška (ir taip pat žydiška) enklava lietuviškoj teritorijoj. Lietuviai negalėjo ir dabar negali atleisti Želigovskio epizodo ir Bociansko polonizacijos. Negalėjo suprasti federacinių Pilsudskio idėjų (ir buvo teisingi), nes tuo keliu prie federacijos neinama. Gal ir būtų ji galima, bet aš beveik į ją netikiu.

Iš kitos pusės, lietuviai negalėjo suprasti, kad lenkai taip pat turi teises į Vilnių, nes ten vyravo lenkų kultūra ir lenkai. Priverstinis lietuvinimas ar polonizavimas būtų nedovanotina nuodėmė. Atrodo, kad abudu šį ginčą laikome išspręstu. Vilnius yra naujas miestas, tačiau ir toliau provincija. Turiu betgi viltį, kad Vilnius taps demokratinės Lietuvos sostine.

* * *

Gal peranksti kalbėti apie demokratinę Lietuvą, tačiau turime tai turėti galvoje. Taip pat turime galvoti apie naujus lietuvių-lenkų santykius, ne apie ateitį, bet dabartį, nes netolima ateitis — tai ta pati kova su totalistine sistema, vedama gal daug gilesnėse formose, kurių pobūdį matome jau Lenkijoje. Vilniui tenka naujas uždavinys, nes miestas susideda iš daugelio tautybių. Tarpusavio sugyvenimas turi pakeisti ankstyvesnę trintį. Antitotalistinis sąjūdis tam galėtų būti pagrindine priemone. Pvz. kad ir žydų klausimas. Teisybę sakai — Vilnius nebus Vilniumi be žydiško kvartalo, sunaikinto iš dalies vokiečių, iš dalies rusų. Tačiau negausūs žydai Vilniuje liko reikšminga grupe. Santykiai su lietuviais yra nelengvi, nes dalį jų, kaip lenkų ir rusų, išprovokavo žudynėmis. Reikia pasakyti, kad šimtai lietuvių gelbėjo žydus, statydami savo gyvybę į pavojų, tačiau žudynės palieka žudynėm.

Paskutiniu metu lietuvių išeivijoj daug triukšmo sukėlė "Holocaust" filmas, kuriame kalbama apie lietuvišką SS legijoną, likviduojantį Varšuvos getą. Formaliai imant, tokio legijono nebuvo; buvo tik vienetai. Bet šia proga norėta ginti "tautos garbę", lyg kažką norint išgelbėti suktybe, verčiant visą kaltę vokiečiams ar net žydams. Tai rodo nevisiškai švarią sąžinę. Man, žmogui iš anapus, tai yra nesuprantama. Žinomos yra kelios aksiomos: visų pirma apie betkokį žudymą negalima tylėti. Antra — buvo ir yra kolaborantų didesnis ar mažesnis skaičius. Tai priklauso nuo istorinių priežasčių. Tačiau dar nebuvo kolaboruojančios tautos. Trečia — antisemitizmas ir sovietizacija eina kartu. Yra labai didelis lietuvių kultūrai nuostolis, likvidavus visus žydiškus pėdsakus Vilniuje. Oficialiai nekalbama apie išžudytus žydus, minimi tik "nekalti tarybiniai piliečiai". Supratimas tų reikalų labai padeda spręsti lietuviškas-žydiškas problemas bei kasdieninį bendradarbiavimą. Antisemitizmas Lietuvoje, išskyrus oficialų, yra labai nusilpęs, o gal net ir visiškai išmirštas. Aišku, žydai tai geriau mato, bet tai girdėjau ir iš pačių žydų.

Tas pats pavyzdys gali tarnauti lietuvių-lenkų santykių pagerinimui, taip pat lietuvių-rusų, nors skirtumai yra labai žymūs. Lietuviškumo ar lenkiškumo klausimas istorijoje yra labai sunarpliotas, nes lietuvio ir lenko sąvokos amžių eigoje pasikeitė. Vienu atžvilgiu lietuviais yra Mickevičius, Syrokomlia, antru — Gombrovicz ir Milosz, trečiu — Paszkiewicz ir Dowkont, ketvirtu — šiandieninis Lietuvos rašytojas, vėl kitas — Oskaras Milosz-Milašius. Viena yra aišku, kad mūsų tautos yra susirišusios ir viena be kitos negali apsieiti. Naujoji Lietuva, atsistodama kaip tauta ir valstybė, pabrėžė savo skirtumą nuo Lenkijos. Šiandieną nėra reikalo to žymėti, nes tai savaime suprantama. Nėra prasmės kolioti vienas kitą — tai padeda tik režimui.

* * *

Sakai, kad naujasis lietuvių nacionalizmas buvo labai siauras. Gal nevisuomet, nes buvo mėgintas dialogas su lenkais. Tačiau atsakymai buvo "niekuomet". Buvo ir netikėtų susiartinimų — asmeninių, šeimyninių. Tačiau sutinku, kad buvo nemažas nuošimtis fanatizmo ir kvailumo, kurį randame kiekviename nacionalizme — prancūzų, flamų. Taip pat reikia laikyti atgyventomis federacines "krajovcų" svajones, nes šiandieną Lietuvoje nėra "krajovcų". Didelė naujovė man buvo jų egzistavimas. Tačiau tikrovė yra ta, kad Vilniaus krašte yra 200.000 lenkų, o Suvalkijoje — 20.000 lietuvių. Nėra jų tarpe aristokratijos, nėra inteligentijos. Tai darbininkai ir ūkininkai, žmonės sutrypti režimo. Piktinuosi matydamas lietuvių traktavimą Seinų krašte, juo labiau, kad tai atlieka užsitarnavusi lenkų Bažnyčia. Bet, jeigu kada nors Vilniaus krašte prasidės priverstinis lietuvinimas, būsiu pirmas, sakantis "ne". Ir turiu viltį, kad nebūsiu vienas.

Aš pats prieš dešimtį metų Lietuvoje ir dabar emigracijoje esu teisiamas tautine išdavyste. Na, nes esu kosmopolitas, judofilas, polonofilas, rusofilas. Keista, tačiau kaltinta buvo ir Helsinkio lietuvių grupė, kad esame ne lietuviai disidentai, bet "bendrasovietiniai". O kaip kitaip? Reikalas yra beviltiškas, jeigu ne bendras. Jaučiamės jausmu sujungti su viskuo, kas ten vyksta. Ten — tai nereiškia vien tik Sov. Sąjungoje, bet visoje rytinėje Europoje. Esame rytinės Europos disidentai arba paprastai — Rytų Europos žmonės. Vilnius tampa vienu tų centrų, kur gimsta nauja rytinės Europos formacija. Gal taip lemta istorijos. Manding, Tu taip pat tai formacijai priklausai. Rašei apie tai nekartą, ir tai iš visų geriausiai.

Tomas Venclova

(Iš lenkų žurnalo "Kultura" 1979 m. 1-2 nr. paruošė **K. Baronas**)

ŽMOGUS, siekiąs Dievo, jaučiasi panašiai, kaip Psalminінkas (150 psl.), kaip pranašas Danielius (3, 56 . . .). Jis nori, kad kartu su juo šauktųsi į Dievą visi žmonės, visa gamta, visas regimas ir neregimas pasaulis. Ir Velykų rytą žmonės savaime linksta į tai, kad su jais visi giedotų, jų giesmės balsus lydėtų ir vargonų, ir varpų, ir kitokių instrumentų garsai.

Kristaus prisikėlimo prasmę nelengva palyginti su mūsų gyvenimo įvykiais. Vaizdingai kalba šv. Kirilas Jeruzolimietis. Nuostabus yra aklu gimusio pagydymas, bet kas tai, palyginus su žmogumi, nepažinusiu tiesos ir ją suradusiu! Nuostabus Lozoriaus iš mirties prikėlimas, bet kas tai, palyginus su žmogumi, pakeitusiu klaidingą savo gyvenimą! O žvelgiant į mūsų laiko žmoniją skaudu matyti, kad yra daug milijonų badaujančių, bet kas tai, palyginus su milijonais nepažįstančių ir nesurandančių žmogui būtinos tiesos! O Kristaus prisikėlimo nėra su kuo palyginti. Įgimtas žmogaus troškimas yra visada gyventi ir būti laimingu. Kristaus prisikėlimas pasako, kad šis troškimas nėra iliuzija. Mirtis yra tik žmogaus gyvenimo momentas, nuo kurio prasideda pastovus gyvenimas, kuris bus toks, kokiam iki tol būsime pasiruošę.

Visiems linkiu, kad Kristaus prisikėlimo šventė sustiprintų viltį, atneštų daugiau šviesos, ryžto dabartiniu gyvenimu rūpestingai ruoštis netolimam amžino likimo sprendimui.

VYSKUPAS VINCENTAS BRIZGYS

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SOVIETINIAI RINKIMAI

Š.m. kovo 4 d. Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje įvyko "rinkimai" į Augščiausią Sov. Sąjungos sovietą. Šį sykį atsirado grupė asmenų, kuri bandė siūlyti savo kandidatus šalia kompartijos paisūlytųjų. Maskvos dailininko ir fotografo Vladimiro Syčovo bute 1979 m. vasario 2 d. susirinko spaudos konferencijai grupė asmenų, pasivadinusi "Rinkimai 79". Jų tikslas — išstatyti savo kandidatus rinkimams į augščiausią sovietą. Valdžia atsisakė oficialiai užregistruoti "Rinkimai 79" grupę, motyvuodama tuo, kad grupė nepristatė savo statuto ir narių-steigėjų sąrašo; dėlto negali būti užregistruota; taip pat negalės siūlyti savo kandidato šiems rinkimams. Grupės vadas Syčovas pareiškė, kad jie pakartos savo eksperimentą per rinkimus į augščiausią Rusijos sovietą 1980 m. pavasarį, pasinaudodami savo įgytu patyrimu. Ir Lietuvoje buvo susiorganizavusi panaši grupė. Ji savo kandidatu siūlė Egmontą Meškauską, kurio vardas lietuviams disidentams tapo pažįstamas 1975 m. per S. Kovaliovo procesą. Lietuvių grupės kandidatas taip pat nebuvo užregistruotas.

SUSAUDĖ ŽUDIKĄ

1978 m. vasario 14 d. Vilniuje, Saulėtekio alėjoje, buvo žiauriai sumušta, išprievartauta ir nužudyta namo grįžtanti Vilniaus universiteto studentė Mina G. Milicija susekė ir suėmė du jaunuolius: žmogžudystės iniciatorių dvidešimtmetį Vilniaus statybos technikumo moksleivį Aleksandrą Chižnovą ir jo sėbrą Eduardą Daškevičių — nepilnametį II profesinės technikos mokyklos auklėtinį. Trijų mėnesių laikotarpyje jiedu buvo atlikę ir keletą kitų panašių nusikaltimų. Augščiausiojo Lietuvos teismo baudžiamųjų bylų kolegija A. Chižnovui paskyrė mirties bausmę, E. Daškevičiui — 9 metus laisvės atėmimo. A. Chižnovo malonės prašymas buvo atmestas, nuosprendis įvykdytas.

ĮTEIKTI "PUSDIPLOMIAI"

Vilniaus inžinerinio statybos instituto studentai prieš keletą metų įsivedė tradiciją, kuria pažymimas studijų pusiaukelis. Šiemet programą teko atlikti statybos ekonomikos fakulteto trečio kurso studentams. Dėmesio centre buvo kolektyvinis "diplominių darbų" gynimas, pagrįstas dainomis su elektrinių gitarų palyda, "rock" muzikos garsais. "Pusdiplomius" jiem įteikė fakulteto dekanas A. Naujokaitis. Juose taip pat buvo pažerta smagaus humoro, pasišaipyta iš studentų įpročių, silpnybių.

PAAUGLIŲ POKŠTAI

Vilniškė "Tiesa" kovo 23 d. persispausdino V. Stankaus pranešimą "Žingsnis iki nelaimės", paskelbtą Šiaulių laikraštyje "Raudonoji Vėliava". Jame rašoma apie Pabalių— Šiaulių geležinkelio ruože keliskart akmenimis, medžių šaknimis ir padangomis užverstus bėgius. Gerai, kad šias kliūtis laiku pastebėjo traukinių mašinistai. Vagonai nuo bėgių nenuėjo, buvo išvengta nelaimės ir aukų. Pasirodo, šių pokštų autoriais buvo keturi šiauliečiai, VI vidurinės mokyklos auklėtiniai — Dainius Masiūnas, 14 metų amžiaus, Rolandas Maurius, 12 metų, Romas Aulasevičius, 14 metų, ir Stasys Jasas, 15 metų. Pagal Lietuvos baudžiamojo kodekso 11-tą straipsnį už tokius veiksmus, galinčius atnešti traukinio nelaimę, gali būti traukiami teisman asmenys nuo 14 metų amžiaus. Į šią kategoriją patenka trys išdaigininkai iš Šiaulių. Šiuo metu tęsiamas tardymas. Jeigu bus nustatyta, kad jie galėjo sukelti traukinio nelaimę, jiems bus iškelta baudžiamoji byla.

NAUJAS KNYGYNAS

1978 m. pabaigoje Vilniuje buvo atidarytas knygynas, kuris prekiaus tik užsienio literatūra. Pasak vedėjos Dalios Kregždaitės, pagrindinis dėmesys teks mokslinei, techninei, mokomajai ir grožinei literatūrai vokiečių, anglų, ispanų, prancūzų kalbomis. Įvairūs leidiniai bus gaunami iš Anglijos, Alžerijos, Austrijos, JAV, Italijos, Ispanijos, Japonijos, Kanados, Prancūzijos, Portugalijos, V. Vokietijos, V. Berlyno. "Literatūros ir Meno" 5 nr. D. Kregždaitė informuoja: "Pavyzdžiui, daug mokslinės, techninės literatūros atkeliaus iš Vakarų Berlyno su 'Springer' firmos ženklais, o iš Vakarų Vokietijos — su 'Verlagsgruppe Bertelsmann' firmos simboliais. Anglų firmos pateiks grožinės, mokomosios ir mokslinės literatūros, dailės knygų. Viena stambiausių jų firmų — 'Pergamon Press' aprūpins mus kone visų sričių literatūra. 'Oxford University Press' siųs mokomąją literatūrą ir žodynus, 'Penguin Books' — grožinę literatūrą ir t.t. Italų 'Rizzoli Editore' firma tieks meno albumus. Moksline literatūra aprūpins JAV firmos — 'New American Library', 'Plenum Press' ir kt. Tikimės, kad knygynas sulauks įvairių sričių specialistų dėmesio, ir manome, jog galėsime jiems padėti. Būtina ir jų pagalba — tikimės, kad jie mus konsultuos ir užsisakinės reikalingą literatūrą..." Pirkėjų šiame knygyne laukia leidinių katalogai ir informaciniai biuleteniai.

ABITURIENTŲ SĄSKRYDIS

Vilniuje įvyko pirmasis žemės ūkyje ir pramonėje dirbančių abiturientų sąskrydis. Dalyviai paskelbė kreipimąsi į visus augštesniųjų klasių moksleivius ir abiturientus, raginantį didesnį dėmesį skirti ne augštosioms, o technikos mokykloms: "Jaunų ir darbščių rankų reikia didelėms mūsų šalies ir respublikos statyboms. Mūrininkai, tinkuotojai, betonuotojai, kitų specialybių darbininkai laukia gausaus savo gretų papildymo — jaunų, entuziastingų, visa širdimi atsidavusių savo darbui žmonių..." ("Komjaunimo Tiesa" nr. 47). Profesinio techninio mokymo komiteto orientavimo grupės vadovė Danutė Polianienė teigia, kad dabar Lietuvoje yra 16 technikos mokyklų, kurias lanko 6.000 vidurinės mokyklas baigusių abiturientų. Ruošiami 55 specialybių darbininkai.

VIENO BUTO ISTORIJA

Vilniaus miesto Spalio rajono liaudies teismo tarėjas Ignas Norvaišas "Komjaunimo Tiesos" 54 nr. paskelbė pranešimą iš teismo salės apie išradingą kooperatinio dviejų kambarių buto savininkę Ireną Meškienę. Tame Perkūno gatvės devintojo namo 174 bute gyveno ne tik I. Meškienė, bet ir jos nuomininkai. Kadangi Vilniuje labai trūksta kambarių ir butų, I. Meškienė pradėjo atidžiai sekti pastogės jieškančių asmenų skelbimus "Vakarinių Naujienų" dienraštyje. Pirmąja auka tapo B. Lukšienė su savo šeima, sumokėjusi 360 rublių nuomos už 9 mėnesius į priekį. Po 360 rublių I. Meškienei taip pat įteikė kiti kambarių jieškotojai — Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos darbuotoja B. Patinskienė, tuoktis besiruošiantys studentai B. Pečiulytė ir A. Bekeris. Praščiau I. Meškienei sekėsi su M. Maciulaičio šeima, įmokėjusia tik 40 rublių. Taip ji apgavo dar keletą vilniečių, surinkdama daugiau kaip 2.000 rublių, kiekvienam pažadėdama kambarį skirtinga data, nors senieji jos nuomininkai nė negalvojo išsikraustyti. Teisme I. Meškienė grąžino tik 145 rublius. I. Norvaišas nutyli bausmę, pasitenkindamas pastaba, kad išradingoji I. Meškienė iš kooperatinio buto jau perkelta į "valdiškus namus". Ši vieno buto istorija turi ir kitą medalio pusę: kyla klausimas, kodėl kompartija ir sovietinė valdžia vilniečiams neįstengia parūpinti pakankamai butų bei kambarių? O būtų pats laikas, nes nuo II D. karo pabaigos jau praėjo beveik 35 metai. Su šia problema susiduria ir kitų Lietuvos miestų gyventojai.

V. Kst.

DELHI, TILLSONBURGO
ir apylinkių lietuviai
maloniai kviečiami atsilankyti į **tradicinį**

ZUIKIU BALIŲ

balandžio 21, šeštadienį, 7 val. vakaro, Tillsonburgo Community Centre, 45 Hardy St.

PROGRAMOJE: Toronto dainos vienetas "VASAROS GARSAI", gera muzika, šokiai, šilta ir šalta vakarienė: zuikiena, žuvis ir kiti skanumynai. Veiks turtingas bufetas, bus įvairių gėrimų.

Rengėjai: **šaulių kuopa ir medžiotojų-meškeriotojų klubas**

Balandžio 28, šeštadienį, 7.30 v.v., maloniai kviečiame visus atvykti į

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORO "AIDAS"

devintojo gimtadienio

KONCERTĄ-ŠOKIUS

Jaunimo Centre,
48 Dundurn St. N.,
Hamilton, Ontario

Programoje: Choras "Aidas", vad. muziko Jono Govėdo, Toronto tautinių šokių grupė "Atžalynas", vad. p. S. Leparskienės, loterija bei laimės staliukai, bufetas ir baras su įvairiais gėrimais. Geras orkestras. Įėjimas - $4, studentams ir pensininkams - $3. Gausiu dalyvavimu paremkite jaunimą. **"Aido" rėmėjų komitetas**

Talentų dienos ir laimėtojai

Antrosios Kanados lietuvių talentų dienos Hamiltone kovo 24-25 d.d. sutraukė tik iš Toronto ir mūsų kolonijos 23 jaunesnės ir vyresnės kartos atstovus, kurie meno šakomis pasiskirstė taip: po 9 dailiojo žodžio — vaidybos bei dailės, po 4 dainos ir muzikos ir 1 moderniojo šokio.

KLB kultūros komisijos pirm. M. Chainauskas kovo 25 d. Jaunimo entre pradėjo baigmines varžybas, apgailestaudamas, kad kitos kolonijos neatkreipė dėmesio į šį svarbų kultūrinį lietuvių įvykį. Įteikus visiems varžybų dalyviams pažymėjimus (jauniausias — 6 m. M. Stanevičius!), vakaro programos vedėja D. Pajarskaitė į sceną iškvietė jaunus Toronto "Gintaro" tautinių šokių grupės šokėjus, kurie, atrodo, Hamiltone pasirodė pirmą kartą, palikdami labai gerą įspūdį. "Gintaras", kaip ir jo mergaičių oktetas, dalyvavo programoje be konkurencijos, tad su nekantrumu 200 žiūrovų laukė talentų varžybų dalyvių, kurių atranką padarė jau šeštadienį vertintojų komisija. Pirmoji pasirodė 12 metų hamiltonietė Rūta Sadauskaitė, padeklamuodama St. Santvaro "Vaikų gegužį", toliau 13 m. Edv. Macijauskas iš Toronto gitara atliko du dalykus. Hamiltonietė Ramona Ciparytė, palydint kanklėms (Violeta Jodelytė, Silvija Stonkutė, Dana Ciparytė), padainavo "Oi kas sodai do sodeliai". Fragmentą iš Baltušio "Parduotų vasarų" skaitė 15 metų hamiltonietis Edv. Labuckas, o Bernadeta Abromaitytė iš Toronto pašoko "Varlės" šokį. Pirmąją dalį užbaigė "Gintaro" mergaičių oktetas.

Antroje dalyje buvo inscenizuotas E. Steiblienės vaizdelis "Kalinio motina". Jį atliko Marija Kalvaitienė, Kęstutis Kalvaitis ir "rusas karys" Edv. Lukas. Puiki deklamacija ir jautrūs žodžiai giliai sujaudino žiūrovus, kadangi beveik kiekviena išeivio šeima yra nukentėjusi nuo okupanto rankos. Bern. Abromaitytė vėl nukėlė žiūrovus į gintaro kraštą, padeklamuodama B. Brazdžionio "Lietuva, mano šiaurės pašvaiste", o torontietis Juozas Balaišis akordeonu gražiai atliko du dalykus. Tik 9-rių metų Onutė Stanevičiūtė puikia lietuvių kalba padeklamavo Putino "Pumpurėlį". Meninę programos dalį užbaigė "Gintaras".

Žiūrovai nesiskirstė, laukdami žymenų-premijų įteikimo, nes sekmadienio programoje pasirodė tik vertintojų komisijos atrinkti dalyviai. Instrumentalistų grupėje I premiją laimėjo akordeonistas Juozas Balaišis, antrą — gitaristas Edv. Macijauskas (abu iš Toronto). Dailiajame žodyje-vaidyboje pirmoji premija paskirta torontietei Bernadetai Abromaitytei ir II — hamiltonietei Onutei Stanevičiūtei. Dainoje vertintojų komisija pirmos vietos nepaskyrė, bet apdovanojo hamiltonietę Ramoną Ciparytę ir jos kanklininkes antra premija. KLB kultūros komisijos skirtus žymenis įteikė PLJS pirm. Gabija Juozapavičiūtė, "Talkos" pirm. Juozas Krištolaitis ir Regina Bagdonienė.

Dailės parodoje buvo išstatyti 3 paveikslai ir jų premijavimą atliko žiūrovai, atžymėdami kortelėje išstatytų paveikslų numerius. Daugiausia balsų surinko S. Zarankienės paveikslas, po jo — L. Nakrošienės. Atrodo, kad dailės paroda ir buvo stipriausia talentų dienų dalis, verta platesnio dėmesio kultūriniame mūsų gyvenime. **K. B.**

WINNIPEG, MANITOBA

UŽGAVĖNIŲ VAKARĄ vasario 9 d. surengė iš Havajų grįžęs klebonas kun. J. Bertašius. Kadangi vakaras buvo jungiamas su Havajų nuotaika, tai ir buvo vadinamas "Havajų baliumi". Pirmieji 50, atvykę į vakarą, buvo apdovanoti havajiškais vainikais. Atsilankė per 70 asmenų.

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ. Kovo 4 d. Šv. Kazimiero parapijos komitetas surengė Šv. Kazimiero šventę. 11 v. klebonas atlaikė padėkos Mišias už mirusius geradarius ir parapijiečius, pasakė pamokslą, apibūdindamas šv. Kazimiero gyvenimą. Kvietė visus į parapijos salę, pareikšdamas, kad jokio mokesčio ir aukų rinkimo nebus. Po pamaldų visi rinkosi į salę, kurioje prasidėjo metinis parapijos susirinkimas, pirmininkaujamas Mykolo Januškos. Praėjusių metų protokolą perskaitė sekr. Stasys Ramančiauskas. Po susirinkimo klebonas kun. J. Bertašius rodė skaidres iš Havajų, kurios žmones labai sudomino. Vaišių metu KLB-nės Winnipego apyl. v-bos vicepirm. ir jaunimo atstovas inž. Jurgis Valaitis rinko aukas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui, kuris įvyks šią vasarą liepos 19 — 27 d. d. Europoje. Prie atskiro staliuko buvo pakviesti Kazimierai, iš kurių matėsi trys — Mažeika, Beniušis ir Malaškevičius. Jų staliuką puošė gražios gėlės ir dovanos, bet kalbų nebuvo. Parapijos klebonas visiems paspaudė ranką palinkėdamas sėkmės, o susirinkusieji sugiedojo "Ilgiausių metų".

VASARIO 16 paminėta vasario 18, sekmadienį. Pamaldas laikė kun. J. Bertašius. Lietuvai atstovavo jos vėliava, pakaitomis laikoma nepriklausomybės kovų dalyvių — Antano Samulaičio ir Mykolo Januškos. Garbės sargyboje stovėjo Aldona Jančiukaitė, Rūta Biežytė, Elena Januškienė. Šv. Rašto ištraukas skaitė Stasys Ramančiauskas.

Šventės minėjimas įvyko par. salėje. Jį pradėjo apylinkės valdybos pirm. Vincas Januška. Sveikino estų atstovas H. Anniko ir latvių — E. Dirikis. Paskaitos nebuvo, nes neatvyko paskaitininkas. Inž. J. Valaičio vadovaujama tautinių šokių grupė atliko keletą šokių, palydint juostelių muzikai, kuri nebuvo pakankamai garsi. Grupės vadovas kreipėsi į jaunimą, kviesdamas įsirašyti į tautinių šokių grupę, kurios branduolį sudaro trys poros: April Stepon-Steponavičiūtė, Aldona Jančiukaitė ir Rūta Biežytė. J. Valaitis parodė įdomių skaidrių iš okup. Lietuvos. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

Tenka apgailestauti, kad šiais metais neplėvesavo Lietuvos trispalvė prie miesto rotušės.

A. a. ANTANAS KONČIUS, eidamas į darbą, susirgo kovo 5 d., buvo nuvežtas į "Health Sciences Centre" ligoninę, kurioje ir mirė, būdamas 59 m. amžiaus. Buvo pašarvotas "Cropo Funeral Chapel". Palaidotas kovo 9 d. "Gleen Lawn Memorial Gardens" kapinėse. Tikybines apeigas atliko mons. J. Rekem. Velionis, kaip ir kiti tremtiniai, iškeliavo iš Lietuvos nuo sovietinės okupacijos. Winnipege dirbo daugiausia prie statybos. Turėjo namą, kurį pats atsiremontavo. Buvo vedęs prancūzę, kuri greit mirė. Liko jų dukra. Laidotuvėmis rūpinosi Petro Kostino-Petkaus duktė. Velionis buvo kilęs iš Kretingos apskr.

K. Strikaitis

A.a. ANELĖ ŽIČKUTĖ-GINEIKIENĖ, mirusi š.m. kovo 4 d. Maracay mieste, Venecueloje, palaidota naujose miesto kapinėse, dalyvaujant kun. A. Perkumui, SDB. Velionė buvo gimusi Vilniuje 1907. IV. 26; paliko liūdinčią šeimą — vyrą Juozą, sūnus — Algirdą, Danielių ir dukrą Ramoną su šeimomis

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **"TALKA"**

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $13,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.).....6%
santaupas 9½%
term. depozitus 1 m. 10%
term. depozitus 3 m. 9¾%
pensijų fondas 10%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

DELHI – TILLSONBURG, ONT.

ZUIKIŲ BALIUS, ruošiamas šaulių kuopos ir medžiotojų-meškeriotojų klubo, įvyks balandžio 21, šeštadienį, 7 v.v., Tillsonburgo Community Centre, 45 Hardy St. Meninę programą atliks "Vasaros garsų" trijulė iš Toronto. Bus šilta vakarienė, šokiai, veiks bufetas, bus įvairių gėrimų. Visi kviečiami dalyvauti. **S.J.**

ROŽĖ AUGUSTINAVIČIENĖ-ŽILVITYTĖ kovo 10 d. atšventė savo 80-tą gimtadienį. Ta proga šv. Mišios atlaikytos Šv. Kazimiero šventovėje giminaičio kun. A. Tamošaičio iš Čikagos, kun. J. Gutausko, kun. J. Staškaus ir kun. L. Kemėšio. Kun. A. Tamošaitis pamoksle paminėjo jos gerais darbais išpuoštą gyvenimą, kuris tartum gražus vainikas nupintas jos rūpesčiu ir pastangomis. Pamaldos baigtos sukaktuvininkės mylimiausia giesme "Marija, Marija".

Augustinavičienės sūnūs — Albertas ir Stasys, dukros — Elena Rugienienė ir Stasė Zellen gimines ir artimuosius pakvietė vakarienei į "Gate Inn" restoraną. Tai buvo kartu ir giminių pobūvis, kuriame dalyvavo per 50 asmenų. Sukaktuvininkę sveikino kun. A. Tamošaitis, kun. J. Gutauskas, moterų dr-jos atstovė ir žentas E. Zellen, kuris vadovavo vakaro programai. R. Augustinavičienė, visiems dėkodama, pasidžiaugė, kad jai teko būti motina, močiute ir prosenele. Ji turi 12 vaikaičių ir 7 proanūkius.

Sukaktuvininkė yra kilusi iš Bružių km., Panevėžio apskr. Mokėsi Panevėžio gimnazijoje. Vėliau mokytojavo Šiaulėnų miestelyje. Atvyko į Kanadą 1927 m., įsigijo tabako ūkį Tillsonburgo apylinkėje ir ilgus metus čia ūkininkavo. Šiuo metu gyvena Tillsonburgo miestelyje. Yra aktyvi KLK Moterų Dr-jos narė, daug kartų buvusi Delhi skyriaus pirmininke.

R. Augustinavičienė su savo vyru Stasiu, mirusiu 1964 m., yra pagelbėję 10-čiai lietuviškų šeimų atvažiuoti iš Vokietijos į šį kraštą. Dalis jų savo padėką šioje šventėje išreiškė gausiais rožių žiedais. Jai buvo įteiktos ir asmeninės dovanos.

REKOLEKCIJOS Šv. Kazimiero šventovėje vyks balandžio 12, 13, 14 d.d. Jas ves svečias iš Čikagos — kun. J. Vaišnys, "Laiškų Lietuviams" redaktorius.

KUN. L. KEMĖŠIS yra vyskupo paskirtas Šv. Kazimiero parapijos klebonu. Linkime jam daug sveikatos ir sėkmės jo darbuose! Gauta žinia, kad Lietuvoje kovo 15 d. mirė jo brolis agronomas Aleksas Kemėšis, 72 m. amžiaus. **B. V.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

NAUJOJI VLIKo VALDYBA kovo 24 d. Niujorke susitiko su buvusiąja. Dabartinei valdybai atstovavo pirm. dr. K. Bobelis, nariai dr. J. Stiklorius ir dr. J. Stukas, buvusiajai — pirm. K. J. Valiūnas, vicepirmininkai J. Valaitis, dr. B. Nemickas, sekr. B. Bieliukas ir reikalų vedėja M. Noreikienė. Posėdyje taipgi dalyvavo PLB atstovas K. Jankūnas. Dr. K. J. Valiūnas pasveikino naująją valdybą ir palinkėjo jai sėkmės ateities veikloje. Padaryti du pranešimai apie delegacijų apsilankymą JAV valstybės departamente. Kovo 8 d. ten lankėsi dr. K. J. Valiūnas ir Lietuvos atstovas Vašingtone dr. S. Bačkis, o kovo 23 d. — Jungtinis Baltiečių Komitetas, kurio eilėse buvo ir dr. K. Bobelis.

PAULIUI GRIGALIŪNUI, gyvenančiam Malbore, Mass., po ilgų pastangų pavyko atsikviesti iš sovietų okupuotos Lietuvos žmoną Genę ir sūnų Arūną. Plačią informaciją apie šios šeimos susijungimą ir dabartines Lietuvos kančias paskelbė vietinis laikraštis "The Citizen Forum".

NIUJORKO LIETUVIAI gegužės 13 d. Kultūros Židinyje pagerbs du Vasario 16 akto signatarus — Steponą Kairį, gimusį prieš 100 metų, ir Petrą Klimą, mirusį prieš 10 metų. Apie pirmąjį kalbės buvęs VLIKo vicepirm. Jurgis Valaitis, apie antrąjį — Lietuvos atstovas Vašingtone dr. Stasys Bačkis. Programą atliks aktorius Henrikas Kačinskas ir kiti menininkai. Minėjimo ruoša rūpinasi specialus komitetas: pirm. S. Jasaitienė, vicepirm. A. Vakselis, sekr. M. Žukauskienė, nariai — A. Staknienė, J. Okunis, J. Valaitis, P. Žilionis, J. Petniūnas ir J. Petrėnas.

PLB VALDYBA, vadovaujama pirm. V. Kamanto, nutarė įsteigti kultūrinės talkos komisiją ir jos pirmininku pakvietė čikagietį visuomenininką dr. Leoną Kriaučeliūną. Jis pasirinks kitus šios komisijos narius.

METINIS JAV LIETUVIŲ FONDO NARIŲ suvažiavimas įvyks gegužės 5 d. Čikagos Jaunimo Centre. Jame svarbų pranešimą apie testamentinius palikimus padarys adv. P. Žumbakis. Numatoma ir bendra vakarienė JC kavinėje. JAV LF valdybai dabar vadovauja dr. G. Balukas, tarybai — dr. A. Razma, investacijų komisijai — P. Kilius, pelno skirstymo komisijai — dr. K. Ambrozaitis. Kovo 14 d. posėdyje nutarta dalį turimo kapitalo investuoti į nekilnojamą turtą. Šiam tikslui numatyta pradinė $100.000 suma. Vykdant šį nutarimą, bus stengiamasi nesumažinti gaunamo pelno, kad nenukentėtų metinė lietuviškai veiklai skiriama suma. Vasaros mėnesiais priims du studentus ar studentes savo talkininkais tvarkyti savo būstinės raštinei, telkti naujiems nariams.

Australija

S. DARIAUS IR S. GIRĖNO ŠAULIŲ KUOPA Sydnėjuje kovo 11 d. paminėjo šios organizacijos įsteigėjo Vl. Pūtvio 50 metų mirties sukaktį. Mišias už velionį su atitinkamu pamokslu laikė kapelionas kun. P. Butkus. Giedojo Sydnėjaus "Dainos" choras. Oficialią dalį Sydnėjaus lietuvių klube pradėjo kuopos pirm. S. Pačėsna, apžvelgdamas šaulių kovas už Lietuvos nepriklausomybę. Paskaitą apie Vl. Pūtvį skaitė J. Veteikis. J. Vencloviene padeklamavo V. Joniko eilėraštį "Lietuva", S. Kramilius padainavo solo dainų. Pastarasis taipgi vadovavo šaulių ir ramovėnų choreliui.

MELBURNO ORGANIZACIJŲ VADOVŲ posėdį kovo 14 d. sušaukė Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos pirm. Viktoras Laukaitis aptarti šios organizacijos valdybos veiklai, liečiančiai visus lietuvius. Nutarta gegužės mėnesį skirti sovietų persekiojamai Katalikų Bendrijai Lietuvoje. Organizacijos pirmąjį to mėnesio sekmadienį kviečiamos dalyvauti su vėliavomis iškilmingose pamaldose. Platesnio masto vajus nebus skelbiamas, bet aukos Lietuvos katalikams bus renkamos. Federacijos valdyba paruoš pranešimus Australijos katalikų spaudai bei vyskupams, prašydama maldose prisiminti kenčiančią Lietuvą. Panašus raštas bus nusiųstas popiežiui Jonui-Pauliui II ir Vatikano radijo tarnybai. Gegužės 20 d. bus surengtas Romo Kalantos minėjimas. Melburno lietuvių pamaldos jau beveik 30 metų laikomos vietinėje Šv. Jono parapijos šventovėje. Atsidėkojant šios parapijos vadovybei bei kunigams, birželio 24 d. bus surengtas specialus pobūvis, kurin pakviestas ir Melburno arkivyskupas. Padėkos žodį tars lietuviai kunigai, lietuviškų organizacijų atstovai. Numatoma čekiu įteikti finansinę paramą šiai lietuviams labai svetingai Melburno parapijai.

Britanija

TRADICINĮ UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ vakarą Londono lietuviams surengė Šv. Onos Draugija. Susilaukta apie 150 dalyvių, kurių didžiąją dalį sudarė jau antros ir trečios kartos tautiečiai. Iš gauto pelno 80 svarų paskirta IV-jam PLJ Kongresui.

STASYS BOSIKIS, "Nidos" spaustuvės vedėjas, staiga susirgo darbovietėje ir buvo nuvežtas į St. Charles ligoninę.

Italija

ROMOS TELEVIZIJOS STOTIS "Televisione Roma" 42-ju kanalu kas pusė mėnesio penktadieniais pateikia žinių apie Lietuvą. Vasario 16 proga savo žiūrovus supažindino su prel. V. Mincevičiaus redaguojamo biuletenio "ELTA-PRESS" žiniomis apie Helsinkio grupės nario V. Petkaus nuteisimą kalėti 15 metų ir apie Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komiteto įsteigimą Lietuvoje. Buvo cituojamas šio komiteto pareiškimas popiežiui Jonui-Pauliui II, dėkojantis už jo pažadą kalbėti Tylinčios Katalikų Bendrijos vardu, kad šis terminas ateityje nebūtų reikalingas. Minėtos stoties vadovybė prašo prel. V. Mincevičių daugiau informacijų bei iliustracijų apie lietuvių gyvenimą išeivijoje ir tėvynėje.

Prancūzija

PLAČIĄ "LKB KRONIKOS" APŽVALGĄ kovo 1 d. paskelbė Paryžiuje leidžiamas rusų laikraštis "Russkaja Mysl". Joje pabrėžiama, kad lietuviai turi didelę patirtį pogrindinės spaudos leidyboje, nes ji buvo pradėta dar carinės Rusijos laikais, kai buvo uždrausta lietuviškoji spauda lotyniškomis raidėmis. Tada gimė "Aušra", atnešusi naują patriotizmo bangą. Vokiečių okupacijos metais II D. kare Lietuvoje buvo leidžiama daug periodinių pogrindinių leidinių. "LKB Kronika" darbą pradėjo po R. Kalantos gyvybės aukos 1972 m., kai Lietuvą sukrėtė Kaunan atsiųsti specialūs kariuomenės daliniai demonstrantams malšinti. Toliau skaitytojai supažindinami su "LKB Kronikos" rinkiniais, išleistais išeivijoje lietuvių, anglų ir portugalų kalbomis. Šios išsamios apžvalgos autorius yra rašytojas Jurgis Gliauda, gyvenantis Los Angeles mieste, Kalifornijoje.

Vokietija

VASARIO 16 DIENA buvo oficialiai šventė šio vardo lietuvių gimnazijoje. Ekumeninėse pamaldose kaimo šventovėlėje maldas už tėvynę skaitė ev. kun. Fr. Skėrys, atitinkamą pamokslą pasakė kun. A. Bernatonis. Visi pamaldų dalyviai sugiedojo "Marija, Marija". Oficialioji minėjimo dalis įvyko pilies salėje. Apie Vasario 16 aktą ir savanorių kovas kalbėjo direktorius V. Natkevičius, primindamas, kad jų eilėse buvo ir gimnazijos muzikos mokytojas K. Motgabis. Žvilgsnį į lietuvių tautą išeivijoje bei tėvynėje metė mokytoja D. Kviklytė. Ji konstatavo jaunimo nutautėjimą išeivijoje, liūdną mūsiškės spaudos vaizdą dėl skaitytojų skaičiaus mažėjimas, redaktorių pasenimo, pakaitų jiems trūkumo. Daugiau vilčių teikia Lietuva su stiprėjančiu antisovietiniu pogrindžiu. Lietuvos gerovei dirba mokslininkai ir tėvynėje, ir išeivijoje. Gyvenimo lygis okupuotoje Lietuvoje esąs augštesnis už jos kaimynų. Išeivijoje taip pat vis dar rengiamos jaunimo stovyklos, lituanistiniai kursai ir netgi pasauliniai kongresai. Tautinių šokių programą atliko moksleivių grupė, dainų padainavo iš mokytojų ir moksleivių sudarytas ansamblis. Maironio baladės "Jūratė ir Kastytis" parodiją atliko A. Rosales ir R. Slavikas, tekstą skaitant L. Šulaitytei. Jiems muzikiniu fonu talkino K. Kotovaitė, akustiniais bei optiniais efektais — R. Musonytė.

LIETUVIŠKOSIOS GIMNAZIJOS reikalus vasario 25 d. aptarė moksleivių tėvai, susitikę su gimnazijos vadovais, mokytojais ir kuratorijos nariais. Tėvų komitetan išrinkti: pirm. H. Liepa, V. Lange ir p. Bytautienė. H. Liepa yra tėvų komiteto atstovas Vasario 16 gimnazijos kuratorijoje. Berniukų bendrabučiui nuo š. m. sausio 1 d. vadovauja V. Lemkė.

UŽGAVĖNIŲ KARNAVALE kaimyniniame Lorscho mieste dalyvavo tautiniais drabužiais pasipuošusi Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė. Tą patį vakarą moksleiviai surengė šokius su įvairiomis kaukėmis savo gimnazijos salėje.

Toronto "Volungės" dainininkės skudučiuoja baltiečių vakare Kanados parlamento rūmuose Otavoje F. Tomson

JAUNIMO ŽIBURIAI

Redaguoja — RASA LUKOŠEVIČIŪTĖ

Mintys jaunimo kongresui

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Visais laikais jaunimas buvo ruošiamas savosios tautos ateičiai, kad, laikui atėjus perimti tautos vairą, jis būtų tam pasiruošęs. Mūsų tauta, išgyvenanti istorijos įvykių padarytą žalą, suskaldžius mūsų tautą į laisvojo pasaulio šaką ir priespaudoje egzistuojantį tautos kamieną, visą savo viltį kaupia į tuos, kurie, naudodamiesi laisvojo pasaulio privilegijomis, gali netrukdomai ir intensyviai ruoštis ne vien nepriklausomybės svajonių išsipildymui, bet taip pat priauginti eiles intelektualų, kurie būtų ištikimi mūsų tautos gyvybės testinumo šaukliai ir mūsų laisvės kovotojai.

Jaunimo kongresų turinys mums yra taip svarbus, kad rengėjai negali apsiriboti vien programos sudarymu, kuri būtų įdomi, intelektuali, įvairi ir jaunatviška. Rengėjai turi ieškoti vienos pagrindinės minties, kuri be sentimentalaus deklamavimo, be patoso, taip svetimo jaunai dvasiai, pajėgtų įkvėpti mūsų jaunimą platesniam ir gilesniam požiūriui į mūsų gyvenimą svetur, toli nuo savo gimtosios žemės. Tai ieškojimas idėjos, kuri sustiprintų gyvą įsipareigojimo sąvoką savoms šaknims ir konkrečiai išvystytų įsipareigojimo jausmą tuose, kurie nekvėpavo tėvų žemės oru, nematė tėvų žemės dangaus ir savo pėdomis nepalietė prakaitu ir krauju aplaistytų Lietuvos dirvonų.

Mūsų jaunimui nepriklausomybės kovų veteranai tėra istorinis faktas, kurį jausmais išgyventi sunku. Mūsų didinga praeities istorija, dėstoma lituanistinėse mokyklose, jaunimo organizacijose, tėvų pasakojimuose, išlieka atminty kaip graikų mitologijos legendos: gražios, turtingos, idealios, bet tolimos.

Jaunimas visais laikais trošk**o**, jieškojo herojizmo, kuriuo jis galėtų sekti, imituoti, su kuriuo galėtų save sutapdinti. Deja, šių laikų bendras idealizmo sumenkėjimas visame pasaulyje pasireiškia negatyviomis formomis — protesto, rezistencijos, teroro atmosfera siaučia visuose civilizuotos žemės kampeliuose. Herojų tarsi nėra. Teliko anti-herojai. Jaunystė yra veiklos laikotarpis, kuriame jaunas žmogus turi išlieti savo sielos dar neišrūgusio dvasinio vyno kūrybinius lašus, išbandyti savo jėgas kovoje už idealą. Jis jieško asmenybių, kuriomis galėtų sektti. Jis jieško idealų, kuriuos galėtų bandyti įgyvendinti. Jaunystėje žmogus save brandina vienokios ar kitokios idėjos šviesoje.

Dalyvavusi eilėje jaunimo simpoziumų, pasiklausiusi mūsų jaunosios kartos aktyvių visuomenės narių, aš patyriau, kad bene dažniausiai kartojamas priekaištas vyresniajai kartai yra vienas: jūs mums neduodate idėjų, neduodate idealistinės medžiagos, kuri mus patrauktų, paskatintų efektingesnei visuomeninei veiklai. . .

Herojizmas yra vienas iš labiausiai imponuojančių jaunimui gyvenimo aspektų. Ir jo yra apsčiai, tik gal mes nesugebame jo perduoti. Gal vyresnioji karta, perdaug paskendusi kasdienybės detalėse, smulkiuose ginčuose, nesugeba surasti mūsų gyvenimo perlų ir juos padovanoti jaunesniems. Vyresniųjų rankose yra spauda, informacija, organizacinės lėšos ir propagandinė medžiaga.

Giliau pasidairius į esamą medžiagą, tenka padaryti išvadą, kad mūsų jaunimui sektino herojizmo pavyzdžių yra apsčiai. Vienas jaunuolis savo pranešimo simpoziume metu pabrėžė, kad Simo Kudirkos nesėkmingas bandymas bėgti į laisvę suvienijęs jaunimą ir davęs progos jaunimui efektingai pasireikšti protestais, demonstracijomis, kova už individo laisvę. Iš to pasakymo kyla savotiška mintis: negi iš tikrųjų yra reikalingos tragiškos aukos, kad mūsų jaunimas galėtų vieningai ir su entuziazmu reikštis ir rasti savo jaunatviškai energijai dirvą lietuviškos visuomenės plotmėje? Jei iš tikrųjų taip yra, tai kodėl gi mes neradom savo jaunimui Romo Kalantos, Nijolės Sadūnaitės ir paskutinėmis dienomis susideginusio Antano Kalinausko?

Dar nevėlu į jaunimo kongreso programą įjungti vieną Lietuvos didvyrių dieną, kurios programoje būtų nagrinėjamas jų gyvenimas, jų aukos prasmė, jų jaunatviškas herojizmas ir to herojizmo idėjos.

Antroje eilėje svarbu, kad vienintelė jaunimo kongreso susižinojimo kalba būtų lietuvių kalba ir stiprus tos kalbos vartojimo iškėlimas. Tauta tik tol gyva, kol gyvas jos pagrindinis išorinis bruožas — kalba. Nežiūrint, kiek klaidų daroma ir kaip kartais stigtų žodžių, būsimo kongreso šūkis turėtų būti: **kalbame tik lietuviškai ir viešai, ir privačiai.** Tik tada kiti kongreso darbai pasiteisins. . .

Vyresnieji turėtų parodyti daugiau atlaidumo, kritikuodami svetimuose kraštuose augančio ir brėstančio lietuviško jaunimo klaidas. Atminkime, kad didelę savo gyvenimo dalį praleidę įvairiuose pasaulio kraštuose, dauguma neišmokome gerai savo gyvenamo krašto kalbos. Tai kaipgi galime reikalauti, kad čia gimę vaikai, augą svetimoje aplinkoje tarp angliškai, ispaniškai ar vokiškai kalbančių draugų, kaimynų ir spaudos bei televizijos, tobulai išmoktų savo tėvų kalbą? Mano prašymas jaunimui yra tas, kad jis kalbėtų vien lietuviškai kongreso metu, nežiūrint, kaip tai būtų sunku.

Iš kitos pusės, programoje turėtų būti jaunatviškas idealizmo atspalvis, kuris savo dvasia vienytų visus lietuvius: jaunimą — idealizmo ir herojiškumo pavyzdžiais, o vyresniuosius pozityvia, šviesia jaunimo dvasios ugnimi. Tenebūnie jaunimo kongresas vien pramoginis lietuviško jaunimo susipažinimo monopolis. Tespinduliuoja iš jo laisvės supratimo, už ją kovos ir šių dienų jaunųjų herojų dvasios didybės šviesa.

Naujausieji kongreso pranešimai išsamiai skelbia apie koncertus ir balius. Laukiame kongreso gilesnės minties ir jo dvasiai atstovaujančios programos.

Liolita Burokaitė

Mano pėdsakai

Pažiūrėjau į tavo akis —
liepsnos nebuvo.
Nuliūdę.
Prisiglausk prie mano krūtinės.
Leisk man tave pamilti.
Dienos mano trumpos,
suskaičiuotos.
Noriu mylėti . . .
bėgti . . .
šokti . . .
dainuoti . . .
kalbėti . . .
Nepaliksiu šito pasaulio tuščio.
Pėdsakus mano rasi visur,
girdėsi mano juoką per lietų.
Prisiminsi šitą valandą,
šitą meilę . . .
šitą draugystę . . .
ji mano paskutinė . . .

● **Būti 70 metų jaunu yra kartais daug linksmiau, kaip būti 40 metų seniu (Oliver Wendell Holmes).**

Vasario 16 gimnazijos mokinės padeda paruošti jaunimo kongreso informacijas komisijos pirmininkei M. Dambriūnaitei-Šmitienei (pirmoji iš kairės). Toliau — Karina Langytė, Lolita Kudirkaitė, Petra Langytė

Kurie lietuvybe nesidomi...

Iš pokalbio su Dalia Orantaite Klevelande

Dalia Orantaitė — jaunosios kartos veikėja, nuolat matoma visuose lietuvių parengimuose, visiems padedanti rengiant eilines ar iškilesnes šventes. Jei mūsų žmonės sakydavo, kad obuolys krinta netoli obelies, tai jos tėvams ir jai tai labai tinka. Ji krito ir krinta netoli tėvų eito kelio.

— Sakyk, Dalia, vasario 9, penktadienį, 8-tajame televizijos kanale mačiau ir girdėjau tave kalbančią. Kokia proga gavai pagrindinį žinių skyriaus laiką?

— Jau treti metai dirbu Klevelando miesto valdybos Community Relations skyriuje. Šis skyrius įsteigtas palaikyti gerus santykius tarp etninių grupių. Mano darbo pareigos yra ryšiai. Reikia rūpintis tokiu darbu: palaikyti ryšius su televizijos ir radijo stotimis, laikraščių redaktoriais ir tų laikraščių skyrių rašytojais, pranešant, skelbiant ar vykdant departamento programą; rašyti laikraščiams straipsnius, organizuoti metraščius, daryti pranešimus ir skelbti mūsų veiklą visom įmanomom garsinimo priemonėm.

— Kur mokėtės ir ką esate baigusi?

— Esu baigusi tris kolegijas: Dyke College, kur gavau Associate in Science diplomą iš verslo srities; Cleveland State University, kur gavau bakalaurės laipsnį iš pedagogikos; St. John's College, kur gavau magistrės laipsnį taip pat iš pedagogikos.

— Esate aktyvi lietuviškam gyvenime. Kokiom organizacijom ir kokiam lietuviškam darbui daugiausia skiriate dėmesio?

— Daugiausia dėmesio skiriu skautų organizacijai, kuriai nuo pat vaikystės priklausau. Šiuo laiku einu akademikių skaučių draugovės Klevelande pirmininkės pareigas. Taip pat jaučiu didelį malonumą, kai tenka savo veikla prisidėti prie kurio nors kito gero lietuviško darbo, nes lietuvybės reikalai man rūpėjo ir rūpi.

— Ką galėtum pasakyti tiems jaunuoliams, kurie pro lietuviško gyvenimo reikalus praeina beveik nusisukę?

— Tiems jaunuoliams, kurie lietuvybe nesidomi, galiu pasakyti, kad jie praranda didelę dalį savo vertybių, kurios mus praturtina gražiais ir kilniais tėvynės meilės jausmais.

— Kaip Jūs vertinate Klevelando lietuvių gyvenimą ir veiklą?

— Klevelando lietuvių veiklą vertinu augštai. Čia jaučiamas didelis entuziazmas ką nors naujo dirbti. Jauni ir vyresnieji bendram tikslui dirba vieningai. Kiek stebiu, paskutiniu laiku veikla čia dar pagyvėjo, kai čia atsiradę Tėvai jėzuitai savo mokslu ir patirtim lietuvišką veiklą naujais polėkiais stipriai pajudino. **"Mūsų Žingsniai" 11**

Punskas - mano gimtinė

Vieno jaunuolio mintys iš Punsko

Kur lengviau alsuoja krūtinė,
Kur žaliuoja liepa kreiva,
Tai mano žemė gimtinė,
Tai mūsų brangi Lietuva.

Kokia tu man brangi, nes tu mano gimtinė, šlamesio pilna, paskendusi rytmečio rūke, nuskambėjusi vyturiu dainoje. Tai kas, kad žemėlapyje esi mažutis kampelis, beveik nepažįstamas . . . Turistų maršrutas retai į čia vedė, mat, pabūgo jie duobėtų kelių. Tai kas, kad tu neturi gražių architektūros paminklų. Tai kas . . . Bet juk tu pagimdei ir įkvėpei poetus Albiną Žukauską, Anielių Markevičių. Jie tavo grožį apdainuos savo kūriniuose.

Gimtinė, tu buvai užmiršta, o dabar esi atrasta ir tai laimingą valandą. Todėl nesuprantame, kodėl gi turistų negalėtų dominti kraštas, kur miškai, ežerai nuo seno audžia prisiminimų juostą, kur realybė pinasi su legenda, skęstančia ežerų gilumose, tūnančia miškų tankmėje, lindinčia neįžengiamuose glumblynuose, prigulusia kerpėmis ir krūmais apaugusiuos piliakalniuos.

Istorijos ir padavimų balsu prabyla mūsų protėvių pelenai geležinėse urnose. Legenda — dažnas svečias mūsų tėvų-valstiečių pastogėse prie liepsnojančio židinio. Jei kalvos ir ežerai kalbėtų, daug pasakytų. Bet jie stūkso-telkšo tylūs svajotojai, praeities liudininkai, slėpdami savyje brangenybes, kurias žmogaus jėga išplėšia ir palaipsniui atkurdinėja žemėje sukauptą istoriją.

Šių miškų, ežerų gyventojais iki XII a. buvo paslaptinga gentis — jotvingiai, lietuvių giminaičiai. Kruopščiai dirbo jie savo laukuose, medinėmis žagrėmis pureno dirvą, dirbo ir meldė Dievą, kad suteiktų palaimą. Bet anksti pradėjo dirvonus laistyti ašaromis ir krauju. Pirmiausia nuo piktosios dvasios vadavo lenkai; kiek vėliau gyvenvietes užpuolė, užgriuvo juodasis kryžius, kuris, tariamai nešė išganymą, o iš tiesų sekė paskui mirtis. Jotvingiai narsiai gynėsi, tačiau buvo nugalėti. Daug mūsų protėvių žuvo karų metu, dalis buvo kryžiuočių surakinti geležiniais pančiais ir apgyvendinti užgrobtoje Sambijoje. Likusieji jotvingiai su savo vadu Skurda 1283 metais persikėlė į dešinįjį Nemuno krantą. Šia data ir mirė gentis, kuri nieku nenusikalto, ji tik norėjo gyventi.

Tarp kalnelių paskendęs žalumoje stūkso mūsų gimtasis Punskas, ir žydrios Punios ežero vilnys skalauja jo kojas, liūliuodamos lopšinę, bet kažkaip negali užmigdyti gyventojuose slypinčios energijos. Yra miestai, kurie giriasi puikiais architektūros paminklais. Punsko

(Nukelta į 6 psl.)

Dainavos stovyklavietė

MANCHESTER, MICH.

Šios vasaros stovyklų tvarkaraštis

Birželio 17 — liepos 1 — vyresniųjų moksleivių ateitininkų (14-18 metų amžiaus).

Liepos 1 — liepos 15 — jaunesniųjų moksleivių ateitininkų stovykla (7-13 metų imtinai).

Liepos 15 — liepos 22 — poilsio savaitė nuolatinių Dainavos darbų talkininkų ir jų šeimų.

Liepos 22 — rugpjūčio 5 d. ateitininkų sendraugių šeimų.

Liepos 29 — metinė Dainavos šventė, į kurią šiemet atsilankys Lansingo vyskupijos vysk. Kenneth J. Povish.

Rugpjūčio 5 — 19 lietuvių kilmės lietuviškai nekalbančių berniukų ir mergaičių (nuo 7-14 metų).

Rugpjūčio 19 — 26 Tautinių Šokių Instituto šokių vadovų kursai.

DAINAVOS jaunimo stovyklos administracija prašo kiekvieną lietuvį, gyvenantį JAV ar Kanadoje, skaitantį lietuvišką spaudą, pranešti ir paraginti savo pažįstamas lietuviškos kilmės šeimas siųsti savo vaikus į lietuvių kilmės nelietuviškai kalbančių vaikų stovyklą DAINAVOJE. Šiai stovyklai, kuri įvyks nuo rugpjūčio 5 d. iki rugpjūčio 19 d., registracija pratęsiama iki balandžio 15 d. **Registruotis šiuo adresu:** Youth Camp DAINAVA, 25830 Forestview, SOUTHFIELD, MICH. 48034, USA. Reikalui esant skambinti **tel. 1-313-354-0746.**

Registruojantis reikalingos šios žinios: pavardė, vardas, amžius, lytis, aiškus adresas ir telefonas. Registraciją baigus, kiekvienam bus išsiųstos smulkesnės žinios ir informacija apie stovyklavimo sąlygas. Šiuo metu galime pranešti, kad kaina vienam vaikui numatoma $65.00 savaitei.

RŪTA MEIKLEJOHN, šiais metais baigusi Toronto Maironio mokyklą: "malonūs tai buvo metai, paruošę mus lietuviškam gyvenimui . . ."

Vasario šešioliktoji jaunimo akimis

Pajieškokime naujų būdų Lietuvos laisvės dienai minėti ir jaunimui sudominti

Vasario 16 proga sunku šiandien pasakyti ką nors naujo, iškelti negirdėtas mintis, kurios daugiau įprasmintų nepriklausomybės šventės reikšmę. Kaip ir visi, žinau, kad jaunimo dalyvavimas Lietuvos nepriklausomybės minėjimuose yra menkas. Jaunesniųjų užsiangažavimas Vasario 16-tai ribojasi meninės programos atlikimu. Taigi šiame metų laikotarpyje tinka kalbėti apie jaunuomenės nutautimą, antipatriotizmą, pasyvumą. Tačiau nemanau, kad lietuvių išeivija, vos sukakus 30 metų, turi kalbėti apie savo mirtį; nemanau, kad jaunimui nerūpi lietuviškas tautiškumos. Norėdama tai patikrinti, nutariau tiesioginiai kreiptis į juos ir anketos būdu sužinoti ką iš tikrųjų jaunimas galvoja apie Vasario 16 bei jos prasmę lietuvių išeivijos gyvenime. Nesigiriu šios anketos statistiniu tikslumu, nes pasiekiau tik 25 jaunus Montrealio lietuvius (organizuotumo ir laiko stoka), kurių dauguma tebelanko lituanistinę mokyklą. Sunku subendrinti duotus atsakymus bei padaryti tikslias išvadas, tačiau noriu pasidalinti gautais rezultatais ir išreikšti kelias mintis, kurios remiasi 25 montrealiečių pasisakymais.

Buvo pateikti šie klausimai:

1a. Kaip Tu paaiškinsi savo Vasario 16 supratimą savo draugams prancūzų ir anglų mokyklose, universitetuose, darbovietėse?

1b. Ar esi kada nors pakvietęs savo draugus, pažįstamus, bendradarbius į Vasario 16 minėjimą?

2. Vasario 16 yra proga prisiminti žuvusius už Lietuvą; tikiuosi sulaukti Vasario 16 Lietuvoje; Vasario 16 — proga pažinti bei prisiminti Lietuvos praeitį; prisiminti tuos, kurie buvo, pažinti tuos, kurie dabar kovoja už Lietuvos laisvę; 1918 m. Lietuva ateityje yra sapnas; Vasario 16 — proga kelti Lietuvos bylą viešumon.

3. Ar dalyvauji Vasario 16 minėjimuose? (Taip — 17).

4. Ar dalyvautum Vasario 16 minėjimuose, jei nereikėtų atlikti meninės programos su kuriuo nors meniniu vienetu? (Taip — 23).

5. Kurie, Tavo nuomone, yra geriausi būdai Vasario 16 minėti?

1a. Šio klausimo atsakymas aiškiai rodo, kad šiai jaunimo grupei Vasario 16 supratimas nesiriboja minėjimu ar ypatinga kalendoriaus diena. 15 jaunų lietuvių pripažįsta Vasario 16 kaip istorinį Lietuvos faktą ir tiki kovos jausmo tęstinumu.

1b. Kyla klausimas, kodėl tik 7 asmenys išdrįso kada nors pasikviesti savo svetimtaučius draugus ar pažįstamus į šią šventę?

2. Atsakydami į atitinkamai suredaguotą daugialypį klausimą, jaunuoliai parodė, kad kaikur jų nuomonės sutampa su suaugusių. Tiktai atsakyme į klausimą, kad Vasario 16 skirta prisiminti Lietuvos praeičiai, pasisakė didesnis skaičius, būtent, 12; kad 1918 m. Lietuva ateityje yra sapnas — 11. "Vasario 16 yra proga kelti Lietuvos bylą viešai." Iš atsakymų aiškėja, kad šiem asmenim nerūpi gyvenamojo krašto žmonių angažavimas lietuviškai tautinei kovai. Tačiau artimiau pažvelgus į Vasario 16 minėjimus, pastebima ribota vieta svetimtaučiam: beveik viskas vyksta lietuvių kalba apie įvykius, kurie remiasi senais istoriniais faktais, pasitenkinama keliais svetimtaučių pasveikinimais, užuojautomis.

3. ir 4. Dauguma pasisakiusiųjų dalyvauja lietuvių mokyklos ir bendruomenės organizuojamuose minėjimuose. Ši jaunimo grupė ateina į minėjimus pirmiausia, kad palaikytų draugystę, be to, nes tai įprasta, nes įdomus koncertas, jaučiama pareiga. Rimtai pažvelkime į šias priežastis ir atsakykime į svarbų klausimą: ar Vasario 16 minėjimas siekia glaudesnio bendravimo tarp lietuvių ir augšto lygio koncerto?

5. Šis klausimas atrodo pats nerealiausias, bet mano nuomone svarbiausias. Dauguma pasisakė už televiziją, radiją — 13, spaudą — 9. Lietuvių išeivija, išgyvenusi per 30 metų svetimuose kraštuose (jei paskutinieji išeiviai atvyko antros emigracijos metu), yra pasiekusi stagnacijos laikotarpį, kuriame **privalo** persvarstyti modernius ir skirtingus politinės kovos ginklus. Aišku, vasario mėnesį Šiaurės Amerikoje suorganizuoti demonstraciją nėra lengva užduotis. Užmojis atspausdinti straipsnį apie lietuvius žinomam gyvenamojo miesto dienraštyje bei suruošti televizijos ar radijo programą apie lietuvius reikalauja didelės finansinės paramos ir tam tikslui sugebančių žmonių. Bet drįstu vėl kelti klausimą: ko mes siekiame minėdami 1918 m. vasario 16 dieną 1979 metais? Ką reiškia kovoti už Lietuvos laisvę ar jos savarankišką politinį apsisprendimą?

Laikui bėgant, idėjom senstant, neįbriskime į "lengvą ir mažiausiai reikalaujantį lietuvišką veiklumą"! Aiškiai nuspręskime, kokia yra lietuvio išeivio ar svetimam krašte gimusio lietuvių kilmės individo užduotis. Svarbiausia, tegul mums rūpi šiuos savo įsitikinimus perduoti būsimom lietuvių kilmės kartom, įjungti jas į bendrą veiklą; išraskime naujus būdus bei priemones angažuoti jaunus lietuvius mūsų visuomenės gyvenime, kad pakankamai orientuotųsi dviejų kelių sankryžoje.

Rasa Lukoševičiūtė

● **LITERATŪRA yra pajėgi atskleisti naujus horizontus ir naujas perspektyvas — filosofines, religines, estetines ir net socialines. Senosios žydų literatūros istorijoje niekad nebuvo esminio skirtumo tarp poeto ir pranašo (Nobelio laureatas Isaac Bashevis Singer).**

KRYŽIUS

P. Styra

ŠALIA KIEMO vartų, griovio pagraštyje, dilgėmis, dagiliais apaugęs, gulėjo metais iš metų lietuje mirkęs, vėl saulės kaitros ir vėjo išdžiovintas storas ilgas seno ąžuolo rąstas. Kitados čia gražiai augusį nukirto blogi žmonės — kareiviai, atėjūnai vokiečiai.

Geležis — ne medis, sakydavo seni, pražilę mano gimtojo kaimo išminčiai, susirinkę krivūlėn, sėdėdami ant rąsto ir kimšdami pypkes. Tokį medį lentoms išpjovus ir karstą padarius, patį karalių laidoti galėtumei — porindavo nevienas.

Ne žmonių nerūpestingumas, bet pagarba ir meilė nustūmė pagriovin senojo ąžuolo rąstą. Kas gi kitas būtų išdrįsęs taip sodybą apiplėšti, tokį medį nukirsti, jeigu ne svetimi žmonės ir ne svetimos atėjūnų rankos!

Tai buvo ne betkoks ąžuolas. — mano senolius dar baudžiavą velkant matęs. Šimtametis, senelio rankomis pasodintas! Pirkios sienoje ir metai kaltu įrašyti. Dvaro ponas anuomet įtūžęs jo tėvą bizūnu užkapojo, nes, Dievo duotosios kūrybinės galios laiminamas, naują savąjį šeimos gyvenimą be jo žinios pradėjo. Tuojau po jungtuvių, kaip prisakyta buvo, nepasiuntė žmonos į dvarą, bet, kaip geras sodininkas, jaunos obelaitės tik rudenį subrandintą vaisių pats nusiskynė.

Ar neišmintingiau būtų rąstą lentpjūvėn nuvežti? Naujas palanges pirkiai padaryti, skobnį, indaujai spintą padaryti? Neretai ir aš piršdavau savo sumanymus tėvui.

— Nevalia, vaikeli, šito ąžuolo rąsto liesti. — Po visų savo patarimų tik tiek ir teišgirsdavau iš jo lūpų.

Kartą, jau po daugelio metų, pamačiau rūpesčių, saulės, vėjo ir vargų išvagotą tėvo veidą. Per jį riedėjo sidabrinės rasos ašaros. Supratau, kad ąžuolo rąstas tėvo širdyje amžiams palaidotas griovio pakraštyje. Bet Apvaizda ne to laukė.

Staiga vasaros metu, pačiu didžiuoju darbymečiu, rugius bekertant, susirgo senelė. Paprašytas kaimynas išskubėjo kunigo ligonei atkviesti. Negi leisi žmogui, kad ir rugiapjūtėje, numirti be sakramentų! Be paskutinės kunigo ranka suteiktos palaimos! Kunigas atskubėjęs pas ligonę ir po šventųjų apeigų sėsdamasis į vežimą kelionei į namus, pamatė tokį puikų ąžuolo rąstą, be naudos nustumtą pagriovin. Nelauktai, visų nustebimui vėl išlipo iš vežimo, apžiūrėjo rąstą ir čia pat tebestovintiems maldininkams tarė:

— Ar neapsileidimas žmonių? Pragaro bausmės tikrai vertas. Be naudos tokiam ąžuolo rąstui leisti trūnyti pagriovyje! Žmonės, Dievo bijokit!

— Taigi, taigi klebonėli. Bet, kad šito ąžuolo šaknys nekaltai žmogaus krauju aplaistytos, vos girdimu balsu prašneko tėvas. Ir tik dabar teišgirdau, koks klaikiai skaudus prisiminimas slėpėsi širdyje dėl šito ąžuolo, jau ilgus metus gulinčio pagriovyje.

— Pastatyk kryžių, tėvai! — išgirdau klebono balsą kaip griaustinį.

— Tai sakai, klebonėli, kryžių? — kiek linksmesniu balsu prašneko tėvas.

— Taip, kryžių. Mūsų Viešpaties Jėzaus kančios paveikslą, kryžių!

Anksti pavasarį, sodybos gandrui dar neužbaigus peštynių su kaimynais dėl senojo lizdo prie klėties liepos viršūnėje, takų takeliais žaliuojančių kaimo pievų ir vilnijančių žiemkenčių laukais marguliavo įvairiaspalvės moterų ir merginų skaros, išaustos iš mėlynžiedžių linų sidabru žvilgančio pluošto, atrodė kaip žydinčių aguonų daržėlis. Iš plačios apylinkės rinkosi sodybon žmonės kaip į šventos Onos atlaidus parapijos šventovėn. Šią saulėtą žydinčio pavasario dieną klebonas pašventino senojo ąžuolo rąstą — kryžių.

Parinko tėvas kryžiui pačią gražiausią, iškiliausią kaimo laukuose vietą. Kalnelyje, kelio alkūnėje, laukų gėlėmis pasipuošusioje pievoje. Kiekvieną pavasarį artojai, smeigdami žagrę į pirmosios vagos kelią, pilni pagarbos ir meilės žvelgė kalnelio pusėn ir, berdami dirvon saują javo, kryžiaus palaima tikėjo.

Po daugelio metų, žilos senatvės sulaukęs, mirė tėvas. Paskutinėje žemės kelionėje gimtojo kaimo keliu arkliai, traukdami laidotuvių vežimą, sustojo prie kryžiaus. Sustojo ir ilgoje vilkstinėje nusidriekusi laidotuvių procesija. Nesustojo tik maldingų giesmininkų balsai. "Iš gilumos šaukiamės Tavęs, o Viešpatie. . ." giesmė sklaidėsi Pakryžės laukų kauburiais ir kloniais.

— Ir mylėjo žmonės savo žemę. Namus, savo kraštą ir — pakelės kryžių.

— Žemę, kurios grumste auga ir bręsta kasdieninės duonos kąsnis, piktas dagilis griovio krašte ir mėlynos pakluonių žibutės žiedas.

— Žemę, kur prie vieškelių, pakelėse ir sodybų vartų stovėjo ąžuolo kryžiai.

— Kraštą, kur iš amžių gilumos Velykų varpai skelbia Prisikėlimą! Prisikėlimą Dievo ir žmogaus. Ir — tautos.

Kanados lietuvių talentų dienose Hamiltone kovo 25 įteikia dalyvės pažymėjimą Bernadetai Abromaitytei PLJS pirm. Gabija Juozapavičiūtė; už jos rengėjų komiteto sekr. Kazys Baronas ir KLB kultūros komisijos pirm. Miras Chainauskas

Nuotr. J. Miltenio

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

Per eilę metų tokia antrašte "TŽ" būdavo spausdinami pranešimai iš Čikagos. Juos rašiusiam išsikėlus kitur, "TŽ" susilaukė naujo bendradarbio, kurio pranešimai, platesnėmis įvykių varsomis atausti, jau turi ir kitokią nuolatinę antraštę. Kaikas antrųjų lūpomis man užsiminė, kad dar esą skaitytojų, kurie pasigenda ir manųjų pranešimų. Kadangi buvo proga aplankyti Čikagą, todėl, pasirinkęs senąją antraštę, noriu pasiskardenti "TŽ" skaitytojams, kad dar esu gyvas, dar šiaip taip pajėgiu laikraščiui straipsnelį sumegzti, nors, tikėkite, tik pripuolamą.

Ak, įdomu iš Amerikos sostinės pavakary skristi į laisvojo pasaulio lietuvių sostinę. Greitasis sprausminis visą laiką vejasi besileidžiančią saulę, kuri iki pat Čikagos nespėja dingti horizonte. Priartėjus prie Čikagos ir lėktuvui pradėjus leistis žemyn ir žemyn, sėdėdamas prie lango rūkorių kampelyje vis žiūrėjau į apačią, norėdamas pamatyti to baisaus sniego likučius, praėjusią žiemą ne tik nusiaubusio Čikagą, bet ir suardžiusio nenugalimą demokratų partijos mašiną, nes jos remiamas miesto burmistras net nepateko į galutinius rinkimus. Lėktuvas leidosi O'Hare aerodrome kovo 20 d. pavakary, o to baisaus sniego likučių iš oro nė kruopelės nemačiau.

Vos atsikvėpęs savo buvusiam bute, kur dar kaikurie šeimos nariai tebegyvena, pirmiausia skubėjau į, sakyčiau, visų Čikagos lietuvių avilį Jaunimo Centrą. Skubėjau su savo šeimos nariais paspausti rankos daugelio žurnalistinių žygių bendrakeleiviui kun. A. Keziui, mano įpėdiniui "TŽ" kun. A. Saulaičiui, ištikimam JC sergėtojui kun. V. Gutauskui ir kitiems jėzuitams bei pasauliečiams. Na, prie Jaunimo Centro ir pamačiau praėjusios žiemos rūstybių padarinius. Parke dar krūvos sniego, nes miestas vežė sniegą nuo gatvių ir krovė parkuose bei šiaip įvairiose aikštėse. Tarp Jaunimo Centro ir vienuolyno geležinė tvora su cementiniais stulpais išlaužta ir išsitiesusi sodelyje. Sniego pusnys čia buvusios tokios augštos, kad atvažiavę sniego valyti traktoriai tvoros visai nebematė ir tiesiai per ją su visais vikšrais stūmė sniegą. Pavasariui pradedant aušti, stipri tvora liko gulėti ant beprasikalančios sodelio pievos, nors kai po kelių dienų nuvažiavom Mišioms jėzuitų koplyčioje, ji jau buvo tvirtai pastatyta vietoje.

O kas iš jaunimo ir vyresniųjų neprisimena prie Jaunimo Centro buvusio didžiulio kėgliavimo pastato su 62 kėgliavimo linijomis, valgyklomis, baru! Tas milžinas neatlaikė sniego krūvio ir sudubo. Vėliau dar kažkas jį padegė ir taip ten, kur seniau prabėgdavo linksmos ir nerūpestingos valandos, šiandien riogso griuvėsiai. Tik už kelių žingsnių nuo Jaunimo Centro. Amerikos sostinėje praėjusią žiemą mes tokių prajovų nematėme, išskyrus tik Vašingtono dienos nuotykius.

Atvykęs į Čikagą ko pirmiausia dairaisi? Ogi lietuviškos duonos, dešrų, sūrio. Mat, Amerikos sostinėje tokie dalykai nelabai gaunami. Tad ir skubėjau pas "broliukus" į Brighton Parką. Tai vietos lietuviams gerai žinoma trijų bičiulių — Kazimiero Brenciaus, Algio Čepėno ir Antano Valavičiaus bei jo žmonos Viktorijos prekyba. Įėjęs į vidų nustebau: aplink sudėtuose vazonuose žydi gražiausios gėlės, o mano bičiuliai "broliukai" ėmė mane špilkuoti, girdi, aš paskelbęs "Drauge", jog jie kovo 6 d. švenčia 25 m. prekybos sukaktį; dėlto jie susilaukę nemažai gėlių, sveikinimų, linkėjimų. Pagalvojau, kokia galinga ir skaitoma yra toji lietuvių spauda, ir kartu pridėjau, kad aš laikraščiuose rašyti nebegaliu, nes atitolęs nuo Čikagos, nuo įvykių ir yra dar kitų priežasčių. Ar kas patikėjo mano pasiteisinimu, nežinau, nes "broliukai" apdovanojo ne tik lietuviška duona, dešromis, bet dar ir stipresniais patiekalais. Ir visos tos gėrybės atkeliavo į sostinę . . .

Didžiai mielas man ir plunksnos kolega kitos didelės lietuviškos prekybos Čikagoje vienas iš savininkų Jurgis Janušaitis. Kai sustojom pas jį, Jurgis pasakojo savo džiaugsmingus planus ateinančiai vasarai ir rudeniui. Reiks jam pasiekti net tolimą Australiją. Paskutinio jaunimo kongreso metu viena iš Janušaičių dukrų susipažino su jaunu lietuviu iš Australijos. Šį rudenį įvyks jų vestuvės Australijoje. Taigi bus dar viena lietuviška šeima, užmezgusi pirmąją pažintį jaunimo kongreese. Koks džiaugsmas abiejų tėvams! Ta proga už būsimųjų jaunavedžių laimę pakėlėm ir po taurelę skanaus konjako . . .

Daug metų gyvendamas Čikagoje, mielą šilumą jutau iš didžiojo mūsų tenoro Stasio Baro. Iš spaudos sužinojęs, kad jis didžiulėje šimtus milijonų kapitalo turinčioje "Standard Saving and Loan" bendrovėje iškopė į viceprezidentus, skubėjau jį pasveikinti. Radau jį gražiuose rūmuose, daugiausia lietuvių tarnautojų apsuptą. Ne iš vieno esu girdėjęs, kad tai didelių finansinių gabumų vyras. Vos pradėjęs eilinio tarnautojo pareigas toje bendrovėje, St. Baras Čikagos "Tribune" dienraščio rengtame dainininkų festivalyje laimėjo geriausio tenoro vardą. Aišku, tai buvo didelė garbė bendrovei, kai jo vardą kartojo amerikiečių dienraščiai, radijas. Bet vien dėl vardo kažin ar ilgainiui būtų galėjęs pasiekti tokias pareigas? Taip, tas mūsų deimantinis tenoras gabus ne tik dainai, bet ir finansiniams reikalams. Džiaugiasi ir JAV Lietuvių Fondas, per eilę paskutinių metų jausdamas tvirtą St. Baro paramą. Kada jis vėl sugrįš į dainos barus, taip ir nebeteko paklausti, nes, ilgiau nesimačius, rūpėjo ir kitokie klausimai.

Tai dar neviskas, apie kitus žmones bei įspūdžius, nors tikrai neprižadu, gal ir teks ateityje parašyti. O jei ne, tai tik tiek, kad, grįžęs iš šaltokos Čikagos, sostinėje jau radau sužydėjusias gėles. O nuotolis — tik 750 mylių.

• Be lietuviškos spaudos nebus sąmoningos tautos.

Pajieškojimas

Giminės Lietuvoje prašo atsiliepti **Helią Targonskienę**, gyvenančią Kanadoje. Ji pati arba žinantieji apie ją prašomi rašyti šiuo adresu: S. Sapkus, 9920-77 Street, Edmonton, Alberta T6A 3B7.

"Tėviškės Žiburių" bendradarbiai, susitikę viena proga Vašingtone — A. ASTAŠAITIS ir VL. BUTĖNAS. Pastarasis dirba radijo tarnyboje

Sadūnaitės meilės giesmė

Tokiu pavadinimu atspausdintas straipsnis "National Review" žurnale 1979 kovo 16 d. laidoje. Jo autorius yra Jack Miles, Kalifornijos universiteto leidyklos redaktorius. Žurnalas yra bene populiariausias nuosaikiųjų konservatorių atstovas JAV-se, nenoris nieko bendro turėti su John Birch draugija. Kita vertus, jis atviras, netgi linkęs legalizuoti marijuaną. Jo redaktorius yra William F. Buckley, jn.

"National Review" yra vienas geriausiai informuotų žurnalų apie komunizmą. Štai kelios to straipsnio mintys.

Yra manoma: juo mažesnė priespauda, juo lengviau ją dokumentuoti; ir atvirkščiai. Tuo būdu švelniausia priespauda visuomet esti labiausiai pagarsinama. Bet autorius prieina išvadą, kad ši tiesa nevisada pasitvirtina. Autorius pastebi, kad tos rūšies dokumentacija yra plačiai žinoma, nors ji bus suvaržyta, jei bus pasikliauta tik "The Washington Post" ar "The New York Times" dienraščių žiniom. Nes religijos priespauda, pavyzdžiui, gali liberalams nerūpėti. Komunikacijos tinklai gali apie tai galvoti taip, kaip žmogus galvoja apie savo kaimyno artritį: apgailėtina, bet tai ne naujiena.

Toliau autorius apžvelgia tą spaudą, kuriai religija yra naujiena. Tarp kitko, jis pamini, kad Anglijos "Augustine Publishing Co." spausdina Michael Bourdeaux knygą "Land of Crosses", kur aprašomas religijos persekiojimas Lietuvoje po antrojo pasaulinio karo. Ten plačiai cituojama pagarsėjusi Nijolės Sadūnaitės gynimosi kalba sovietiniame teisme. Būdinga straipsnio pabaiga: kokį nors Solženiciną, rūstų pranašą, galima nutildyti tokiu pat garsiu ir nusmerkiančiu balsu, koks yra Solženicino balsas, bet kaip galima malšinti ugnį ugnimi, kai ta ugnis yra atleidimas? Rytų krikščionybė, kaip ir Vakarų, išlieka gyva beveik komiškai — per mažiausiai tikėtinus žmones ir mažiausiai tikėtinais būdais.

Pabaigoje pridėtas Sadūnaitės adresas laiškam siųsti. **A. M.**

Punskas, mano . . .

(Atkelta iš 5-to psl.)

bažnyčia labai paprasta, kukli, bet aš nekeisčiau jos į gražiausią pilį.

Kloniai, kalneliai, tarp jų snaudžiantys ežerai — tai nuostabus Kūrėjo darbas. O jo skulptūra turi ir vaiko šypsnio, ir Fiolijo artizmo. Aš labiausiai myliu ošiantį mišką, pilną girios dvasių. Myliu klausytis snaudžiančio šimtamečio ąžuolo, kuris seka pasaką apie dievaitį Perkūną, Vaivą, vaidilutes, saugančias aukure šventąją ugnį.

Gimtine, tu skambėjai močiutės lopšinėj, kurią dainavo man vakarais. Ir kaip tavęs nemylėti, jei čia pievomis bėga, bėga vaikystės takeliai, jei kiekvienas šlamesys pažįstamas; arimo grumstelis permirkęs žmonių krauju ir prakaitu. Mano gimtine, esi tu gražiausia, esi mano laimė, ilgesys ir kančia. ("Ateitis 1978 m. 8 nr.). **Algis**

PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖ KENNEBUNKPORTE

Pranciškonai visus lietuvius kviečia atostogauti savo vasarvietėje, Kennebunkporte. Čia ideali vieta ir fiziniam, ir dvasiniam poilsiui. Pavargusias nuo darbo jėgas stiprina didinga Maino gamta — jūra, miškai, tyras oras, o taip pat geras maistas, patogūs kambariai. Dvasiai atgaivos teikia meniška aplinka — monumentinės skulptūros lauke, nuostabaus grožio koplyčia, dailės parodos, koncertai, literatūros vakarai, paskaitos. Pranciškonų vasarvietė JAV ir Kanados lietuviams yra tapusi visokeriopo poilsio vieta karštais vasaros mėnesiais.

Atostogavimo sezonas prasideda birželio 30 ir baigiasi rugsėjo 3. Informacijų ir rezervacijų reikalais kreipiamasi šiuo adresu:

FRANCISCAN GUEST HOUSE,
KENNEBUNKPORT, ME 04046, USA
Telefonas 207-967-2011.

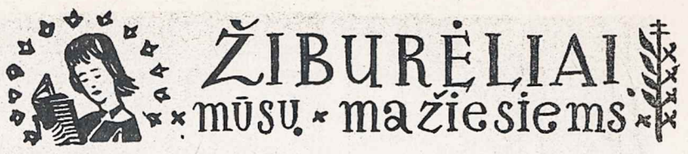

Kai žemė bunda

Pavasarį, kai žemė bunda
ir gėlės kelias pamažu,
gyvenimas sugrįžta vėlei
kiekvienu žaliu daigeliu.

Ir, rodos, niekas čia nemiršta,
tik keičiasi — gyvuoja vis
ir Kristus mirtį nugalėjo
Prisikėlimo viltimi.

Kas tiki — amžinai gyvens,
jie seka Viešpaties pėdomis.
Velykų džiaugsmas juos prikels
naujo gyvenimo šviesomis.

B. V.

Velykos

Beveik visur Velykos yra džiaugsmingai laukiamos. Vaikai ypač nekantriai jų laukia. Oras jau pradeda atšilti, šventovėje šventina verbas, o mama gamina daugybę šventiškų valgių.

Kelias dienas prieš Velykas mes dažome margučius. Šie margučiai ar velykaičiai simbolizuoja žemės atgimimą. Pirma mes ant kiaušinių užpaišome raštą su karštu vašku, tada įmetame į dažus. Kai dar jaunesnė buvau, man buvo sunku dirbti su vašku ir daug kartų supykdavau, bet metai po metų pagerėjau ir dabar kartais neatskirsi mano margučių nuo kitų.

Vaikai labai mėgsta Velykų kiškį. Velykų vakarą jie padeda pintinėles, tikėdamiesi kad per naktį kiškis atkeliaus ir pripildys jų pintinėles gėrybėmis. Vieną tokią naktį man teko atsibusti ir labai nustebti — ant sienos mačiau didelį šešėlį su ausimis, tartum kiškio. Kiškis, kaip ir margučiai, yra pavasario atstovas, malonus, švelnus gyvulėlis.

Velykos yra Kristaus Prisikėlimo šventė, bet papročiai pagyvina tą šventę.

Leta Vaitonytė, IX sk.

Vasaros rytas

Vieną vasaros rytą aš atsikėliau anksti. Niekas dar nebuvo atsikėlęs. Aš tyliai apsirengiau. Pabaigusi rengtis, ėjau pusryčių pasidaryti. Pasidariau sau manų košės. Jau apie devintą valandą norėjau eiti pasivaikščioti. Užsidėjau vasarinį apsiaustą ir išėjau. Lauke buvo šilta ir gražu. Tik dabar pamačiau savo draugę. Aš jos nemačiau beveik visą savaitę. "Labas, Daiva" — pasakė Rūtelė. —

"Labas, kur tu eini?" —

"Pas savo močiutę pasveikinti ją su gimtadieniu. Sudiev" — atsakė Rūtelė. —

"Sudiev."

Tą visą dieną tėveliai buvo išvažiavę, ir aš viena neturėjau ką veikti. Aš galvojau sau — kai prasidės mokykla, su draugėmis pažaisiu. Negaliu sulaukti, kada prasidės mokykla!

Daiva Koperskytė, VI sk.

Audra

Vieną dieną atsikėlėm labai anksti. Mamytė su tėveliu sugalvojo važiuoti prie ežero. Viską suruošę dėjom į automobilį. 10 val. ryto jau palikome namus. Reikėjo važiuoti apie 60 mylių. Paežerėje žaidžiau su smėliu, pastačiau didelę pilį. Visi maudėmės. Man patinka žaisti vandenyje. Mums besimaudant, dangus pradėjo niauktis, kilti vėjas. Visi išsigandom. Netrukus ėmė lyti. Tikėjomės gal nustos. Bet vis smarkiau ir smarkiau lijo. Visi bėgom prie savo automobilių. Visai nenorėdami, viską susikrovėm ir išvažiavom namo. Laimingi buvo tie žmonės, kurie turėjo vasarnamius, jie galėjo pasilikti prie ežero. Tėveliai prižadėjo ir vėl sugrįžti į paežerę, kai tik pasitaikys graži diena.

Rūta Sadauskaitė, VII sk.

Mano malda už tėvynę

Dieve, prašau Lietuvai duoti laisvę ir stiprybę, kad nebūtų vargo ir nereikėtų tiek daug pasiaukojimo. Kodėl rusų komunistai neleidžia spausdinti katalikiškų knygų, laikraščių ir maldaknygių? Vienoje knygoje skaitėme, kur rašoma: "Ji duotų savo gyvybę už lietuvišką žodį".

Dovydas Genys, V sk.

Dieve, prašau, kad Lietuva būtų laisva ir ten būtų linksma. Leiski jiems sekmadieniais eiti į pamaldas ir nebijoti prarasti darbo už tai.

Andrius Karosas, V sk.

Dieve, prašau Tave, kad lietuviams būtų geriau gyventi ir kad lietuviai daugiau tikėtų į Tave. Prašau padėti, kad Lietuva būtų laisva valstybė.

Julius Sinkevičius, V sk.

Dieve, aš Tave myliu. Prašau padėti lietuviams ir rusams tikėti į Tave, kad vaikai galėtų mokytis apie Tavę.

Indrė Freimanaitė, V sk.

Rusų valstybė yra didelė, bet jie nori daugiau ir daugiau žemių. Jie gali turėti didesnius kraštus pasaulyje kaip Lietuvą, Latviją, Estiją. Tada jie galėtų palikti mus laisvus. Dieve padėk.

Darius Ross, V sk.

Dieve, prašau padėki visiems lietuviams, kurie gyvena Lietuvoje, ir leiski jiems tikėti į Dievą. Leiski jiems eiti į pamaldas ir padėk jiems būti vėl laisvais.

Aras Nausėdas, V sk.

Dieve, ačiū už viską. Prašau, kad visi Lietuvoje ir visame pasaulyje tikėtų į Dievą ir kad šiame pasaulyje, kur visi gyvena, būtų linksma, kad nebūtų karų ir peštynių; kad visi būtų linksmi ir daugiau turėtų tikėjimo, kad Lietuva galėtų būti laisva.

Rasa Malinauskaitė, V sk.

Prašau Tave, Dieve, kad komunistai pradėtų tikėti ir leistų lietuviams eiti į šventoves, kad leistų Šventraštį skaityti, mokyti ir spausdinti. Aš norėčiau, kad jie laisvę turėtų ir kad būtų gera, kaip kad buvo anksčiau Lietuvoje.

Kristina Janavičiūtė, V sk.

Dieve, pagelbėk Lietuvai, kad ji būtų laisva ir kad rusai išeitų iš Lietuvos. Taip pat padėk, kad mes daugiau Tave suprastume ir kad tie, kurie netiki, galėtų tikėti. Irgi padėki tiems žmonėms, kurie sunkiai serga, ir tiems žmonėms, kurie turi vėžį.

Nijolė Bacevičiūtė, V sk.

Mielas Dieve, prašau padaryti, kad rusai tikėtų į Dievą ir kad leistų lietuviams atsispausdinti Šventąjį Raštą ir kitas lietuviškas knygas.

Zita Bacevičiūtė, V sk.

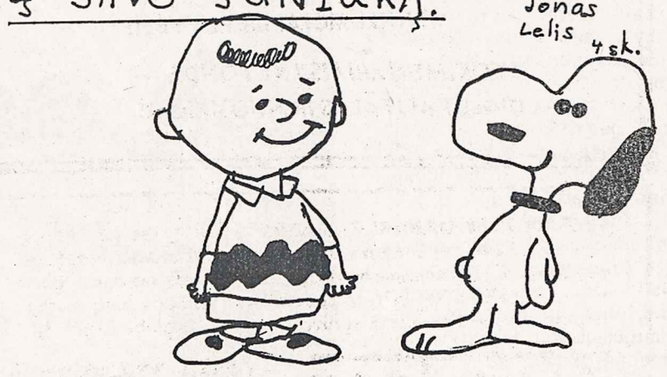

Poetas STASYS SANTVARAS, laimėjęs 1978 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją už poezijos rinkinį "Rubajatai"

Kovoje už spauda

Lietuvių spaudos laisvės atgavimo 75 metų sukakties minėjimas, kurį surengė KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius kovo 31 d. Aušros Vartų parapijos salėje, sutraukė gana daug žmonių.

Pirm. Genė Kudžmienė trumpu, gražiu žodžiu pasveikino atsilankiusius ir padėkojo už atsilankymą ir prisidėjimą prie Montrealio lietuvių bendruomenės kultūrinio gyvenimo.

Pradėdamas paskaitą kun. dr. Pr. Gaida pasakė: "Garbė montrealiečiams, kad pirmieji surengė spaudos laisvės atgavimo minėjimą."

Paskaitininkas trumpai apžvelgė 40 metų trukusį spaudos draudimo (lotyniškom raidėm) laikotarpį, išryškindamas rusų užmojį rusinti lietuvius per ortodoksiją, mokyklas ir spaudą. Rusiškų raidžių įvedimas lietuvių raštijon buvo pirmas žingsnis į tautos rusinimą. Kalbėtojas taipgi iškėlė didelį lietuvių pasipriešinimą, kuriam vadovavo vysk. M. Valančius. Neaplenkė ir ano meto kolaborantų, talkinusių rusams, kurių tarpe didžiausias buvo kun. Ant. Petkevičius, tapęs ordodoksų šventiku. Baigminėje dalyje paskaitininkas palietė dabartinę išeivijos spaudą, kuri yra tam tikru atžvilgiu panašioje būklėje, kaip ir Valančiaus laikais. Jos paskirtis — būti laisvu pavergtos tautos balsu, talkinti laisvės siekiančiai tauta, o ne pavergėjui rusui bei jo statytiniui, eiti konstruktyviu keliu, griovimą paliekant pavergėjo žmonėms.

Paskaitoje buvo ir naujų dalykų net vyresniosios kartos žmonėms, išėjusiems Lietuvos mokyklą. Pvz. įdomūs buvo epizodai apie masinį liaudies pasipriešinimą rusų užmojui, daugelio tūkstančių knygnešių armiją, jų teismus ir t.t. Rašančio šias eilutes motina anais laikais gavo iš JAV knygeles apie gražiąją Eleną ir kantriąją Magelaną ir už tai buvo tardoma net keletą dienų, be to, turėjo sėdėti "šaltojoje". Tokių faktų buvo tūkstančiai.

Pasak kalbėtojo, JAV lietuvių spauda turėjo didelės reikšmės kovoje už spaudos laisvę Lietuvoje. Jos uždavinys ir šiandieną esąs panašios reikšmės. Aplamai, lietuvių išeivijos spauda esanti gausi, įvairi ir labai gaji, ilgaamžė, nors netrūksta ir silpnų pusių. Kalbėtojas baigė paskaitą, tardamas: "Kol bus gyva lietuviška spauda, tol bus gyva ir lietuvių tauta."

Paskaita, trukusi apie pusvalandį, buvo palydėta gausiais plojimais.

Meninė dalis buvo gerai pritaikyta minėjimo progai. Lituanistinės mokyklos mokinė Vilija Lukoševičiūtė paskaitė eilėraštį ir prozos ištrauką. Birutė Nagienė-Vaitkūnaitė, žymi choreografė, pasirodė ir kaip puiki dailiojo žodžio interpretatorė. Ji paskaitė iš lietuvių tautosakos, sudarydama ištisą pynę. Girdėjome apie saulę, vėją, perkūną, šaltį, laumes, aitvarus, velnius ir t.t. Meninę dalį praturtino Algio, Andriaus ir Gailiaus Lapinų ragelių ir lumzdelio muzika, kuri skambėjo lyrišku švelnumu. Baigdami savo pynę, jaunieji muzikantai atliko "Lietuva brangi". Susirinkusieji palydėjo juos ilgais, gausiais plojimais.

Salės scena buvo gražiai papuošta Valkos-Valkavičiaus. Visų dėmesį ypač traukė apšviesta emblema su skaitline 75.

Pirm. G. Kudžmienė rengėjų vardu padėkojo programos dalyviams, ypač svečiui kun. dr. Pr. Gaidai už turiningą paskaitą, visus papuošė gėlėmis ir pakvietė prie vaišių stalo. Mūsų moterys savo kulinarija yra pagarsėjusios, todėl vaišių stalas ne tik kūnui, bet ir akiai buvo labai patrauklus.

Ne vien duona žmogus gyvas — reikia ir dvasinio maisto. O mūsų katalikės moterys savo kultūriniais parengimais Montrealyje įsirikiavo į pirmąsias eiles lietuviškoje veikloje.

Rengėjos už šį spaudos laisvės sukakties minėjimą vertos didelės padėkos. Jos pirmosios tuo būdu atkreipė visuomenės dėmesį į savąją spaudą ir jos paskirtį tautos kovoje už laisvę. Būtų gera, jeigu ši iniciatyva paskatintų rengti panašius kultūrinius vakarus ir kitose lietuvių kolonijose. **A. A.**

Atsiųsta paminėti

Į LAISVĘ, politikos žurnalas, 1978 m. gruodis. Jame rašo: Tomas Venclova, Dabartinė Lietuvos demografinė padėtis ir jos etnografinių ribų klausimas; Kęstutis K. Girnius, Socialinė Maceinos filsofija ir kt. Redaktorius — Juozas Kojelis, administratorius — Jonas Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA.

Nerimstančios širdies poezija

J. KUZMICKIS

St. Santvaras (g. 1902. V. 27) — solistas, operos libretų ir dramų autorius, teatro direktorius, lietuvių kalbos lektorius, teatro ir literatūros kritikas — įžengė į poezijos laukus 1921 m. "Sekmosios dienos" literatūriniame priede. 1924 m. buvo išleistas pirmasis jo eilėraščių rinkinys "Saulėtekio maldos", o paskui sekė "Pakalnių debesys" (1936), "Giesmės apie saulę ir sielą" (1939), "Laivai palaužtom burėm" (1945), "Atidari langai" (1959), "Aukso taurė" (1962), "D a i n o s ir sapnai" (1977).

Realybės transformacija

Įvairiai vertinama St. Santvaro poezija, tačiau, susiradęs individualų kelią ir nesišliejęs prie anksčiau madingų literatūrinių srovių, tvirtai įkopė į klasikinės poezijos parnasą.

Simboliniai įvaizdžiai, puošią širdimi išjaustą poeziją, poeto neatplėšė nuo tikro, žmogiškojo gyvenimo ir išsiliejo skaidriomis svajonėmis, meilės jausmu, o taipgi kančia, džiaugsmu, šiel vartu bei dvasiniais susimąstymais. Etinė poezijos galia, šviesus požvilgis į dažnai apniukusią žmogaus buitį, stipriai jaučiamas žmogiškumas ir gyvenimo meilė transformuoja kietą realybę šiltais gyvų vaizdų motyvais. "Nors verda, trankos vandenys įtūžę, nuo verksmo ir kančių kalnai ir girios ūžia", poetas šaukia saulės spindulį išplaukti auksiniame apsiauste į tolimus vandenis, kad meilė šūkteltų suskudusioje širdyje.

Plačiai išsiskleidęs "Dainų ir sapnų" eilėraščiais, St. Santvaras, turtingas gyvenimiška patirtimi ir lakia vaizduote, 1978 m. pabaigoje aplankė mus su septintąja poezijos knyga "Rubajatais" — lyrinėmis, filosofinėmsi miniatūromis. Pradiniu rinkinio eilėraščiu poetas atsisveikina medumi jį gaivinusią lemtį, po šypsenų šydu slepiamą veidmainybę, gobšius kaimynus, gundančias mergaites, liūdną ir apviltą brolį lietuvį ir prašo atleidžiamas, jei kam šešėliu aptemdęs kelią. Šis atsisveikinimas emocionalus, koncentruotas, perpildytas gilaus susimąstymo mintimis. Nejau poetas daugiau nesirengia dalinti poetinių ir įkvėptų poezijos dovanų?!

Rytų poezijos keliu

Rubajatai — lyrinė, filosofinė Rytų poezija, rišama su persų rašytojo, astronomo ir filosofo Omaro Khayyamo (gyvenusio c. 1050-1123 m.) miniatūriniais eilėraščiais, kuriuos 1859 m. anglų poetas Edward Fitzgerald laisvai išvertė į anglų kalbą. Kiekvieną eilėrašti sudaro keturios jambinės eilutės, kurių trys turi vienodą rimą (AABA).

Stengiantis keturių eilučių eilėraščiu išreikšti lyrinę bei filosofinę mintį, poetą varžo griežta formos disciplina, išraiškos priemonių ne per didelis įvairumas, turįs sušvytėti skaidriu lyrizmu, o taipgi aforistiniu tūriu.

Truputį nustembame, kai St. Santvaras, beveik visur laikydamasis jambinių stansų, pačiame pirmajame eilėraštyje panaudojo chorėjinį metrą, nukėlęs jį ir į antrojo ketureilio pirmąją eilutę. Tačiau panašiai įvairavo ir Petras Vaičiūnas, kuriam kūrybinį miniatūrų impulsą sukėlė taipgi "senoji Rytų poezija, joje paplitusios aforistinio eilėraščio formos" (Gyvenimo preliudai, Vilnius, 1969 m., 333 psl.). Pažymėjęs, kad taip mėgo rašyti persai ir daugelis Azijos tautų, ypač kiniečiai, P. Vaičiūnas visdėlto pastebėjo, kažin ar būtų pradėjęs panašiai rašyti, jei ne sveikatos būsena: "Negalėdamas prisėsti prie stalo ir kurti ką nors didesnio, ėmiau užrašinėti man gimusias mintis, įsprausdamas jas į kelias eilutes" (t. p. 335 psl.). P. Vaičiūnas ne tik nesilaikė keturių eilučių stansų, bet naudojo įvairų ritmą (jambus, chorėjus, daktilius) ir dažniausiai kryžminį rimą (ABAB).

Įvairi stilistika

Prof. A. J. Arberry pavadinta bakchanališka Omaro Khayyamo logika rubajatuose trumpai drūtai palietė gyvenimo malonumų naudojimą, nes pats žmogus esąs "dangus ir pragaras". P. Vaičiūnas gyvenime ir mirtyje, gėryje ir blogyje, asmenybėje ir visuomenėje jieškojo etinių vertybių, nes "veltui aukojam ir šventnamy klūpom, jei žmogui paguodą mes reiškiam tik lūpom".

St. Santvaro poezijos stilistika — kaip spindulys, suskilęs stiklo prizmėje: ji įvairi savo tematika, stilistinėmis priemonėmis bei nuotaika. Kaikuriuose ketureiliuose vyrauja vieta ir laikas ("atvirukas su Vilniaus katedra šlovinga"; "stabteliu prie Zodiako Šaulio"; "ateina vasara, ateina ir žiema"), su lengva ironija ("laiko ritmo valiojv — mes maži kvaili vaikai") ir epiniais ataudais ("gėrėkis išmintim, Žmogau"; "žmogaus nuo daikto nūdien neskiriam visai"), — tai patyrusio žyniūno taikli refleksija. Kitur stipriai išsilieja lyriniai išgyvenimai, jausmo ištakomis nešą džiaugsmą ("nektaro skirta kiekvienam džiaugsmų pilna stattinė"), liūdesį ("aš brendu į naktį, o naktis atjoja dar juodesnė"), nusivylimą ("kiek sykių tu mane jau apgavai, o Laime!"), rezignaciją ("ir man jau noro nėr nei verkt, nei nusiminti"), o taipgi viltį ("galbūt, ir mano sielą Tu priimsi ten, aukštai"), vidinį išsivadavimą ("gana tų sutemų! Į giedrą laimės dangų kilk!"), vienatvės palaimą ("kaip gera kartais vienumoj tūnot vienam").

Kaikur jausmai nuneša į aną "bakchanališką logiką": "Negaiškim! Pulkime į laimės upę svaigdami"; "vyndariai, atriskite statinę gyvo vyno"; "išgerkim, nes vis tiek pavirsime į smėlį ar į šlyną".

Epiški motyvai, atplyšę nuo spalvingos aplinkos, apglaudžia ir grubią prarastos žemės tikrovę: "Tirone. . . galėtum valdiniam užveist derlingą sodą, bet auksą vergo rankom sau kasi!" "pakinkęs traktorių ar sartį,. . . už savo prakaitą pelnai — belaisvio duonos trupinį ir slogų dvasios kartį"; "nauja religija gal Žemės Princo išprotauta — Neapkęsk! Dievą danguje ir žemėj silpną tautą — Nužudyk!"

Poeto širdies tiesa

St. Santvaro "Rubajatai" — daug išgyvenusios širdies išmedituota tiesa, kai į trumpą ketureilį labai dažnai susrūva ne tik įsibėgėjęs jausmas, bet ir mintis, susikristalizavusi aforizmo žiedu: "Aistra valdyt ir engti žmones — nuostabūs nuodai"; "laisvė — cinikų ir niekšų apšmeižta Pelenė!"; "bet giesmės — amžių girioje dingstą aidai, eilėraščiai — gal tik paminklai antkapiniai"; "ištikimybės batai amžiais buvo trapūs ir kiauri".

A. J. Arberry, kalbėdamas apie miniatiūrinius eilėraščius, pastebėjo, kad skaitytojas neturėtų būti perdaug rajus, nes greitai persisotintų ir pasijustų sergąs stipriu estetinio virškinimo sutrikimu.

St. Santvaro "Rubajatus" derėtų pamažėle skaityti. Juose jieškoma glaudaus ryšio ne tik su buities, bet ir karčios istorijos tėkme. Personaliniai išgyvenimai, identifikuojant save su bežeme karta, sulydė objektyvią tikrovę, įgalinusią prabilti į mus visus. Mūsų gi atoveika turėtų būti — "nesirengti sakyt kalbų" prie poeto karsto: "tegu dabar tie žodžiai gerų jausmų pažarsto", kai poetas brido su mumis "gyvenimą, kaip klampų molį, verkė širdy nerimstančia audra".

St. Santvaro "Rubajatų" poezija — nerimstanti a u d r a, "prasminga ir didi žmogaus buvimo padaira".

Stasys Santvaras, **RUBAJATAI.** Septintoji lyrikos knyga. Lietuvių Enciklopedijos leidykla. Boston, 1978 m., 182 psl. (337 ketureiliai). Kaina 7.50 dol.

Poezijos šventė

Naujausios dr. H. Nagio poezijos knygos "Prisijaukinsiu sakalą" sutiktuvės buvo surengtos Montrealio Aušros Vartų parapijos salėje 1979 m. kovo 23 d. Šią poezijos šventę surengė Akademinis Lietuvių Sambūris. Valdybos pirm. V. Žižys atspirašė susirinkusius, kad neturėsime solistės Ginos Čapkauskienės. Poetas H. Nagys prisijaukino sakalą, o Čikaga prisijaukino lakštingalą Giną, kuri ten smarkiai ruošiasi operai "Lucia di Lammermoor".

Dr. Ilona Maziliauskienė išsamiai apibūdino poeto H. Nagio kūrybą ir paskaitė ištraukas iš jo poezijos, plačiai sklaidydama šeštąjį jo poezijos rinkinį "Prisijaukinsiu sakalą".

Dr. H. Nagys šioje šventėje irgi nebuvo šykštus. Jis mums paskaitė savo kūrybos. Jo poezija liūdna. Jis pats tai pasakė. Štai: "Budapešto krauju pasruvęs Dunojus. . . Suomių laukų sniego plotai nukloti juodais lavonais. . . Brolių aitvarų kūnai išniekinti aikštėje. . ." Klausant jo poezijos, salėje buvo mirtina tyla — ne dėl jo liūdnos poezijos, bet dėl jo žodžių. Jis ne tik poetas, bet ir aktorius, puikus dailiojo žodžio interpretatorius, kurio gali klausytis ištisas valandas.

H. Nagio poezija nepriklausomos Lietuvos laikais, kai jis buvo 20 metų jaunuolis, buvo spausdinama 1938 m. "Ateityje" ir "Naujojoj Romuvoj". Išeivijoje jis yra antologijų, lietuviškų laikraščių ir žurnalų bendradarbis, taip pat ir aktyvus lietuvių bendruomenės narys.

"Prisijaukinsiu sakalą" išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas. Knygą apipavidalino dail. Vyt. Virkau. Knygų buvo kelios dešimtys, kurios nuo stalo tuojau dingo. Autorius turėjo nemažai darbo ant jų pasirašydamas. Tie, kurie negavo knygos, galės gauti "Rūtos" klube Montrealyje.

Po oficialiosios knygos sutiktuvių dalies sekė vaišės. Nors buvo penktadienis, darbo diena, bet lietuviškos knygos gerbėjų susirinko daug. Tarp jų buvo matyti net iš Kingstono atvykęs dail. A. Tamošaitis. Niekas neskubėjo palikti salės ir iki vidurnakčio dalijosi gražiais H. Nagio poezijos įspūdžiais. **A. A.**

● **Menas yra aš, mokslas — mes (Claude Bernard).**

Kanados Lietuvių Fondo šūkis – KAPITALAS LIETUVAI, NUOŠIMČIAI LIETUVYBEI!

STOKIME NARIAIS Į KL FONDĄ — DIDĖS KAPITALAS IR NUOŠIMČIAI

IZOLIUOKITE DABAR! Tuo būdu taupysite ištisus metus, nes sumažinsite šildymo ir vėsinimo išlaidas. Valdžios parama už izoliavimo medžiagą senesniems namams gaunama iki $350.00. Prityrę specialistai izoliuos jūsų namą, įstaigą, vasarnamį arba sunkvežimį. Skambinkite:

FOAM-TECH
INSULATION CONTRACTOR
NAMEJS BATRAKS

(416) 274-3938
P.O. Box 1, Station A
Mississauga, Ontario
L5A 2Y9

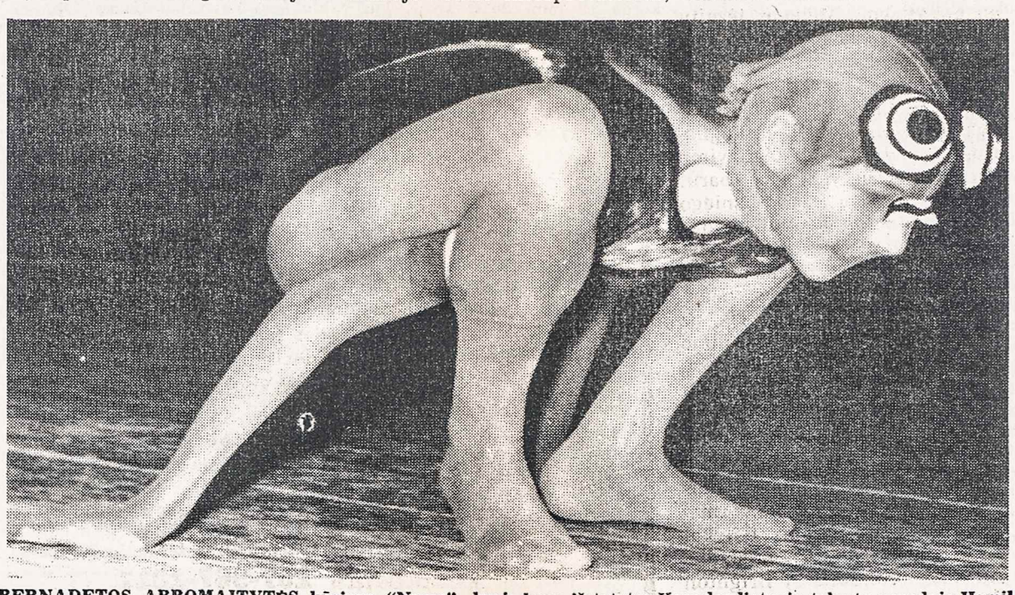

BERNADETOS ABROMAITYTĖS kūrinys "Naras", kuris buvo išstatytas Kanados lietuvių talentų parodoje Hamiltone kovo 24-25 dienomis

Nuotr. J. Miltenio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

KLEVELANDO NUOLATINĖS DIEVO MOTINOS PAGALBOS parapijos salėje kovo 11 d. įvyko trijų pianistų Smetonų koncertas: motinos Birutės, sūnų — Antano ir Vytauto. Tai turbūt vienintelė šeima, turinti tris pianistus. Abu vaikai pirmuosius fortepijono pagrindus gavo pas motiną, o jauniausiąjį Vytauta, šiuo metu turintį 23 metus amžiaus, vėliau mokė brolis Antanas, sulaukęs plataus pripažinimo gausiuose koncertuose JAV ir Europoje. Šiandien nuo jo neatsilieka ir Vytautas, kurio talentą pernai Niujorko Town Hall įvykusiame koncerte pastebėjo ir pabrėžė dienraščio "The New York Times" muzikos kritikas R. Ericson. Tame koncerte buvo įrašyta ir išleista pirmoji Vytauto Smetonos plokštelė, palankiai įvertinta amerikiečių spaudoje. Koncertą Klevelande pradėjo Vytautas W. A. Mozarto "Koncertu B-dur fortepijonui" su brolio Antano palyda, pakeitusia orkestrą. Toliau Vytautas atliko F. Chopino "Scherzo H-moll" ir savo paties sukurtas variacijas G. Bizet operos "Carmen" tema pagal W. Horovičių. Vidinę programos dalį atliko Antanas, užbaigą — Birutė Smetonienė, pasirinkusi du F. Chopino etiudus ir du M. K. Čiurlionio preliudus. Koncertas buvo įjungtas į kultūrinių NDM Pagalbos parapijos popiečių ciklą.

RAŠYTOJO ICCHOKO MERO sėkmingą proverį į Vakarų pasaulio literatūrą liudija recenzija jo romano "Lygiosios trunka akimirką", kurią plačiai žinomo literatūros savaitraščio "Les Nouvelles Littéraires" š.m. vasario-kovo laidoje paskelbė Jerome Garcin, pridėdamas ir autoriaus nuotrauką. Trumpai, bet labai palankiai recenzuojama naujoji to romano laida, išleista Stock leidyklos. J. Garcin žavisi I. Mero sugebėjimu apvaldyti siužetinę medžiagą — pasakojimo įtampą palaiko šachmatų partija, kurią lošia jaunas žydukas ir lagerio komendantas. Jei Izaokas laimės, jo laukia sušaudymas, bet Vilniaus geto vaikai liks gyvi. Jei pralaimės, jo bus pasigailėta, bet vaikus deportuos. Recenzento nuomone, ši graudi ir kartu pilna giedros apysaka gretintina su tokiais kūriniais, kaip "Annos Frank dienoraštis" ir "Giesmių giesmė". Dėlto ši knyga, "skaudi ir graži kaip žiemos dienos šviesa", bus sava visiems žemės žmonėms. Nė vieno Lietuvos rašytojo knygos nėra susilaukusios tiek vertimų į svetimas kalbas, kaip I. Mero romanai. Tiesa, jie buvo išversti tada, kai autorius gyveno Lietuvoj, išleisti Maskvos ir R. Vokietijos leidyklų maždaug pirmojoje šeštojo dešimtmečio pusėje.

PROF. DR. VYTAUTAS KLEMAS, pakviestas Saudi Arabijos vyriausybės, sostinėje Riade skaitė pranešimą apie vandens šaltinių tyrinėjimo projektą Arabijos įlankoje. Šia proga jis susitiko su ten gyvenančiais tautiečiais — Vytautu ir Vanda Šliupais, Stasiu ir Sigute Rastoniais.

LIETUVIŲ FOTO ARCHYVAS Čikagoje, vadovaujamas kun. Algimanto Kezio, SJ, baigia ruošti dokumentinį ir muzikinį filmą apie šiame mieste mirusį kompoz. Vladą Jakubėną. Pagrindinis dėmesys jame tenka dirigento Vytauto Marijošiaus pasikalbėjimui su velioniu V. Jakubėnu.

SPECIALIA BALTISTŲ KONFERENCIJA R. Berlyno Humboldtų universitete buvo paminėta Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis. Greifswaldo E. M. Arnto universiteto rektorius prof. W. Imigas skaitė paskaitą "Keturi šimtai metų seniausiajai Sovietų Sąjungos augštajai mokyklai — Vilniaus V. Kapsuko universitetui". Paskaitos antraštė liudija nemalonų faktą, kad universitetas priskiriamas Sovietų Sąjungai, nors iš tikrųjų jis su ja nieko bendro nėra turėjęs iki dabartinės okupacijos. V. Kapsuko vardą šiai mūsų tautos mokslo institucijai taipgi prikergė kompartija. Prof. V. Falkenhahno paskelbtame trumpame pranešime vilniškėje "Tiesoje" teigiama, kad paskaitininkas visdėlto kalbėjo apie šio ilgamečio Lietuvos kultūros ir mokslo židinio istorijos puslapius, paliesdamas jo laimėjimus komunistinėje santvarkoje, dabartinę universiteto mokslininkų veiklą.

TREČIĄ LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ kamerinės muzikos plokštelę "Lithuanian Chamber Music" įrašė ir išleido Bostone gyvenantis žymusis mūsų smuikininkas Izidorius Vasyliūnas su sūnumi dr. Vyteniu Vasyliūnu. Jiems talkino penki kiti instrumentalistai — Monica Kensta, Joyce A. Irons, Pamela Marshall, David Mott ir Vytautas Rastonis. Plokštelėn įrašyta K. V. Banaičio "Lietuviškoji idilė", keturi Bostone gyvenančio J. Gaidelio kūriniai — "Trio smuikui, klarnetui ir ragui", "Trio smuikui, klarnetui ir obojui", "Sonata dviems smuikams ir fortepijonui", "Trio smuikui, violončelei ir fortepijonui".

DAIL. J. ANDRAŠIŪNO tapybos darbų parodą Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė birutietės su pirm. R. Sakiene. Įvadinį žodį apie šio dailininko kūrybą tarė dail. A. Variakojienė. Parodai jis buvo pateikęs 50 savo kūrinių.

AKMENĖS LIAUDIES TEATRAS V. Palčinskaitės pjesės "Andrius" pastatymu paminėjo savo veiklos dvidešimtmetį. Nuo pat įsteigimo jam vadovauja rež. S. Niūniavaitė. Veteranų aktorių eilėse minimi: konstruktorius S. Žalneravičius, gydytoja D. Petravičienė, kompartijos veikėjas A. Juodpusis, ekonomistė J. Stanulionienė, darbininkas V. Radušis. Liaudies teatras taipgi turi ir savo vaikų dramos ratelį. Teatro repertuare — 39 spektakliai, tarp ju — R. Markūno "Paryžiau, Paryžiau", H. Vuolijokio "Akmeninė gūžta", E. Voiničo "Gylys".

KONCERTŲ CIKLĄ "M. RAVELIO KŪRINIAI" surengė Vilniaus filharmonija. Pirmajame koncerte pianistė A. Radvilaitė atliko fortepijonines M. Ravelio kompozicijas — "Varpų slėnis", "Alborada" ir "Sonatina". Vilniaus filharmonijos sol. R. Maciūtė su pianistės M. Veremejevos palyda padainavo M. Ravelio dainas "Nikoleta", "Trys rojaus paukščiai", "Rondo". Koncertą "Sonata smuikui ir fortepijonui" užbaigė smuikininkas V. Radovičius ir pianistė M. Azizbekova. Šis bei kiti M. Ravelio kūrinių koncertai buvo pakartoti Kaune ir kituose Lietuvos miestuose.

SPECIALIU LITERATŪROS VAKARU viešojoje Klaipėdos bibliotekoje buvo paminėtos 82-tosios velionies I. Simonaitytės gimimo metinės. Pirmiausia minėjimo dalyviai išgirdo pačios rašytojos balsą, magnetofono juostelėn įrašytą prieš porą metų, kai ji šventė amžiaus aštuoniasdešimtmetį. Buvo perskaitytas oficialus įsakas, suteikiantis šiai bibliotekai I. Simonaitytės vardą. Su jos gyvenimu bei kūryba minėjimo dalyvius supažindino mokytojas S. Skeivys, poetas E. Matuzevičius, rašytojas E. Uldukis ir gydytojas O. Kybrancas. I. Simonaitytės bei kitų rašytojų kūrinių ištraukas skaitė Klaipėdos dramos teatro aktoriai A. Šimanskis, N. Narijauskas ir B. Barauskas. Liaudies melodijų programą atliko Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų etnografinis ir liaudies instrumentų ansambliai.

STYGINIS VILNIAUS KVARTETAS, tarptautinio konkurso Liežo laureatas, kovo viduryje išvyko gastrolių į P. Ameriką. Kvartetą sudaro: A. Vainiūnaitė, P. Kunca, D. Kutkus ir A. Vasiliauskas. Vilniečiai yra koncertavę daugelyje užsienio šalių, tačiau jų išvyka P. Amerikon yra pirmoji. Mėnesį truksiančiose gastrolėse koncertai bus surengti Meksikoje, Kosta Rikoje, Kolumbijoje ir Peru. Išvykai paruošta apie 20 J. Haydno, W. A. Mozarto, R. Schumanno, F. Schuberto, J. Brahmso, D. Šostakovičiaus, S. Prokofjevo bei kitų klasikų kūrinių. Didžiąją repertuaro dalį sudaro J. Haydno kvartetai, kuriuos visus vilniečiai yra pasiryžę atlikti per tris koncertų sezonus Vilniuje. Tiems kvartetams teks skirti net 19 koncertų. Lietuviams kompozitoriams išvykoje į P. Ameriką atstovaus M. K. Čiurlionio, V. Barkausko ir G. Kuprevičiaus kūriniai.

PANEVĖŽIO PREKYBOS VALDYBOS moterų chorui, kurio vadovė yra Gražina Viržonienė, buvo duotas "Volungės" vardas.

BRONIAUS MACKEVIČIAUS poezijos vakarai jo amžiaus penkiasdešimtmečio proga buvo surengti Vilniuje ir Kaune. Vilniečiams apie jo kūrybą kalbėjo literatūros kritikas J. Stepšys. Eilėraščius skaitė pats B. Mackevičius ir dramos aktorė G. Urbonaitė. Padainuota dainų, sukurtų B. Mackevičiaus tekstais. Kauniečius su B. Mackevičiaus poezija supažindino poetas A. Mikuta. Kompoz. V. Švedas papasakojo apie B. Mackevičiaus bendradarbiavimą su kompozitoriais, pasinaudodamas dainų įrašais. Naujausius savo eilėraščius skaitė B. Mackevičius.

LIETUVOS FOTOGRAFIJOS MENO DRAUGIJOS salone Vilniuje meninių nuotraukų parodą "Žydėjimas" surengė žymusis fotografas Romualdas Rakauskas, priklausantis Tarptautinei Fotografijos Meno Federacijai. Šiai parodai jis buvo sutelkęs apie 80 nuotraukų, atspindinčių vaikystės džiaugsmą, senatvės išmintį, sodų žydėjimą.

ŠIAULIŲ PARODŲ RŪMUOSE antrą kartą buvo surengtas senosios muzikos festivalis. Jį pradėjo šiauliečiai — K. Preikšo pedagoginio instituto vokalinis senosios muzikos ansamblis, įsteigtas prieš penketą metų ir vadovaujamas Sigito Vaičiulionio. Jo koncertas priklausė ciklui "Vokalinė XVI—XVIII š. Lietuvos muzika". Buvo atliekamas Žygimanto Augusto kapelos repertuaras. Ciklui taipgi priklauso ir Vilniaus universiteto kapelų repertuaras, skirtas šios mokslo institucijos 400 metų sukakčiai. Festivalyje taipgi dalyvavo du vilniečių kolektyvai: Vilniaus filharmonijos senosios muzikos ansamblis "Musica humana" su sol. R. Maciūte ir kamerinis ansamblis, vadovaujamas J. Kučinsko, su Vilniaus operos sol. A. Stasiūnaite. Į Šiaulius dalyvauti festivalyje buvo atvykę keturi kaimynų senosios muzikos vienetai: Kijevo ansamblis, Jaroslavlio filharmonijos "Barokas", Gudijos filharmonijos "Cantabile" ir Tartu "Hortus musicus". **V. Kst.**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 16 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
term. indėlius 1 metų 10%
term. indėlius 2-3 metų 9¾%
pensijų ir namų s-tas 9¼%
taupomąsias s-tas 9%
depozitų-čekių s-tas 6%

DUODA PASKOLAS:
asmenines 10½%
nekiln. turto 10¼%
investacines 10½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER/photographers
2374 Bloor Street West, Toronto, m6s 1p5 | 769-4488
Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų fotografinių darbų

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas bei "stereo" aparatus.

Lietuviška maisto krautuvė **EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN**
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI

Ateitininkų žinios

Ateitininkų šventė — jau kitą savaitgalį. Ypač svarbu atkreipti dėmesį į sendraugių, studentų ir moksleivių susirinkimus, per kuriuos kalbės "Ateities" red. kun. dr. Kęst. Trimakas, atvykęs iš Čikagos.

Sendraugių susirinkimas įvyks balandžio 20, penktadienį, 8 v. v., Prisikėlimo par. Parodų salėje. Kun. Trimakas kalbės tema: "Į pilnutinį krikščionišką atsinaujinimą". Studentų susirinkimas įvyks šeštadienį, 1 v. p. p., seselių namuose, ir moksleivių — ten pat 2.30 v. p. p.

Dėkojame A. Sauliui už duosnią auką Motinai Teresei, dirbančiai Indijoje su badaujančiais ir raupsuotaisiais. Kas dar norėtų paaukoti, tai gali padaryti per V. Kolyčių.

Sveikiname visus ateitininkus Velykų švenčių proga. Prašykime Šv. Dvasios, kad padėtų mums suprasti, jog su Jėzaus mirtimi ir mes mirštame senam gyvenimui, su Jo prisikėlimu ir mes esame prikelti naujam gyvenimui. Gyvenkime tą naują gyvenimą "save atnaujindami Kristuje".

"Ateities" redaktorius kun. dr. K. Trimakas balandžio 6 — 8 d. d. aplankė Los Angeles ateitininkus. Sendraugiams kalbėjo tema "Į pilnutinį žmogiškai krikščionišką atsinaujinimą", jauniesiems ateitininkams — apie jaunystės psichologiją ir krikščionišką atsinaujinimą, visuomenei — apie psichologinę suaugusių odisėją, jos miražus ir dūžius.

Ateitininkų sendraugių stovykla pranciškonų vasarvietėje, Kennebunkporte, bus rugpjūčio 11 — 19. Norintieji dalyvauti iš anksto registruojasi šiuo adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, Maine 04046. Tel. 207-967-2011.

Skautų veikla

• Prisikėlimo džiaugsmas yra vienintelis ir stipriausias pagrindas budėti dėl geresnio žmonijos rytojaus. Tai ranka, gelbstinti ir vedanti. Tvirtai laikytis jos — tebūnie Šv. Velykų linkėjimai.

• "Rambyno" tunto prityrusių skautų sueiga šaukiama bal. 11 d., 7 v. v. skautų būkle.

• "Mindaugo" dr-vės sueiga — balandžio 9 d., 7 v. v. Prisikėlimo patalpose. Iki žiemos veiklos pabaigos beliko trys sueigos. Jų nelankantieji bus išskirti iš draugovės ir praras teises stovyklauti. Draugovei vadovauja s. v. sk. Tomas A. Senkevičius.

• Kanados rajono vadovų-vių, tėvų ir skautininkų-kių suvažiavimo programoje numatyti pašnekesiai bei diskusijos apie tėvų komitetus, skiltis, draugoves, tuntus, sueigas, šventes, laužus, skautų-čių telkimą, jūrų skautus, lietuviškumą. Be to, bus vadovų pranešimai. Suvažiavimas — bal. 28-29 d. d. Dalyviai turės progos šeštadienio vakare pamatyti muz. A. Jurgučio "Emiliją Platerytę".

• Kovo 27 d. vadovų-vių posėdyje aptarta XVII Romuvos stovykla, kuri prasidės rugpjūčio 4 d. Stovyklaujama bus dvi savaites. Rajono vadija priėmė ps. M. Rusino pateiktą programą. Stovyklos ruošimu rūpinasi "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntininkai bei jų vadovai-vės. Tuo norima labiau išjudinti vienetus ir jaunesniuosius vadovus-ves. Greitu laiku bus paskelbta stovyklos vadovybė, mokesčiai ir kita informacija. Galimas dalykas, kad stovykloje su atskira programa ir paskirtimi įsikurs "Ąžuolo" ir "Gintaro" vadovų-vių mokyklos.

• Pasaulio skautų globėjo šv. Jurgio diena bus minima balandžio 21. "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai organizuotai dalyvaus pamaldose Lietuvos Kankinių šventovėje 11 v. r. Iškilminga sueiga — 4.30 v. p. p. Prisikėlimo salėje, dalyvaujant ir Hamiltono skautams-tėms.

• Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas "Romuvos" stovyklavietei paskyrė $200. Nuoširdus ačiū.

Č. S.

Niagara Falls, Ont.

KAS METAI mirties angelas aplanko mūsų koloniją ir pasirenka vis naujų aukų. Štai, š.m. kovo 11 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė taurus lietuvis Julius Nekrošius. Paliko liūdinčią žmoną Tiną, Niagara Falls, Ont., brolį Vladą ir seseris — Elzę Lukoševičienę ir Stefaniją Janušonienę Lietuvoj, nemažą būrį tolimesnių giminių Kanadoj ir Amerikoj.

Velionis buvo gimęs 1906 m. Karužiškių k., Panevėžio valsč. ir apskr. Į Kanadą atvyko 1930 m. ir apsistojo Winnipege. Depresijos metais teko gerokai pavargti. 1933 m. susipažino ir vedė Kanadoj gimusią lenkų kilmės merginą. Ji, būdama gabi ir sumani, greitai pramoko lietuviškai kalbėti ir savo darbštumu padėjo Juliui gerai įsikurti. 1943 m. jie atsikėlė į Niagara Falls, Ont., ir Chippawoi pirko ūkį, kurį vėliau, prijungus Chippawą prie Niagara Falls, išpardavė sklypais, sau pasilikdami sklypą, ant kurio pasistatė gražų namą. 26 metus Julius dirbo Norton chemikalų fabrike Niagara Falls, Ont. Į pensiją išėjo 1969 m., tačiau dėl širdies negalavimų neilgai galėjo džiaugtis savo gyvenimo saulėlydžiu.

A.a. Julius buvo geros širdies žmogus, duosnus lietuviškiems reikalams, rėmė lietuvišką spaudą ir nevienam lietuviui padėjo atvykt į šį kraštą bei susirasti darbą. Buvo nariu medžiotojų ir meškeriotojų

(Nukelta į 9-tą psl.)

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos centro valdyba. Stovi iš kairės: pirm. Paulius Kuras, sekr. Nijolė Gverzdytė, vicepirm. Raimundas Sungaila, informacijos sekr. Danguolė Juozapavičiūtė, ryšininkė Rita Paréštytė; trūksta — ižd. Vyto Valaičio, ryšininko Jurgio Valaičio Nuotr. L. Underienės

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Augščiausios moterų krepšinio lygos pirmenybės užbaigtos šešių stipriausių komandų susitikimu Elektrostalyje. Šiame šešetuke buvo ir Vilniaus "Kibirkštis", pernai laimėjusi IV vietą. Ta pati vieta kibirkštietėms teko ir šiemetinėse pirmenybėse. Dėl jos teko kovoti su Leningrado "Spartaku", kurį "Kibirkštis" įveikė 73:69. Po 37 rungtynių komandos išsirikiavo: I. Rygos TTT su 33 pergalėm, II. Maskvos srities "Spartakas" su 29, III. Maskvos "Dinamo" su 25, IV. Vilniaus "Kibirkštis" su 20, V. Leningrado "Spartakas" su 19 ir VI. Alma Atos "Universitetas" su 11. Po metų pertraukos pirmenybių laimėtoju 18-tą kartą vėl tapo Rygos TTT klubas. Beveik sensacija tenka laikyti Eletrostalyje įvykusias Rygos TTT ir "Kibirkšties" rungtynes. Pirmąjį kėlinį vilnietės netikėtai laimėjo 40:21 ir rungtynes užbaigė 83:48 savo naudai. Tai iš tikrųjų gražus laimėjimas prieš daugkartines šios lygos čempijones. Atrodo, "Kibirkštis" turi vilties ateityje išsikovoti bent jau bronzos medalį. Kijeve dėl VII-XII vietų varžėsi silpniausios šios lygos komandos. Užėmusios dvi paskutines vietas, iš augščiausios lygos iškrito Dnepropetrovsko "Stalio" ir Leningrado "Burevestniko" krepšininkės.

Kauno "Žalgiris", pernai augščiausioj vyrų krepšinio lygoj laimėjęs bronzos medalį, šiemet atsidūrė paguodos turnyre, kuriame buvo kovojama dėl teisės pasilikti šioje lygoje. Be "Žalgirio", jame dalyvavo kita augščiausios lygos komanda — Rygos VEF, dvi stipriausios pirmosios lygos komandos — Krasnodaro "Strojitelis" ir Rygos ASK. Paguodos turnyre kiekviena komanda Kaune sužaidė po 6 rungtynes. Turnyrą su 5 pergalėm laimėjo žalgiriečiai, o II vietą su 4 pergalėm užėmė Rygos VEF. Taigi, abi augščiausios lygos komandos ir toliau žais šioje lygoje. Šia proga prisimintina, kad "Žalgirio" pernai turėtą bronzos medalį šįkart netikėtai laimėjo Vilniaus "Statybos" krepšininkai.

Tarptautinės ir sąjunginės plaukimo pirmenybės dėl laikraščio "Komsomolskaja Pravda" prizų įvyko Minske, susilaukus apie 700 plaukikų iš Vengrijos, R. Vokietijos, Rumunijos, V. Vokietijos, Čekoslovakijos, Kubos, Suomijos ir Sovietų Sąjungos. Šiose pirmenybėse pasižymėjo du krūtine plaukiantys vilniečiai — pasaulio rekordininkė Lina Kačiušytė ir Robertas Žulpa. L. Kačiušytė laimėjo I vietą 200 m plaukime per 2 min. 31,63 sek. Iki jai priklausančio pasaulinio rekordo pritrūko tik 0,24 sek. Dar reikšmingesnę pergalę L. Kačiušytė pasiekė 100 m plaukime krūtine, šį nuotolį įveikusi per 1 min. 12,02 sek. ir pirmą kartą pralenkusi pasaulio rekordininkę leningradietę J. Bogdanovą (1 min. 12,56 sek.), kuri yra pagrindinė Linos varžovė. L. Kačiušytės pasiektas rezultatas yra naujas Lietuvos moterų ir merginų rekordas. Senasis — 1 min. 13,22 sek. taip pat priklausė šešiolikmetei Linai. R. Žulpa laimėjo I vietą 200 m plaukime krūtine. Jo rezultatas 2 min. 18,42 sek. pagerino Lietuvos vyrų rekordą (2 min. 20,53 sek.), kurį jis pernai buvo pasiekęs pasaulio pirmenybėse V. Berlyne. Ten jam buvo tekusi V vieta. R. Žulpa taipgi pagerino ir Lietuvos vyrų rekordą 400 m plaukime kompleksiniu būdu iki 4 min. 39,09 sek. Senasis 4 min. 45,38 sek. rekordas taipgi priklausė R. Žulpai.

VYČIO ŽINIOS

KSA krepšinio pirmenybėse dalyvavo 4 Vyčio komandos: vyrų B, jaunių A(19), jaunių B(16) ir jaunių C(14). Dvi komandos laimėjo pirmas vietas ir pasipuošė Kanados lietuvių krepšinio meisterio titulais — tai vyrų B ir jaunių B komandos.

Vyrai B pirmose pirmenybių rungtynėse nesunkiai įveikė Montrealio Taurą II 75:50. Baigminiame žaidime nugalėję Hamiltono Kovą 95:78, tapo šios klasės meisteriu. Nors komanda sudaryta iš gana jaunų žaidėjų, tačiau sužaidė gana ryžtingai ir pelnytai tapo šios klasės meisteriu. Žaidė: R. Duliūnas 42, R. Saplys 27, J. Karpis 21, R. Bumelis 14, K. Simonaitis 18, E. Stravinskas 10, P. Lorencas 9, J. Didžbalis 8, L. Kaknevičius 8, J. Zenkevičius 4, V. Šimkus 2, E. Nacevičius 2.

Jauniai A, kurių komanda sudaryta daugiausia iš buvusių B klasės žaidėjų, pralaimėjo abejas pirmenybių rungtynes ir liko trečioje vietoje. Rungtynių pasekmės: Vytis — Aušra 70:89, Vytis — Kovas 67:81. Žaidė: J. Karpis 43, J. Zenkevičius 23, L. Kaknevičius 18, E. Augaitis 14, A. Kišonas 8, V. Šimkus 8, G. Sendžikas 5, A. Radzevičius 5, K. Banelis 2, L. Siolek 2, T. Kasperavičius 1.

Jauniai B, kaip ir buvo tikėtasi, nesunkiai nugalėjo Hamiltino Kovą 69:39 ir tapo šios klasės meisteriu. Jono Karpio vadovaujama komanda sudaro pajėgų vienetą. Meisteriai: J. Karpis 6, A. Slapšys 16, A. Saplys 16, P. Tutlys 12, A. Balsys 4, S. Namikas 4, R. Budrys 4, V. Grabauskas 4, J. Ažubalis 2, T. Trinkūnas, P. Sukauskas, J. Aukštaitis.

Jauniai C pralaimėjo Aušrai 32:49. Prieš tai rungtynes dažniausiai laimėdavo vytiečiai, tačiau šį kartą nepajėgė atsilaikyti prieš greitą pažangą darančius Aušros krepšininkus. Žaidė: J. Namikas 8, R. Karpis 6, A. Slapšys 5, G. Grabauskas 6, A. Dunderas 3, L. Ažubalis, P. Karpis, R. ir E. Stanuliai, Prakapas, R. Marcinkevičius, Aukštaitis. Vytiečių žaidimui pakenkė ir tai, kad du geriausi žaidėjai — G. Grabauskas ir R. Karpis už pražangas — turėjo palikti aikštę.

CYO lygos baigminiame žaidime jauniai A pralaimėjo St. Peters penketukui 55:66. Vyčiai gerai žaidė pirmą puslaikį, kurį laimėjo 30:25 pasekme. Antrame puslaikyje vytiečius lydėjo įvairios pasekmės, ir teko rungtynes pralaimėti. Žaidė: J. Karpis 16, K. Banelis 10, A. Saplys 10, A. Kišonas 8, G. Sendžikas 7, J. Bukowski 4. A. S.

Vasario 16 gimnazijoje: "Dėkui tau, maža liepsnele, dek širdelėje"

Sudbury, Ontario

MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ klubo "Geležinis vilkas" valdyba š.m. balandžio 28, šeštadienį, 6 v. vakaro, 195 Spruce St., suomių salėje, rengia klubo nariams ir svečiams metinį pobūvį — premijų įteikimą už geriausius medžioklės ir žvejybos rezultatus, vakarienę, šokius ir kt. Nariams, jų žmonoms bei vyrams įėjimas nemokamas, svečiams — porai $7.00, vienam $4.00.

Valdyba

KLB APYLINKĖS VALDYBA š.m. gegužės 12, šeštadienį, 6 v.v., 130 Frood Rd., ukrainiečių salėje, rengia motinų pagerbimą — Motinos Dienos minėjimą. Programoje: paskaita, meninė programa, šokiai ir kt. Kviečiami visi lietuviai dalyvauti, pasikviesti svečių ir pagerbti mūsų motinas. Laukiame. Valdyba

VALYS BRUŽAS, veiklus lietuvis, energingas žemaitis, sporto klubo "Geležinis vilkas" pirmininkas, atšventė savo 65 metų amžiaus sukaktį. Jo pasveikinti susirinko apie 60 lietuvių. Ilgiausių metų! J. Kručas

• NAUJAM prenumeratoriui "Tėviškės Žiburiai" — tik $10 metams. Reguliari prenumerata — $14.

Naujas kapas Lietuvoje

Laisvąjį pasaulį vėl pasiekė žinia, kad š. m. kovo 8 d. Šilalės mieste, Žemaitijoje, po trumpos, bet skaudžios ligos staiga mirė Telšių vyskupijos garbės kan. kun. **Juozas Valaitis.** Velionis buvo gimęs 1897 m. Suvalkijoje, kunigu įšventintas 1920 m. Neilgai trukus buvo vyskupo J. Staugaičio pakviestas į Telšių vyskupiją. Čia uoliai įsijungė į sielovados darbus. Rengiantis statyti kunigų seminarijos rūmus Telšiuose, kun. J. Valaitis buvo pasiųstas į JAV rinkti aukų. Tą misiją jis sėkmingai įvykdė ir surinko apie 200.000 dolerių. Grįžęs iš JAV, kun. Valaitis buvo paskirtas Telšių kurijos kancleriu ir katalikų akcijos vadovu. Tačiau neilgai jam teko ramiai eiti šias pareigas. Prasidėjęs II D. karas iškėlė naujas problemas. Kan. J. Valaitis tačiau pasiliko tėvynėje ir visu uolumu pasišventė sielovados darbams įvairiose vietovėse ir pareigose. Ypač pasižymėjo kaip geras pamokslininkas ir nuodėmklausis.

Kan. J. Valaičio laidotuvėse Šilalėje dalyvavo labai gausi minia tikinčiųjų ir apie 110 kunigų, kurių tarpe ir jo brolis Šilalės klebonas kun. Feliksas Valaitis. Gedulo pamaldoms vadovavo Kauno vyskupas pagalbininkas Liudas Povilonis. Kartu šv. Mišias aukojo Telšių vyskupijos valdytojas kun. Antanas Vaičius, velionies brolis kun. Valaitis, prel. Barauskas, kan. J. Meidus, kan. Gasčiūnas ir kitų Lietuvos vyskupijų atstovai. Pamaldų metu pamokslą pasakė Telšių vyskupijos valdytojas kun. A. Vaičius, o kapuose su velioniu atsisveikino kun. Gustaitis ir kan. Beinoris, iškeldami mirusio kanauninko gausius nuopelnus. Kl. Razminas

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave, Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

AL GARBENS REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

BLOOR-JANE, atskiras rupių plytų namas, 6 kambariai per 2 augštu, (gumwood medis), modernios 2 virtuvės ir prausyklos (viena pirmame augšte), vandens šildymas; įvažiavimas ir garažas; arti Bloor-Jane požeminio; prašo $75.900.

INDIAN RD.-BLOOR, atskiras 10 kambarių namas, arti Lietuvių Namų, naujas vandens šildymas, 3 virtuvės, 3 prausyklos, gilus sklypas, 2 garažai; vienas atviras mortgičius.

INDIAN RD.-HOWARD PARK. Dvibutis, atskiras (paskirstytas į 4 butus), 4 modernios virtuvės ir prausyklos, iš viso 12 kambarių; pajamos $890.00 į mėnesį, be to, butas savininkui; pastatas gerame stovyje; dviejų augštų; įmokėti apie $20.000.

ARMADALE G-VĖ, pusiau atskiras, 6 kambarių namas, 2 modernios virtuvės ir prausyklos, platus įvažiavimas, garažas; prašoma kaina $59.900.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.
NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
10% už 1 m. term. indėlius
9½% už 3 m. term. indėlius
9¼% už pensijų ir namų planą
9¼% speciali taup. sąsk.
8¾% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:
10½% už asm. paskolas
10¼% už mortgičius

AKTYVAI virš 22 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 Tel. 533-5454

Lietuviška "Real Estate" įstaiga St. Petersburge, Floridoje
ANGELĖ E. KARNIENĖ Broker • Realtor Notary Public
REALTOR®
Rezidencijos - moteliai - sklypai Daugiabučiai (kondominiumai) Nuomojimo patarnavimas
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida, 33706
Telefonas (813) 360-2448 • vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. • Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviai Čikagoje

K. A. SAULAITIS

"EMILIJA PLATERYTĖ", 3 veiksmų, 4 paveikslų muzikinė drama, sutraukė Čikagos ir kitų miestų lietuvius dviem spektakliam kovo 31 ir balandžio 1 d. Marijos augštesniojoje (seserų kazimieriečių) mokykloje. Libreto autorius Anatolijus Kairys konę dvejus metus dirbo su kompozitoriumi Aloyzu Jurgučiu, ruošdami 1831 m. sukilimo vadovės veikalą, kurį rengė ir atliko meno ansamblis "Dainava" su solistais. Per abu pasirodymus buvo gerokai per 2,500 asmenų, kurie pasisakė ypatingai paveikti vaidybos, dainų, muzikos, pačios dramos temų ir atlikimo. Kiekvienas veiksmas užtruko apie pusvalandį, palydimas 20 muzikantų orkestro, kuriam dirigavo pats kompozitorius. A. Jurgutis šį kūrinį apie drąsią ir ryžtingą lietuvę dedikavo savo žmonai Marijai, kuriai sovietų valdžia neleidžia į Vakarus atvykti.

"Už tave, gimtoji žeme, mirti nebijosiu" — skamba pirmojo veiksmo ir viso veikalo tema. Jeigu muzikinis, operinis pastatymas neleidžia išvystyti plačiau pačių veikėjų būdo ir asmeninės dramos tiek, kiek teatras, A. Jurgučio komponuoti įvairių instrumentų garsai sukėlė įtampos, lyrinio gamtos ar žmonių santykių atoslūgio ir ryžtingo žygio įspūdžius. Iš trijų veiksmų pirmasis turiniu labiausiai atkreipia klausytojų dėmesį į anų laikų (po 1831 m. sukilimo buvo uždarytas Vilniaus universitetas, po 1863 m. — uždrausta spauda) viltį "ateina naujas gyvenimas" ir į šių dienų pastangas kovoti už Lietuvos laisvę. Muzikinė ir dramos tema supinama paskutiniame paveiksle, kai scenon tarp žuvusių kovoje išeina keturi vaikai tautiniais drabužiais. Per klaidą įvykstančių piršlybų metu Emilija Platerytė (Nerija Linkevičiūtė) susitinka su generolu Ivan Ivanovičium (Juozas Laurušonis) — Daugpilio komendantu. Rusų generolą lydi kpt. Kirilas (Bronius Jančys), kuris pasisako esąs lietuvis, o pilies įguloje tarnauja dar Platerytės pusbroliai ir tuzinas kitų lietuvių. Čia ir kyla mūšio mintis — paimti Daugpilį, kai sukilimas pirmo veiksmo pabaigoje prasideda.

Jeigu premjeros pradžioje užtruko publikai ir artistams įšilti, tai pirmojo veiksmo įspūdžiai išsiliejo vėliau šiame Živilės Numgaudaitės ir Lilijos Nastonaitės režisuotame veikale. Emilijos pusbrolis Cezaris Plateris (Valentinas Liorentas) ir jos karinių pastangų bendrininkas Antanas Stuoka (Rimas Strimaitis), blaškosi tarp vilties ir karinės tikrovės. Meilės motyvas jungia juos su Marija Prušinskaite (Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė), pirmajame veiksme daugiau pasireiškusia adjutante, ir su Emilija: "Tebūna likimas vienodai geras ir žiaurus". Gražūs duetai ir trijų balsų dainos iškelia bendrą ryžtą: "Kol vienas sukilėlis dar gyvas, aš kovosiu šalia jo", "Dėkui, kad stiprini mane". Fone sukilėliai ("Dainavos" ansamblis) su kalviu ruošiasi kovai.

Trečio veiksmo pradžioje vėl pasirodo kpt. Kirilas, pranešdamas, kad rusai sąmokslą išaiškino ir trys divizijos supa sukilėlius. Per klaidą Emilijos akivaizdoje nukautas rusų kariuomenėje tarnaująs kapitonas lietuvis rizikavo ir prarado savo gyvybę už lietuvybę. Įdomu būtų žinoti, ar muzikinė drama šį asmenį išryškina todėl, kad klausytojai įsidėmėtų, jog lietuviška dvasia ir kilmė yra platesnė už organizuotus vienetus ir oficialius pavadinimus šiandieninėje Lietuvoje bei išeivijoje.

Pamiškėje prie koplytėlės baigiasi drama, kai sužeistoji Emilija miršta ir pasirodo žuvusių vėlės. "Mūsų laisvė neišperkama", "Sutok, keleivi, kodėl taip žiauriai šlama vėjas", žuvusiems "Garbė amžina" dainuoja veikėjai, pabrėždami, kad mūšis pralaimėtas, bet kova ir tėvynė dar lieka.

"Emilijos Platerytės" dekoracijos — Jurgio Daugvilos, techninis scenos vadovas — Česlovas Rukuiža, chormeisterė — Rasa Šoliūnaitė, akompaniatorė — Živilė Modestienė. Dviejų sukilėlių vaidmenys (Julitos ir Teofilės) teko Nelei Paulauskaitei ir Julitai Šermukšnytei-Burgess.

"Dainavos" ansamblis gyvuoja jau 34 metai, o apie 20 m. vienu iš pagrindiniu mecenatų ir globėjų yra Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai. Pastarasis kalbėjo per užbaigtuvių vakarienę, sakydamas: "Sukilėliai mūsį pralaimėjo, bet jų šūkis neužgeso iki šių dienų", ragindamas kovoti (bet ne tarp savęs). Kompozitorius ir dirigentas Aloyzas Jurgutis savo darbą palygino su skulptoriaus, kuris mato ką kilnaus ir gražaus dar neapdirbtoje medžiagoje: "Jei mano rankos, širdis reikalinga, kreipkitės į mane". Šaulių namuose kelis šimtus dalyvių ir svečių supažindino su veikalo ruošos eiga Anatolijus Kairys, o "Dainavos" pirm. Aleksas Smilga dėkojo visiems: "Tik visų bendrom jėgom skamba lietuviška daina". Programai vadovavo Vytas Radys.

LAIMA RASTENYTĖ, palydima pianinu savo vyro Dariaus Lapinsko, balandžio 1 d. pirmą kartą atliko pilną koncertinę programą, dainuodama H. Purcell, R. Schumann, G. Rossini, G. Donizetti, C. Saint-Saens, K. Brundzaitės, J. Gruodžio ir D. Lapinsko kūrinius. Tuo pačiu metu kitur vyko "Dainavos" spektaklis, bet publikos prisirinko. Dalyvavusieji labai palankiai atsiliepė apie balsinį ir dramatinį Laimos Rastenytės-Lapinskienės gabumą, muzikinę interpretaciją.

VILNIAUS UNIVERSITETO 400 m. sukakties parodą kovo 30 atidarė gen. Lietuvos konsulė Juzė Daužvardienė, PLB pirm. Vytautas Kamantas ir parodos iniciatorius bei pagrindinis rengėjas Bronius Kviklys, kurio paties to universiteto diplomas iškabintas tarp rodinių. Porą metų ruošta medžiaga išdėta lyg plakatuosee — tai paties miesto istorijos, universiteto įvairių laikotarpių dokumentai, nuotraukos ir aprašymai, taip kad lankytojas bent gerą valandą žiūrinėja, kol susipažįsta su rodiniais. Atskirai sudėti įvairiausi Vilniaus ir universiteto medaliai, šiuolaikinė grafika, plakatai ir kitas universitetą minintis menas. Įdomumą liudija šimtai lituanistinių mokyklų mokinių, kurie tyliai apėjo rodinius, domėjosi nematyta medžiaga ir labai senomis knygomis.

Winnipeg, Manitoba

AUKOJO TAUTOS FONDUI — po $20: M. Januška, M. Šarauskas; po $10: L. Stanius - Stanevičius, V. Matutis, Ant. Kuncaitis, V. Januška, K. Blažys, J. Valaitis, P. Liaukevičius, J. Grabys, J. Demereckas. Po $6: Feliksas Kračikas;

Po $5: Alf. Balčiūnas, V. Stankevičius, J. Timmermanas, V. Zavadskienė, V. Giedraitis, K. Malaška, St. Ramančiauskas, Ona Jančiukienė, kun. J. Bertašius, Eug. Kalasauskas, V. Rutkauskas, Edv. Tysliava, Margaret Jauniškis, J. Bežis, St. Bartkevičius.

Po $4: J. Mikalauskas, Vyt. Krisčiūnas, V. Šerkšnys; po $3: P. Galminas, V. Daubaras, Marija Januškienė, Ev. Federas, P. Žilinskas; po $2: G. Baniukonis, P. Bagdonas, P. Jurgelevičius, V. Marozas, M. Timmermanas, A. Lingė, Ant. Samulaitis, K. Strikaitis, V. Urniežius, E. Dirikis, A. Greening; po $1: M. Bagdonienė, Liudas Bartininkas, J. Birutis. Aukotojams nuoširdi padėka. Iš viso surinkta $263.

J. Demereckas,
Tautos Fondo atstovas Winnipege

Kanados lietuvių talentų dienų dalyviai kovo 24-25 d.d. Hamiltono Jaunimo Centre — Nuotr. J. Miltenio

TORONTO

PRANEŠIMAS

Papildomai pranešama, kad Staynerio-Wasagos apylinkės lietuviai Tautos Fondui suaukojo: 1977 m. — $739, 1978 m. — $1065. Pinigai per Toronto atstovybę buvo persiųsti TF atstovybei Kanadoje, o iš čia — Tautos Fondo centrui Niujorke. Pinigai skirti VLIKo darbams remti. Ateityje Staynerio-Wasagos apylinkės lietuvių aukos Tautos Fondui bus persiunčiamos tiesiai TF atstovybei Kanadoje ir bus skelbiamos metinėje apyskaitoje. Tautos Fondo įgaliotiniu Staynerio - Wasagos apylinkėje yra inž. A. Masionis.

J. Vaičeliūnas,
TF atstovybės Kanadoje pirmininkas

"Atžalyno" vadovybėn išrinktieji pirmajame posėdyje kovo 27 d. pasiskirstė pareigomis: grupės vadovė — Silvija Leparskienė, tėvų komiteto pirm. Aldona Zender, vicepirm. Petras Šturmas, ižd. Valteris Dauginis, sekr. Aldona Podsadecki, korespondentas Pranas Dovidaitis. Parengimų komisija: pirm. Aida Dreserienė, nariai — S. Kojelienė, A. Lukošienė, S. Macijauskas. Revizijos komisija: pirm. Petras Jurėnas, narė — Galina Morkūnienė.

"Atžalyno" išvykos: balandžio 28 d. — į "Aido" choro koncertą Hamiltone; gegužės 12 d. — Thunder Bay, Ont., drauge su trijule "Vasaros garsai". Metinis "Atžalyno" vakaras Toronte — gegužės 5 d.

Dienraštyje "The Toronto Sun" 1979. II. 26 išspausdintas žurnalisto Luboro Zinko straipsnis "Let's stop this hypocrisy" buvo kritiškai sutiktas baltiečių bendruomenėse. Jame straipsnio autorius pažvelgė į baltiečių rengiamus vakarus Kanados parlamento rūmuose partiečio akimis ir įžiūrėjo smilkymą valdančiai partijai. Kanados Baltiečių Federacijos pirm. L. Leivat parašė minėtam dienraščiui laišką, kuris buvo išspausdintas 1979. III. 29. Jame paaiškina, kad baltiečių vakarai yra finansuojami jų organizacijų; jų tikslas — padėka už baltiečių įkurdinimą Kanadoje ir priminimas politikams dabartinės būklės sovietų okupuotuose Baltijos kraštuose; vakarienėje dalyvaujantieji politikai nėra didesni dviveidžiai, negu kiti kanadiečiai; Kanados Baltiečių Federacija yra nepartinė, nerodo jokios partinės tendencijos. Dienraščio redakcija pridėjo tokią pastabą: "galbūt dėlto vyriausybė ignoruoja baltiečių bylą". Apgailėtina, kad L. Zinkas nepartinį dalyką vertina partiečio akimis. Galimas dalykas, kad politikai yra dviveidžiai, bet jų dalyvavimas baltiečių renginiuose gali palenkti tą dviveidiškumą pavergtųjų Baltijos kraštų naudai.

Montrealio kredito kooperatyvas "Litas" atsiuntė "TŽ" $100 auką su prierašu: "Linkime sėkmės Tamstų darbuose ir užsimojimuose". "TŽ" leidėjai reiškia nuoširdžią padėką.

A.a. Feliksui Senkui mirus, vietoj gėlių paaukojo "TŽ" $15.00 inž. Petras Ščepavičius.

Mokyklų taryba posėdžiavo balandžio 4 d. Anapilio patalpose. Mokyklos vedėjas V. Bireta padarė pranešimą. Šiais metais šeštadieninę liet. mokyklą lanko 219 mokinių, augštesniuosius lituanistinius kursus — 63. Šeštadieninėje mokykloje dirba 25 mokytojai. Mokslo metų užbaigimas — gegužės 13 d. Mokyklos lėšas sudaro: mokestis už mokslą, lietuviškų bankelių, parapijų, institucijų bei pavienių asmenų aukos ir nuo praėjusių metų gaunama atitinkama finansinė parama iš Kanados valdžios. Šiais metais tikimasi gauti apie $4000. Metinis mokyklos biudžetas — $20.000. Nutarta išleisti mokslo metų užbaigimo abiturientų knygą. Nutarta naujų mokytojų kvietimą ar atleidimą palikti mokyklų tarybai.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms ponioms, kurios ruošė mano mergvakarį ir jame gausiai dalyvavo. Esu labai dėkinga už malonias ir naudingas dovanas, įteiktas šio jaukaus pobūvio proga.

Danutė Giedraitytė

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju brangioms rengėjoms už tiek daug įdėto darbo ir rūpesčio rengiant man mergvakarį, už gražiai paruoštus mano ir maisto stalus. Ypatingai dėkoju p. L. Murauskienei, taip gražiai pravedusiai visą pokylį, p.p. J. Barzdaitienei, P. Melnykienei, B. Morkūnienei, A. Petkevičienei, P. Ukelienei už didelį triūsą. Nuoširdus ačiū A. J. Arštikaičiams už labai gražias gėles.

Taip pat labai dėkoju visoms viešnioms, prisidėjusioms prie labai brangios dovanos — spalvotos televizijos ir už įteiktas atskiras dovanas. Dėkoju ponioms ir panelėms, kurios prisidėjo, bet negalėjo dalyvauti.

Jūsų nuoširdumas ir puikios dovanos pasiliks man neužmirštamos. Dar kartą ačiū.

Dana-Leonora Krilavičiūtė

PADĖKA

Toronto Lietuvių Jaunimo Ansamblio "Gintaras" metiniame koncerte, kuris įvyko Anapilio salėje, buvo jaučiama gera nuotaika ir žiūrovų, ir programos atlikėjų tarpe. Tai rodo, kad ir jaunimas, ir Toronto Mississaugos lietuviai įvertina vieni kitų pastangas. Jaunimas šiam koncertui paaukojo daug laiko ir energijos, o lietuvių visuomenė — medžiaginę ir moralinę paramą.

Ypatingą padėką reiškiame: kun. klebonui P. Ažubaliui už salę ir finansinę dovaną, "Gintaro" tėvų komitetui už vaišes, loteriją ir talką kituose darbuose, p. p. Danaičiams už atspausdinimą pakvietimų, Vl. Paliuliui už salės apšvietimo tvarkymą, dailininkams ir kitiems už laimikius loterijai, Prisikėlimo parapijai ir Lietuvių Namams už patalpas šokių bei dainų repeticijoms. Taip pat nuoširdus ačiū visiems už paramą.

"Gintaro" administracija

Niagara Falls, Ont.

(Atkelta iš 8-to psl.)

klubo Wellande, priklausė lietuvių Šv. Marijos Angelų Karalienės parapijai — misijai St. Catharines, Ont. Palaidotas Niagara Falls, Ont., kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko ir į kapines palydėjo kun. Juvenalis Liauba, OFM.

Paskutinę pagarbą Juliui atiduoti ir palydėti į amžinojo poilsio vietą buvo suvažiavę jo giminės ir draugai iš Čikagos, Niujorko, New Jersey, Winnipego ir kitų Kanados ir Amerikos vietovių.

Ilsėkis ramybėje, Juliau. Tebūnie Tau lengva Kanados žemelė. **K. Š.**

SKAITYTOJAI PASISAKO

ATEITININKŲ KRIZĖ?

"TŽ" 10 nr. "Ateitininkų žiniose" nepasirašęs autorius kalba apie "at-kų krizę", pasigenda visose trijose at-kų šakose "krikščioniško susipratimo" ir "krikščioniško atsinaujinimo".

"Susipratimas" yra pervartotas, virtęs deklamaciniu, pasigautas iš Šalkauskio racionalistinis akcentas, jo vartotas pradžioj, vėliau išblankęs ir gavęs kitą tinkamesnį radinį — "gyvąją dvasią". Mūsų krikščioniškasis ugdymas bei brendimas turi daug platesnę ir labiau išvystytą apimtį, negu tik susipratimas.

"Atsinaujinimas" yra nuolatinis vyksmas krikščionybėje. Jis liečia visus, ne vien ateitininkus. Bet jis nėra pirmaeilis krikščionybės uždavinys. Pagrindinis dalykas diegti, ugdyti, skiepyti Evangelijos dvasią, statyti "Kristaus kūną" (aedificatio Corporis Christi). Toks yra ir ateitininkų siekinys, ypač turint galvoj jaunimą. Negi pradėsi atnaujinti namus, kuriuos dar tik statai? Negi dėsi ant galvos aureolę, kol dar nėra parengta visa žmogiškoji visuma?

Kurgi toji "at-kų krizė"? O gi pasirodo, kad jie savo kursų temose nestatą atsinaujinimo "pirmoje vietoje". Tai ir yra nevykęs, krikščioniško susipratimo nerodantis galvojimas. Turim labai gerų norų, kartais ir švento uolumo, išpučiam vieną reikalą ir pagal ji imam matuoti visa kita. Norim rekolekcijų, susitelkimų — gerai. Bet nenorėkim paversti rekolekcijomis stovyklų ir kursų. Dėl Dainavos moksleivių kursų, tai jie yra atsinaujinimas ateitininkiškoj visumoj ir krikščioniškoj dvasioj.

Kun. Stasys Yla

PROF. PR. DOVYDAIČIO MIRTIS

"TŽ" 11 nr. išspausdintame rašinyje apie prof. Pr. Dovydaitį, paimtame iš pogrindžio "Aušros" 13 nr., yra netikslumų. Minėtasis ukrainiečio laiškas buvo panaudotas ir dr. Juozo Girniaus monografijoje "Pranas Dovydaitis", išleistoje 1975 m. Čikagoje (žiūr. 303-304 psl.). Iš šios monografijos aprašymo, paremto dokumentine medžiaga, matyti, kad Pr. Dovydaitis savo žemiškąjį gyvenimą baigė Sverdlovsko kalėjime 1942 m. lapkričio 4 d. Taip pažymėta Kauno metrikacijos įstaigoje. Tą datą nurodo ir "Lietuviškoji tarybinė enciklopedija" III t., 149 psl.

Skaitytojas

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Ryšium su įvykiais Vatikane siejasi ir religijos būklė okupuotoje Lietuvoje. Ji yra labai sunki. Aš ją išdėsčiau pokalbyje su JAV laikraščio "Wanderer" korespondentu. Pokalbis buvo išspausdintas 1978 m. vasario 23 d. Pagrindinis lietuvių dvasinės stiprybės šaltinis šiuo metu yra tikėjimas. Į tai turėtų didesnį dėmesį kreipti ir laisvojo pasaulio lietuviai. Man teko dalyvauti seminaruose, kur amerikiečiai teologai skaitė paskaitas. Pastebėjau, kad jie kalba apie lietuvius kunigus su didele pagarba. Man rodos, kad lietuviai teologai galėtų duoti didelį įnašą į krikščioniškąjį gyvenimą, sukurdami veikalų apie herojišką kančią, susijusią su Kristaus kančia.

Religijos būklę Lietuvoje sunkina infiltruoti Saugumo agentai. Kunigai yra sekami kaip užsienio agentai. Aplamai, okupacinis režimas stengiasi sunaikinti dvasines lietuvių vertybes. Jaunojoj lietuvių kartoj nebėra didelių dvasinių polėkių. Tai nėra džiugus ženklas. Jei lietuvių tauta praras tikėjimą, praras ir prisikėlimo viltį.

Vidimantas Valatka

NEPASLANKUS PAŠTAS

Padariau klaidą, kad, atvykęs į JAV, neužsisakiau tokio vertingo laikraščio "TŽ": Ir turiningas, ir teikia daug žiniu, kurių negali rasti kituose laikraščiuose (skaitau 1 dienraštį, 3 mėnraščius ir "T. Žiburius").

Karts nuo karto jūsų skaitytojų pasisakymų skyriuje pasirodo jums nedėkingų skaitytojų laiškai. Kalti na dėl vėlavimo ir kitų priežasčių, kurių būna ir išgalvotų — neteisingų. Argi jie nežino, kad tiek Kanados, tiek JAV paštu patarnavimas eina blogyn. Ir dar gali daugiau pablogėti, jei darbininkų sąjungos užsiaugins ilgesnius ragus.

Mano gyvenamoje vietovėje gauname "Draugo" dienraštį apie 10 asmenų. Esame nuo "Draugo" spaustuvės apie 40 mylių. Dažniausiai gauname kasdien, bet pasitaiko, kad kaikada tą pačią dieną gauna tik dalis prenumeratorių, o kiti visai ne. Tai kieno gi čia kaltė? Aišku, laiškanešio.

Kai jau pradedi kovoti su pašto viršininku ar augštesniais pareigūnais, reikalas pasitaiso. Bet po kelių mėnesių ar savaičių vėl grįžta ta pati apsileidimo liga — "demokratinė liga".

B. Jablonskis, Aurora, Ill.

NESUDERINTAS PIANINAS?

"TŽ" 13 nr. straipsnyje "Europiečių trijulės koncertas" rašoma: ". . . ne akustiniai salės reikalavimai vertė fleitistą keisti programą, bet pianino nesuderinimas. . ." Tai netiesa. Pianinas prieš pat koncertą buvo suderintas mano pageidavimu. Tai buvo aiškiai girdima koncerto metu. Pažymėtina, kad Europoje laikomasi žemesnio tono derinimo standarto (pvz. gaida "la" turi 435 vibracijas į sekundę, o pas mus — 440). Nepratusiems instrumentalistams groti Amerikoje dėlto kartais susidaro sunkumų.

Jonas Govėdas

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Stengsiuos neapvilti gimnazijos rėmėjų savo pažangumu moksle ir dalyvavimu lietuviškoje veikloje — ateitininkų organizacijoje, tautinių šokių grupėje, vaidintojų bei sporto rateliuose ir rašymu lietuviškoje spaudoje. Mokslu bei aplinka Vasario 16 gimnazijoje esu patenkinta ir gailiuosi, kad į čia neatvažiavau anksčiau. Būtų gera, kad daugiau jaunuolių iš Amerikos čia atvyktų mokytis.

Laima Šulaitytė

NETIKSLIAI IŠSIREIKŠTA

Puiki, išsami ir vertinga K. Barėno recenzija Sadūnaitės "Balto ievos medžio". Tikrai pasigėrėtina. Betgi vienas žodeliukas (tik vienas) man užkliuvo. Galbūt juo siekiama autorei panašaus kitoniškumo, nors ir atbuline kalba, kad ne kiekvienas suprastų. Štai sakinys: "Jei į tokį sugyvinimą skaitytojas po vieno kito eilėraščio įpras, tai vienu kitu atvejų gal ir **išskės** akis . . ." Išskėsti akis, kaip rankas, kaip kojas, — neįprasta lietuvių kalboje. Ir neaišku, kodėl tobuloj recenzijoj K. Barėnas tokį išsireiškimą vartoja. Argi tikrai jau užmirštame tokius paprastus išsireiškimus lietuviškai? Gal čia tik korektūros klaidelė, tikiuosi (taip parašyta rankraštyje. Red.).

Audronė

A†A

FELIKSUI SENKUI

mirus, jo žmoną ELENĄ ir jos seserį ONUTĘ nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

V. K. Kalendros

1979 metų **ekskursijos**

VILNIUS, ROMA, DUBROVNIK ir kiti miestai EUROPOJE

Balandžio	26	gegužės	4	išparduota
Gegužės	3	gegužės	11	išparduota
Gegužės	10	gegužės	18	išparduota
Gegužės	24	birželio	7	2 savaitės
Gegužės	31	birželio	14	2 savaitės
Birželio	14	birželio	28	2 savaitės
Birželio	21	liepos	5	išparduota
Liepos	5	liepos	19	2 savaitės
Liepos	19	rugpjūčio	2 - 9	2 arba 3 savaitės
Rugpjūčio	9	rugpjūčio	23 - 27	2 arba 3 savaitės
Rugpjūčio	16	rugpjūčio	30	2 savaitės
Rugsėjo	6	rugsėjo	20	2 savaitės
Rugsėjo	20	rugsėjo	28	8 dienos
Spalio	4	spalio	12	8 dienos
Lapkričio	1	lapkričio	9	8 dienos

Smulkesnių žinių teirautis:
V. BAČĖNAS tel. 533-3531
ALL SEASONS TRAVEL
1551 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A5

13 dienų su giminėm!

Organizuojamos dvi puikios ekskursijos:
VILNIUS-Ryga liepos 16 — liepos 30 d.
VILNIUS-Minskas rugpjūčio 20 — rugsėjo 3 d.
Kelionės ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba, ypač keliaujantiems pirmą kartą.
Skambinti tel. 537-3060 • 532-8772
2385 Dundas St. W., Toronto Telefonas 537-2165
Vietų skaičius ribotas. Skubėkite užsisakyti.
SIMON'S, HARMONY TRAVEL SERVICE

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO
FB • NAMAI • VASARNAMIAI • ŪKIAI
Stayner, Springhurst, Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO
ĮSTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 — Telefonas 531-3098 — Savininkai S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v, šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

METINIS TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ SPAUDOS BALIUS

balandžio 21, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje

Meninę programą atliks Hamiltono lietuvaičių choras "Aidas", vadovaujamas jauno muziko Jono Govėdo. Atvyks su nauju dainų repertuaru.

Baliaus pradžia – 7 v.v., meninės programos – 7.30 v.v.

DVI LOTERIJOS: didžioji ir mažoji. Didžiojoje loterijoje dalyvaus visi, įsigiję loterijos bilietus, ir galės laimėti — spalvotą televiziją, turistinę kelionę, vertingus paveikslus, keramikos, skulptūros kūrinius ir t.t.

Mažojoje loterijoje dalyvaus tik salėje esą įėjimo bilietų savininkai. Įėjimo bilieto numeris bus kartu ir mažosios loterijos bilietas.

BUS LIETUVIŠKŲ VALGIŲ, gaivinančių gėrimų.

STALUS (po 10 asmenų) iš anksto rezervuoti "TŽ" administracijoje telefonu 275-4672. Bilieto kaina — $5 asmeniui, $2.50 studentams.

ŠOKIAMS gros Detroito lietuvių orkestras, vad. Romo Kaspučio.

Visi dalyvaukime ir savąją spaudą remkime!

MONTREALque

Dr. H. Nagys ir B. Nagienė balandžio 7 d. buvo nuvykę į Torontą, kur dalyvavo a. a. dail. Telesforo Valiaus mirties metinėse. B. Nagienė buvo minėjimo pranešėja, o H. Nagys kalbėjo apie velionies asmenį bei jo kūrybą.

Alain Stanke — Stankevičius plačiai reiškiasi radijo, televizijos, spaudos ir knygų leidybos srityje. 1975 m. jis įsteigė knygų leidimo bendrovę "Les Editions Internationales" ir jai iki šiol vadovauja. Ši leidykla parenka aktualiausias knygas ir išleidžia prancūzų kalba. Didelio atgarsio susilaukė jo paties parašyta autobiografinė knyga "J'aime encore mieux le jus de betterave". Ji buvo išleista prancūzų ir anglų kalbomis. Plačiai skaitomas mėnraštis "Selection du Readers' Digest" 1978 m. liepos numeryje išspausdino tos knygos santrauką, pavadintą "Karo vaiko atsiminimai". Jai paskyrė 21 psl. ir pridėjo spalvotas iliustracijas. Ten daug kur minima autoriaus gimtoji šalis Lietuva.

Metinis "Lito" narių susirinkimas įvyko kovo 17 d. Aušros Vartų parapijos salėje. Susirinkimą pradėjo pirm. J. Bernotas, kviesdamas atsistojimu pagerbti 1978 m. mirusius 22 "Lito" narius, jų tarpe ilgametį vedėją Praną Rudinską ir valdybos narį Vytautą Z. Kudžmą. Susirinkime uržsiregistravo 292 nariai ir 12 svečių, bet dar daug kas atvyko registracijai užsibaigus. Pritrūko net kėdžių visiems susėsti!

Susirinkusius keliais žodžiais pasveikino CUMIS draudos bendrovės atstovas Hector Barbe ir Lygos inspekcijos skyriaus atstovas Mike Kowal, kuris, Lygos vardu sveikindamas "Litą", žengiantį į 25-tuosius veiklos metus, įteikė pirm. J. Bernotui vario ir ąžuolo plokštę su įrašu.

Metinius pranešimus padarė pirm. J. Bernotas, vedėja R. Piečaitienė, kredito kom. pirm. J. Adomonis, revizijos kom. pirm. B. Niedvaras ir namų planavimo kom. narys P. Lukoševičius. "Litas" užbaigė metus su $8,452,007 balansu ($7,336,732 — 1977 m.) ir $13,468 pelnu ($35,312). Nariams už santaupas išmokėta $627,515 (540,300). Narių — 1826, skolininkų — 491. Lietuvybės reikalams per 1978 m. išleista $3,480. Be to, 1978 m. dividendai už šėrus $456.50 buvo paskirti Auksinio Amžiaus Klubui "Rūta".

Diskusijose vyravo namų statybos klausimas. Buvo nutarta, kad komisija tęstų pradėtą planavimą ir kad tolimesniems pasitarimams būtų kviečiamas viešas susirinkimas gegužės mėnesį.

Balsų skaičiuotojai P. Adamonis, G. Alinauskas, L. Balaišis, P. Juodkojis ir V. Murauskas pranešė, kad B. Bulota, J. Jurėnas ir R. Pocaūskaitė-Rudinskienė išrinkti ir A. Kličius perrinktas į valdybą. Į kredito komisiją perrinktas J. Adomonis, o į revizijos komisiją — K. Toliušis.

Susirinkimas baigėsi M. Kasperavičienės skaniai paruošta vakariene. **R. P.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0 %	Asmenines	11.5 %
Taupomąsias s-tas	9.25 %	Nekiln. turto	11 %
Pensijų planas	9 %	Čekių kredito	12 %
Term. ind. 1 m.	10.25 %	Investacines nuo	12 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Prisikėlusio Viešpaties ramybės ir palaimos, džiaugsmingo velykinio Aleliuja!

— D. Savaitės ir Velykų pamaldos Lietuvos Kankinių parapijos šventovėje: D. Ketvirtadienį — 7.30 v. vakaro, D. Penktadienį — 3 v. p. p., D. Šeštadienį — 7 v. vakaro, — Velykų Prisikėlimas — sekmadienį, 7 v. ryto. Velykų dienos metu — 10 ir 11 v. r. Po Prisikėlimo pamaldų — kavutė didžiojoje Anapilio salėje.

— Gili padėka kun. dr. Jonui Gutauskui, ilgamečiam šios parapijos kunigui, už turininvas rekolekcijas.

— Pirmoji Komunija — sekmadienį, balandžio 29 d., 11 v. pamaldų metu. Pamokos jau yra užbaigtos. Vaikai, kurie šį pavasarį kitose kanadiečių parapijose eina pirmosios Komunijos, kviečiami dalyvauti ir lietuvių šventovėje pirmosios Komunijos iškilmėse.

— Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidoti: a. a. Feliksas Senkus ir a. a. Balys Daugilis.

— Prašoma pranešti apie ligonius ir senukus prieš Velykas.

— Praėjusį sekmadienį Wasagos-Staynerio ir apylinkių lietuviai turėjo priešvelykinį susikaupimą. Pamaldose dalyvavo per 70 lietuvių. Visada malonu aplankyti šią gražią lietuvių bendruomenę, kuri pasižymi vieningumu ir gražia lietuviškai krikščioniška dvasia.

— Kanados liet. katalikų kunigų suvažiavimas — balandžio 27 d. Lietuvos Kankinių parapijos klebonijoje. Kat. Centro suvažiavimas Prisikėlimo par. patalpose — balandžio 28 d. Svarbu, kad iš šios parapijos dalyvautų kiek galint daugiau atstovų.

— Organizacijos, pageidaujančios rezervuoti Anapilio salę 1980 metams, prašomos tai padaryti artimoje ateityje, nes salės pareikalavimas kitų tautybių yra didelis.

— Pamaldos: šį sekmadienį 7 v. r. už a. a. Anastaziją Ščepavičienę, 10 v. už a. a. Oną Ališauskienę, 11 v. už a. a. Dovydą Goją, a. a. Matildą ir Simoną Bonikius.

Lietuvių Namų žinios

— Velykų švenčių metu svetainė "Lokys" bus uždaryta balandžio 13, D. Penktadienį, ir Velykų dieną — balandžio 15. Atvelykio sekmadienį, balandžio 22, "Lokys" bus atidarytas nuo 3 v. p. p.

— Balandžio 1, sekmadienį, Vytauto Didžiojo menėje prasidėjo LN šachmatininkų A ir B komandų turnyras. Dalyvauja ir jaunimas. Turnyras užtruks visą mėnesį. Jis vyksta sekmadieniais popiečių metu.

— Balandžio 21 ir 22 d. d. LN Gedimino menėje bus dail. Ringailės Zotovienės meno darbų paroda.

— Ketvirtadienį, balandžio 5, įvyko LN valdybos posėdis. Apsvarstyta daug prašymų ir laiškų, paskirta įvairiom lietuviškom organizacijom daug aukų.

— Nauji LN nariai: L. Matulevičienė, įmokėjusi $100, E. Punkris — $100, J. B. — $100, V. Dailydienė — $100, V. Juzukonytė — $100, J. Jakelaitis — $100, Ž. Šilininkaitė papildė iki $100, S. Olekienė papildė iki $100, I. Urbonas papildė iki $100, R. Ciplijauskas papildė iki $56, R. Kalinauskas papildė iki $11, J. Yčas įmokėjo $10.

— LN linki visiems džiugių šv. Velykų.

— Pr. sekmadienį LN sekmadienio popietėje dalyvavo per 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: p. p. Geringų šeima ir G. S. Bolon šeima (Mickutė) iš Vilniaus, A. V. Pazniakai iš Suvalkų trikampio, V. Lapienė, D. A. Liubinskai iš Čikagos, V. A. Alantai, V. J. Vaičiūnai iš Detroito, A. Ruzgai iš Niujorko, L. Kulikauskai iš West Land, Mich., V. Banaitis iš V. Vokietijos, A. Paulius iš Hamiltono, A. J. Šajauskai iš St. Catharines, P. O. Vėžauskai iš Palmer Stone. G. Buntinienė, M. Masiulis iš Wasagos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Kristaus Prisikėlimo šventės proga sveikiname parapijiečius ir visus lietuvius, linkėdami gausios palaimos.

— Rekolekcijos, kurias vedė kun. Leonardas Andriekus, OFM, praėjo su dideliu pasisekimu; parapijiečių dalyvavimas buvo rekordinis.

— Religinis koncertas įvyko Verbų sekmadienį. Programą atliko solistai H. Rožaitis, J. Sriubiškienė, K. Strimaitytė, A. Simanavičius, V. Verikaitis ir parapijos choras, palydint vargonais muz. E. Krikščiūnui. Viola solo grojo J. Fisheris.

— Pamaldos D. Ketvirtadienį — 7.30 v. v., D. Penktadienį — 3 v. p. p., D. Šetadienį — 10 v. v., Prisikėlimo Mišios 10.45 v. v.

— Velykų Mišios: 10.45 v.r. už parapijiečius, už Edvardą Stankaitį, užpr. tėvai, už Steponą Juodikaitį, užpr. žmona; už Antaną Strimaitį, užpr. žmona ir vaikai; 8 v.r. už Joną ir Nataliją Baltakius, užpr. I. Vadauskienė; 9 v. už Oną Kudabienę, užpr. K. M. Janeliūnai; 10 v. už Reginą (Šmigelskytę) Hillenbrand, užpr. P. L. Murauskai; už Pelegiją ir Otoną Černikus, užpr. K. Butienė — duktė; 11.30 už parapiją.

— Velykų dieną 7 v. vakaro Mišių nebus.

— A. a. Feliksas Senkus, 80 m., palaidotas iš mūsų šventovės Šv. Jono kapinėse. Paliko žmoną Eleną, — Vlado Kazlausko brolienė Kotryna Kazlauskienė mirė Klevelande. — Onos Beniušienės brolis Jonas Žibas mirė Lietuvoje.

— Salės inventoriui ir remontams aukojo: J. Bernatavičienė (kryžiui) $100, A. Vasiukevičienė $50, J. B. Greičiūnai $50, A. M. Basalykai $25.

— Pakrikštytas Linas-Jacintas, Rimanto ir Julijos (Norkutės) Ruslių sūnus; Vyta-Regina, Audriaus ir Reginos Šileikių duktė.

— Bilietai į muzikinę dramą "Emilija Platerytė" platinami sekmadieniais salėje, šiokiadieniais — klebonijoj.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— D. Penktadienio pamaldos — 11 v. ryto su šv. Komunija.

— Velykų ryto pamaldos — 9.30 (įprastu laiku) be Komunijos.

— Praėjusį sekmadienį pamaldose dalyvavo muzikas V. Banaitis, Vasario 16 gimnazijos muzikos mokytojas.

WASAGOJE PARDUODAMAS didelis galutinis sklypas prie 56 gatvės (S). Kaina — $12.000,00. Rašyti: V. Tarvydas, 195 Lake Arrow Green S.E., Calgary, Alta. T2J 3C1. Tel. 403-271-7725.

JIEŠKOME PARDAVIMUI mažų dviaugščių ir vienaaugščių namų (5-7 kambarių). Skambinkite į Barausko nekilnojamo turto įstaigą telefonu 743-0100 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

ALDONA'S BEAUTY SALON
1618 Bloor St. West, Toronto
kviečia ponias gražiom šukuosenom; specialistė pusmetinių (permanent) ir dažymų. Telefonas 533-2904

PARDUODAMAS prie praciškonų stovyklavietės Wasagoje vienaaugštis 5 kambarių (3 miegamųjų, salono, virtuvės ir prausyklos) namas. Rūsyje yra vieno miegamojo butas su atskiru įėjimu. Teirautis po 6 v. v. tel. 762-8504 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Toronto Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje balandžio 22, Atvelykio sekmadienį, 1 v.p.p., ruošiamas

VELYKŲ STALAS

Įvairiausias velykinis maistas ir vynas!
Trumpa programėlė.
"Velykų bobutė" apdovanos vaikučius!

Maloniai kviečiame visus gausiu atsilankymu paremti lietuviškų tradicijų išlaikymą išeivijoje.

ĮĖJIMAS: $8.00 suaugusiems, $7.00 pensininkams ir jaunimui nuo 12 metų, $3.50 vaikams nuo 6-12 metų, nemokamai vaikams iki 6 metų amžiaus.
BILIETUS galima įsigyti L. Namuose tel. 532-3311.

LN MOTERŲ BŪRELIS ir LIETUVIŲ NAMAI

Maloniai kviečiame atsilankyti į

Rimgailės Zotovienės meno darbų PARODĄ

balandžio 21-22 d.d. Lietuvių Namų Gedimino Pilies menėj.

PARODOS ATIDARYMAS — balandžio 21, šeštadienį, 4 val. po pietų. Balandžio 22, sekmadienį, paroda atidara nuo 12 iki 5 val. po pietų.

LN MOTERŲ BŪRELIS

Čikagos lietuvių meno ansamblis "DAINAVA" atvyks į Torontą ir vaidins 1831 metų sukilimo istorinę muzikinę dramą

Emilija Platerytė

1979 metų balandžio 28, šeštadienį, 7 val. vakaro, Central Tech. auditorijoje, Bathurst & Harbord

Bilietų kainos: $10, 8, 6, 5.

MUZIKA — A. Jurgučio,
LIBRETAS — A. Kairio,
ATLIKĖJAI — solistai, ansamblio choras, simfoninis orkestras.

Rengia — Prisikėlimo parapija

Kredito kooperatyvas "Parama" veiks D. Ketvirtadienį nuo 10 v.r. iki 8 v.v., D. Šeštadienį — nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p D. Penktadienį ir pirmadienį, balandžio 16, neveiks.

Prisikėlimo Parapijos bankelis bus uždarytas Didįjį Penktadienį ir Velykų sekmadienį.

Paštas praneša, kad bus uždarytas D. Penktadienį ir Velykų pirmadienį. D. Šeštadienį paštas veiks normaliai.

KLB Toronto apylinkės tarybos posėdis — balandžio 17, antradienį, 7.30 v. v., Prisikėlimo parapijos patalpose. Dalyvauja — rinkti Toronto apylinkės tarybos nariai, lietuviškų Toronto organizacijų bei institucijų pirmininkai ar jų raštiškai įgalioti atstovai. Bus padarytas valdybos pranešimas apie atliktus darbus, lėšas ir renkama nauja apylinkės valdyba. Pagal apyl. tarybos ankstyvesnį nutarimą, organizacijos, norinčios turėti balsavimo teisę, prieš susirinkimo pradžią įmoka $10 į apylinkės iždą. Šis pranešimas yra kartu ir oficialus pakvietimas. Atskiri pranešimai pavieniems asmenims nebebus siuntinėjami.

KLB Toronto apylinkės valdyba

Ponia Halina Žmuidzinienė balandžio 3 d. dalyvavo Ontario gubernatorės P. M. McGibbon pietuose Toronto konsulų žmonoms pagerbti.

Metinis "T. Žiburių" spaudos balius jau čia pat — balandžio 21, Atvelykio šeštadienį, didžiojoje Anapilio salėje. Seniau šis balius buvo ruošiamas žiemos metu, bet, skaitytojam pageidaujant, data buvo pakeista, kad visiems lengviau būtų dalyvauti ir kad neužpultų žiemos pūgos. Erdvioje salėje vietų dar yra. Rezervacijų reikalu prašoma kreiptis į "TŽ" administraciją tel. 275-4672.

Lietuvių Enciklopedijos pabaigtuves Toronte rengia specialus komitetas balandžio 29, sekmadienį, L. Namų salėje. Dalyvaus ir LE leidėjas J. Kapočius. Programą atliks poetas St. Santvaras ir prof. A. Klimas. Be to, bus rodomas garsinis spalvotas filmas apie LE leidyklą. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

A.a. Tadas Gugis, 45 m., pastaruoju metu su šeima gyvenęs Kenijoje, Afrikoje, žuvo lėktuvo nelaimėje. Balandžio 3 d. privačiu lėktuvu, kurį jis pats vairavo, kilo iš Nairobi aerodromo, tačiau nespėjęs įsibėgėti užkliuvo tvoros ir nukrito. Su juo žuvo dar trys asmenys. Palaidotas Nairobi kapinėse. Liko liūdinti žmona ir sūnus, sesuo Augutė Dubickienė su šeima Burlingtone, Ont. Velionies tėvas yra miręs, o motina gyvena Hamiltone, Ont. Tadas buvo baigęs McGill universitetą Montrealyje, kur studijavo geologiją.

Dešimtmečio suvažiavimas

Kanados Lietuvių Katalikų Centras, kurį sudaro parapijų, kapelionijų, institucijų ir organizaciju atstovai, š.m. balandžio 28, šeštadienį, rengia suvažiavimą, Toronto Prisikėlimo par. patalpose. Kviečiami dalyvauti kunigai, parapijų tarybos bei komitetai, organizacijų atstovai. Registracijos pradžia — 9 v.r., suvažiavimo — 9.30 v.r. Priešpietinėje programos dalyje bus apžvelgtas veiklos dešimtmetis, išklausyti pranešimai, išrinkta nauja vadovybė; 12 v. bus koncelebracinės Mišios Prisikėlimo šventovėje; popietinėje dalyje kun. K. Pugevičius kalbės apie išeivijos vaidmenį kovoje už religijos laisvę pavergtoje Lietuvoje. Ta tema bus gvildenama ir diskusijose. Suvažiavimo rengėjai kviečia visus vienetus iš anksto ruoštis šiam suvažiavimui bei numatyti atstovus.

KLK Centro suvažiavimo išvakarėse, balandžio 27, penktadienį, 3 v.p.p., Anapilyje įvyks Kanados Liet. Katalikų Kunigų Vienybės suvažiavimas.

Ligoniai. Šv. Mykolo ligoninėje serga: J. Senkus, A. Šalkauskis, J. Rinkevičius; Šv. Juozapo ligoninėje: A. Pyragius, A. Šileika, Adolf. Kvedaras; Etobicoce ligoninėje: E. Zakarževskienė, J. Aleksa; veteranų ligoninėje: A. Šimkevičienė; Our Lady of Mercy: J. Birgiolas; namuose: K. Butkienė.

Dail. Telesforo Valiaus mirties metinės paminėtos balandžio 7 d. specialiomis pamaldomis, akademija ir paroda Prisikėlimo par. patalpose. Mišias atnašavo kun. L. Andriekus, OFM, kun. P. Ažubalis ir kun. Aug. Simanavičius, OFM. Pamokslą pasakė kun. L. Andriekus, iškeldamas velionies asmenį ir jo talentą kaip Dievo dovaną. Šv. Rašto ištraukas skaitė Algis Balsys. Giedojo mergaičių choras "Volungė". Po pamaldų Prisikėlimo salėje įvyko minėjimas, kurį pradėjo iškilmės pranešėja viešnia iš Montrealio B. Vaitkūnaitė-Nagienė. Ji anglų ir lietuvių kalbomis pateikė biografinių žinių apie dail. T. Valių. Gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas prisiminė jo įnašą į lietuvių kultūrą. Apie dail. T. Valiaus kūrybinius užmojus, įkvėpimo šaltinius kalbėjo dr. H. Nagys, paskaitydamas ir atitinkamos poezijos. Dail. V. Vizgirda kalbėjo apie velionies vietą lietuvių dailėje ir parodė keliolika skaidrių. A. Valienė visiems padėkojo nuoširdžiu žodžiu ir pakvietė į Parodų salę, kur buvo surengta paliktinė velionies darbų paroda. Čia dail. J. Račkus anglų kalba tarė įvadinį žodį, po kurio gausūs dalyviai gėrėjosi velionies testamentu — jo kūryba. Visą šią iškilmę surengė velionies žmona Aldona, talkinama artimųjų ir dailininko bičiulių.

Tautinių grupių meninių vienetų vadovams Kanados etninio meno taryba surengė kursus National Arts Centre, Otavoje, kovo 23-25 d.d. Šokių mokytojai bei kiti specialistai dėstė būdus, kaip patobulinti etninio meno vienetus. Iš lietuvių dalyvavo montreališkio "Gintaro" vadovė Rasa Lukoševičiūtė ir torontiškio "Atžalyno" vadovė Silvija Leparskienė.

Ukrainiečiai rengia demonstraciją balandžio 15, Velykų dieną, 2 v.p.p. prie Sov Sąjungos ambasados Otavoje. Joje pakartotinai bus reikalaujama laisvės Valentinui Morozui, kalinamam sovietiniuose lageriuose. Lietuviai taip pat kviečiami prisidėti bei reikšti protestą prieš V. Petkaus ir kitų kalinimą.

Rinkiminė vakarienė buvo suruošta Parkdale rinkiminės apylinkės kandidatui Yuri Shymko "Seaway" viešbutyje balandžio 6 d. Dalyvavo įvairių tautybių atstovai. Lietuviai turėjo tris stalus. Pagrindinę kalbą pasakė J. G. Diefenbakeris. Privačiame pokalbyje jis labai gražiai atsiliepė apie lietuvius. Vakarienės kaina vienam asmeniui — $30.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronte.

BUTAS be baldų reikalingas nuo liepos mėnesio galo ramiai, nerūkančiai vedusių porai. Pageidaujama High Park rajone, Toronte. Telefonas 767-0290.

PARDUODAMAS SKLYPAS 90'x130' Staynerio miestelyje; pilnai miesto aptarnautas (vanduo, elektra, kanalizacija). Netoli centrinės gatvės. Skambinti po 7 v. vakaro Mississaugoje (416) 277-1128.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.